

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrtna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 3 (565)

Leto XII.

NOVO MESTO, 19. JANUARJA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vzhod iz Dillančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

V jubilejnim letu

Namen letošnjega jubilejnega leta ni zgolj v tem, da s proslavami in svečanostmi obudi in počasti spomin na velike dogodke in velike ljudi naše revolucije, temveč da hkrati nadaljuje in še močneje poudari neprotrgano povezavo revolucionarnih dogodkov, ki so se začeli pred dvajsetimi leti in se nadaljujejo vse do današnjih dni.

Dve desetletji jugoslovanske revolucije sta pravzaprav začetek prave zgodovine jugoslovanskih narodov, kajti prejšnja doba je bila polna nacionalnega in socialnega hlapčevanja, ponižanj pa izgub in ponovnih iskanj samega sebe. Šele ti dve desetletji revolucije sta določili našim narodom pravo mesto v svetu in pravi cilj življenja.

Se večeraj je bila Jugoslavija tako rekoč neznamena dežela, ki niti na odročnem in zaostalem Balkanu ni imela posebne vloge. Danes pa ne uživa po vsem svetu le velikega ugleda, temveč predstavlja tudi pomemben činitelj, ki vpliva na svetovno politiko, ki nepretrgoma sodeluje pri dogodkih, usodnih za vse človeštvo. Mirno lahko rečemo, da sta ugled in vpliv Jugoslavije večja, kot je njen obseg in njena ekonomska moč. Kaj smo dosegli v vsem tem revolucionarnem procesu tako v notranjem razvoju kot v utrjevanju svojega mesta »pod soncem«, vidimo, če premostimo, kako so se razvijale nekatere osnovne pridobitve naše revolucije.

Vsekakor sta od teh pridobitev bili in ostali najpomembnejši dve: ljudska oblast ter bratstvo in enotnost naših narodov. Za ti pridobitvi je že med oboroženo borbo vedel

sleheri borec in ju nosil v srečo, oni sta izpodbujali ljudske množice in osvobodili deželi k novim ustvarjalnim delom, bili sta pa tudi glavna podlaga za obrambo pred kakršnimi koli zunanji napadi in pretrgami.

Kakšni sta ti dve pridobitvi v luči sodobnih dogodkov? V povsem spremenjenih življenjskih pogojih, bistveno drugačnih od časa, ko so se za ti pridobitvi ljudje borili in umirali, ko so o njima sanjali? Lahko rečemo, da v tistem času niti najdrzejši jasnovidec ni mogel predvideti njunega tako velikega razvoja ne oceniti njunega izrednega pomena za prihodnost.

Sistem ljudske oblasti, porojen že v revoluciji, se je razvil v sistem socialistične demokracije in je zasnovan na načelu družbenega samoupravljanja, ki je temelj naše družbene in politične ureditve. Iz nekdanjih narodnoosvobodilnih odborov se je razvil danes vse obsegaajoči komunalni sistem, ki postopoma odpravlja razlike med državljeni in oblastjo. V tem sistemu državljeni sami postajajo oblast s svojim neposrednim sodelovanjem v številnih, toda povezanih organih upravljanja. Boljše življenje, o katerem se je nekoč govorilo in sanjalo, ne dobivajo ljudje kot nekaj dar na ko uspeh dela države in administracije, temveč predvsem ko posledico proizvodnih in družbenih naporov njih samih. V ljudeh se združuje vloga proizvajalcev in upravljalcev, zato morejo neposredno vplivati na svojo usodo.

Kar zadeva drugo veliko pridobitev naše revolucije — bratstvo in enotnost — je že presegla s svojim pomenom notranje življenje in med-

sebojne odnose naših narodov in postala pomemben činitelj tudi na mednarodnem področju. Pokazalo se je namreč, da v sodobnih, hudo zapletenih svetovnih dogajanjih ostanejo nove in majhne države neodvisne le takrat, če so dosegle notranjo enotnost na naprednem, načelnem temelju. Če tega ni, če so njihove notranje moči tako ali drugače razcepljene, potem kaj hitro postanejo plen raznih kolonialnih, neokolonialnih, bloksovskih, imperialističnih in raznih drugih pohleptov.

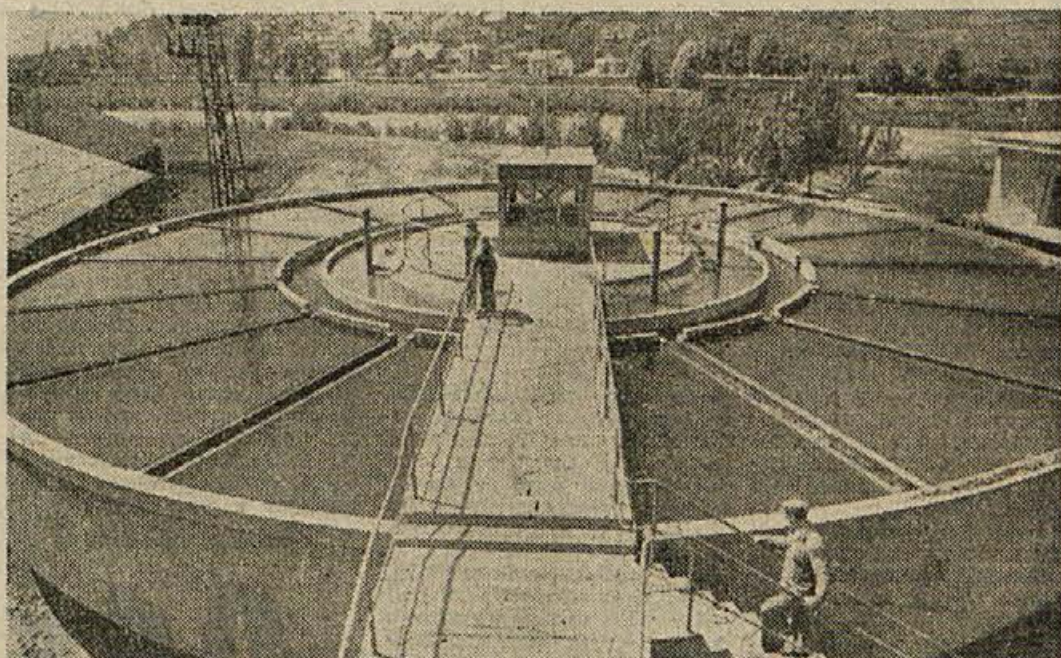
V tem pogledu je primer naše dežele, ki so v svojih pogojih ustvarile drugim deželam vzor. Prav zaradi svoje enotnosti je Jugoslavija ostala ne samo neodvisna socialistična dežela, temveč je kot taka lahko navezala ekonomske in politične stike z vsemi drugimi deželami. Lahko išče in uporablja vse vrste ekonomskih aranžmajev, kreditov itd. brez sleherne bojazni, da bi to izpodkopalo njen ugled ali škodilo njeni jasni poti v socializem.

Lahko vidimo, da tudi druge dežele, ki so v svojih pogojih ustvarile tako ali podobno enotnost, prav tako uspešno premagujejo različne težave, se uveljavljajo kot neodvisne dežele in imajo v svetu čedalje večji pomen.

Kjer pa nove in majhne dežele niso dosegle enotnosti svojih sil na napredni osnovi, tam »vragi vodijo ples« v škodo teh narodov.

Letos, v jubilejnim letu, se bodo tudi naše nove generacije še bolj seznanile z vsemi posebnostmi naše revolucije, z razvojem vseh njenih pridobitev.

DRAGOLJUB MILIVOJEVIČ

Tole je oddelek za pripravo vode v tovarni celuloze in papirja DJURO SALAJ na Vidmu pri Krškem. O novih načrtih in proizvodnji krmilnega kvasa iz odpadnih lužin v tem kolektivu berite kaj več na 3. strani današnje številke

Okrajni perspektivni plan pred sindikalnimi voditelji

V soboto in nedeljo je bilo v Dolenjskih Toplicah posvetovanje predsednikov in tajnikov občinskih sindikalnih svetov okraja Novo mesto, ki ga je sklical okrajni sindikalni svet. Posvetovanja, ki so mu prisostvovali vsi člani tajništva okrajnega sindikalnega sveta, se je udeležil tudi podpredsednik republiškega sveta Zveze sindikatov tov. Jože Borštnar, ki je prispeval v razpravi vrsto bogatih misli in napot-

kov za bodoče delo sindikalnih organizacij. Na posvetovanju je predsednik OLO tov. Niko Belopavlovič govoril o perspektivnem programu OLO in obrazložil osnovne smernice razvoja novomeškega okraja v letih 1961 do 1965.

O delitvi dohodka na novih osnovah je govoril član tajništva republiškega sveta tov. inž. Tone Tribušek. Predsednik okrajnega sindikalnega sveta tov. Ludvik Kebe pa je dal napotke za politične in kadrovske priprave na občne zbore sindikalnih podružnic.

Na posvetovanju je bila izredno živahna in konkretna diskusija. Razpravljali so še o delavskem samoupravljanju v novih pogojih, o problemih sindikalnih podružnic in občinskih organizacij.

Letos: 3 naše brigade!

Priprave za nadaljevanje del na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« že teko. Od Grdelice do Skopja bo vzdolž bodočih 138 km nove ceste zrasla vrsta naselij, ki jih že pripravljajo. Prispevek mladine našega okraja:

Letos tri brigade, ki bodo odšle na cesto v aprilu, juliju in septembru. — Razen tega bomo letos v vseh občinah organizirali lokalne delovne brigade za dijake, študente, vajece in drugo mladino.

M. J.

skih sindikalnih svetov in njihovih nalogah za aktivizacijo vsega članstva sindikalnih organizacij in drugim. No, posvetu so bile koristno izmenjane misli in sprejeta določena stališča, o čemer bomo še poročali.

Okrajni odbor za proslavitev vstaje

Pri okrajnem odboru SZDL je ustanovljen desetčlanski Okrajni odbor za proslavo 20-letnice vstaje. Člani odbora so: Viktor Zupančič, Niko Belopavlovič, prof. Ema Muser, prof. Janko Jarc, Karel Šterban, Martina Petrič, Martin Bajc, Franc Košir in Karel Mejak, predsednik odbora pa je Franc Pirkovič. V kratkem bodo sestavili program letošnjih proslav, posvečenih 20-letnici vstaje.

Pomembni dnevi

Prihodnje dni se bodo pričele prve občinske konference Socialistične zveze, ki se bodo v našem okraju nadaljevale do 7. februarja, dokler se ne bodo izvršile v vseh občinah. Prva bo v občini Brežice 28. januarja, v Vidmu-Krškem 29. januarja, v Metliki prav tako 29. januarja, v Novem mestu 2. februarja, v Trebnjem 3. februarja, v Sevnici 5. februarja, v Črnomlju pa 7. februarja.

Zbori volivcev v občini Novo mesto

Od 19. januarja do konca februarja bodo po volilnih enotah in novomeški občini zbori volivcev. Na njih bodo volivci izvolili nove krajevne odbore, ki se bodo v največ primerih teritorialno ujemali s področji nedavno osnovanih krajevnih organizacij Socialistične zveze. Odborniki obeh zborov ljudskega odbora so na zboru volivcev zelo dobro pripravljani, saj je OBLO organiziral zanje posebno inštrukcijo, kjer so se seznanili s predlogom osnutka perspektivnega načrta, da bodo volivcem pomembne postavke znali tolmačiti. Pogovorili so se tudi o tem, kako sprejemati in pravilno oblikovati na zborih volivcev predloge državljanov. Krajevne organizacije SZDL že premišljajo, koga kandidirati v nove krajevne odbore.

Pomoč alžirskim otrokom

Akcija za pomoč alžirskim otrokom v občini Videm-Krško se bliža kraju. Razveseljivo je, da je akcija zelo dobro uspešna. Velika zasluga gre učiteljski, ker je pravilno prikazalo učencem značaj alžirske revolucije, ki so jo primerjali z našo. Nedvomno je bila spodbuda za to tudi izkaznica, ki jo je občinski odbor SZDL podelil vsakemu učencu-pionirju. Nihče ni hotel zaostajati. Vsakdo je želel imeti rubrike v izkaznici polne injsko medsebojno tekmovalnosti. Najbolj važno pa je, da so pionirji pobirali prostovoljne prispevke za željo, resnično pomagati najmlajšim Alžircem. Prav zato so šole dosegle tako lepe uspehe. Posredujemo še nedokončane podatke o zbiranju prispevkov nekaterih šol v občini:

1. Videm-Krško 2 100.000 dinarjev, 2. Kostanjevica 50.000 dinarjev, 3. Videm-Krško 1 35.000 dinarjev, 4. Leskovec 35.000 dinarjev, 5. Zdole 18.000 dinarjev, 6. Raka 10.000 dinarjev, 7. Veliki Trn 9.000 dinarjev, 8. Podbočje 7.000 dinarjev. Dokončno stanje bomo posredovali v priložni številki našega lista.

Decentralizirana pošta - boljše usluge

Razgovor z direktorico PTT podjetja v Novem mestu in zvezno ljudsko poslanko Drago Rometovo

— Decentralizacija je kot razumljiva posledica naglega razvoja lani razen ostalih doslej strogo centraliziranih služb zajela tudi pošto. Tovarišica direktorica, morda bi povedali kratko zgodovino poštne dejavnosti in posredovali našim bralcem tudi kaj več o decentralizaciji pošte, da bi jim bilo to vprašanje jasnejše. Za začetek morda o vzrokih, ki so jo narekovali in o tem, kakšna je bila pošta mreža v našem okraju pred decentralizacijo?

— Do osvoboditve sta bila organizacija in poslovanje PTT z zakonom iz leta 1931 urejena izrazito centralistično. Po osvoboditvi smo PTT pri lagajali novim pogojem. Prešla je več organizacijskih oblik, dokler se ni naposled približala okviru gospodarske organizacije z delavskim samoupravljanjem. Za razvoj slednjega v PTT sta posebej pomembni dve obdobji. Od leta 1950 do 1953 smo že bili gospodarska organizacija, vendar z dokaj utesnjenimi gospodarskimi pravicami. To obdobje pomeni prvo rast naših delavskih svetov. Nato je bila 1953 sprejeta uredba o jugoslovanski PTT in osnovana PTT podjetja z delavskim samoupravljanjem, pa vendar še z nekimi posebnostmi v osnovnih enotah.

Novi zakon o jugoslovanski PTT, sprejet decembra lani, izenčuje položaj PTT z ostalimi gospodarskimi organizacijami. Z ustanovitvijo večjega števila PTT podjetij in PTT enot omogoča posledno uveljavljanje in poglobljanje delavskega samoupravljanja ter hkrati določa pristojnosti in dolžnosti ljudskih odborov pri organizaciji in poslovanju PTT in družbeno nadzorstvo.

V novomeškem okraju sta delovali pred decentralizacijo okrajna pošta v Novem mestu z 32 in okrajna pošta v Trbovljah prav tako z 32 področnimi poštami. Novo PTT podjetje, ki ima sedež v Novem mestu, združuje dosedanje področje z vsemi 64 poštami in vso tehnično službo. Podjetje je pričelo delovati 1. januarja 1961.

— Gotovo ste pri uresničevanju nove organizacije poštne službe naleteli na vrsto težav. Povejte, prosim, kaj o tem.

— Največ težav je s prostori, ker novo pošto poslopiše še ni dograjeno, primanjkuje pa nam tudi strokovnjakov, predvsem v gospodarski službi, v sekretariatu in v tehnični službi. Oboje je tesno povezano s pomanjkanjem stanovanj. Vrh tega vsega pa je področje našega okraja v poštni službi tehnično zelo zaostalo in je še brez avtomatizacije.

— In ostale naloge novega PTT podjetja? — Razen utrditve uprave je pomembna naloga ustanovitve osnovnih PTT enot na našem področju. Te bodo združevale PTT manipulacijo in tehnično službo v okviru ene ali več občin. V tem je največji pomen naše decentralizacije. Nove PTT enote bodo imele notranji ekonomski obračun, svoje tarifne pravilnike in bodo razpolagale z delom sklada osnovnih in obratnih sredstev. Zato bomo lahko takšne enote ustanovili tam, kjer so za začetek ustvarjeni vsaj približni gospodarski in ostali pogoji.

— Stiri leta so minila odkar sta dva belokranjska kolektiva odločno in jasno rekla: da! — Leta 1956 sta se namreč združili črnomaljski podjetji TOVARNA UCIL in BELOKRANJSKE ŽELEZOLIVARNE v novo podjetje BELT — v BELOKRANJSKO ŽELEZOLIVARNO IN STROJNO TOVARNO.

Kaj je narekovalo to združitve? Obe prvotni podjetji sta bili tesno eno ob drugem. Ločilo ju je le dorišče, niti ne, le ozka pot. Osnovno vodilo je bilo: vzpostaviti ekonomsko močno industrijsko enoto, ki bo sposobna prispevati občuten delež za dvig zaostalega belokranjskega gospodarstva.

1955—1959

— Stale so stene, pokrite s streho in — znanjalo je denarja. — Na pol prazne hale so nakazovale šele polovico opravljene poti. Proizvajati z nepopolno in zastarelo opremo, hkrati pa zadostiti vsem dajatvam — tudi odplačilu anuitet za vračanje investicijskega sredstva — ni bilo lahko. In v takih pogojih poseči v konkurenčni boj, ki se vedno bolj zaostrojuje...

— S prizadevanjem in kvalitativni izdelki je kolektiv vendarle uspel! — Leta 1959 je bila vrednost proizvodnje 430 milijonov dinarjev. — Leta 1960 se je povečala na 740 milijonov dinarjev. — Leta 1961 bo vrednost proizvodnje 1 milijardo 250 milijonov din. — Leta 1965 bo dosegla vrednost 3 in pol milijarde dinarjev.

Napredki! Izreden skok, ki presega tebe in mene in sleherne! — Ali se ni morda vrnila kaka tiskovna napaka? Ne, ni! To so stvarni podatki petletnega perspektivnega plana tovarne BELT.

— Osnova proizvodnje v tovarni je livarna, katere zmogljivost je bila računana na 2800 ton liva. Plan za leto 1961 pa predvideva 3000 ton! Kako sedaj to vskladiti?

— Je že rešeno! Prava rešitev — že lani — se je kolektiv lotil rekonstrukcijskih del in jeli so mehantizirati livarski obrat.

Nadaljnje naloge so: zagotoviti avtomatizacijo telefonije, organizirati mrežo prevoza pošte tako, da bo čimveč pošt prejel pošiljke do 8. ure zjutraj in da jih bodo odpravljale vsak dan čim pozneje. S tem bomo dosegli, da bodo roki za dostavo pošiljk naslovnikom kar najbolj kratki, s čimer bomo izboljšali naše usluge. To nam bo morda kmalu uspelo zaradi določenega novega zakona o JPTT o obveznem prevozu pošte z rednimi avtobusi. In še zadnja naloga: s pravilno organizacijo PTT mreže in z uveljavljanjem posebnih uslug bomo morali zagotoviti kar najvišjo gospodarnost poslovanja.

M. J.

BELT — prvi belokranjski milijarder

BCL 0, BCL 1, BCL 2 BCL 3 in BCL 4 so tovarniške oznake kvalitativne sive litine, ki jo danes proizvajajo. Vse omenjene vrste so kaljive v vodi in olju. In tržišče po vsej državi pozna že kvaliteten BELT-VE izdelke.

Kolektiv bo moral pohiteti z nadaljnjo rekonstrukcijo in mehanizacijo, kajti čas hitro teče in v letu 1965 pričakujemo od tovarne BELT 6300 ton liva.

S planskim povečanjem obsega proizvodnje se bo leta 1965 povečala vrednost proizvodnje na enega zaposlenega delavca od dosedanjih 2.053.000 na 5.950.000 dinarjev.

Svoj proizvodni program je podjetje vskladilo s potrebami jugoslovanske avtomobilske industrije po sivi litini in s povečanjem lastnih kapacitet v strojni obdelavi teh odlitkov. Predvideno je, da bodo 1000 do 1500 ton odlitkov na leto izvozili v inozemstvo. Danes podjetje za potrebe avtomobilske industrije že izdeluje različne dele, kot so: zavorni bobni in zavorne čeljusti, vplivalniki in ter obliža za spojke in reduktorje. Vse to izdeluje za tovarne TAM, FAP, IMV in ZMAJ, Zemun.

Dalje so pomembni proizvodi predmeti različnih gradbenih in drugih stroji. Tako so na tržišču dobro znani: — maltni mešalnik, ki je zelo primeren za gradilišča, ker je majhen

in ekonomičen, saj ima zmogljivost 6 kub. metrov malte v eni uri;

— »japaner« voziček vsebine 180 l, namenjen za prevoz različnega gradbenega materiala;

— električna premična krožna žaga, uporabna za sekanje, rezanje ter žaganje desk;

— sušilnica za les, ki je razmerna lahka in ima zmogljivost 8 kub. metrov desk, debeline 25 mm.

Dalje bo BELT razširil proizvodnjo »Akermanovih plp« za železnice ter kovinskih utenzilij. — Kovinski obrat ima v programu tudi nov proizvod, in sicer »vibrostrikalnice« za izdelavo betonskih blokov. Odgovarjajočo licenco in potrebno dokumentacijo je podjetje že prejelo od italijanske firme »Rosocometto«. Že danes je na trgu povpraševanje za temi stroji zelo veliko in se bo v bodoče še povečalo zaradi predvidene velike gradbene dejavnosti v državi.

Prepričani smo, da bo kolektiv tovarne BELT vložil vse sile, da izpolni planske naloge in da bo ob pomoči vseh merodajnih činiteljev tudi uspel, kar bo velik doprinos gospodarskemu razvoju in splošnemu napredku Bele krajine in novomeškega okraja.

—pb—

Beseda o rejništvu

»...Ena tretjina tistih (otrok, op. B. F.), ki so preživeli pet ali več let svojega življenja v zavodih, postanejo nesposobni roditelji. Otroci, ki so bili prikrajšani za materinsko ljubezen, odrastejo v roditelje, ki so nesposobni vzgajati otroke, a odrasle osebe, ki take sposobnosti nimajo, so v detinstvu trpele pomanjkanje materinske ljubezni.«

»...Potrebo, da otroke namestimo izven njegove lastne družine, bi bilo treba smatrati kot zadnji ukrep, ki ga je treba podvzeti šele, ko se pokaže, da je popolnoma nemogoče popraviti otrokov dom.«

(Te besede je napisal sloviiti angleški psihoanalitik John Bowlby v svoji knjiži: Materinska skrb za otroke in duševno zdravje.)

Ljudska skupščina LR Slovenije je na seji dne 24. oktobra 1960 sprejela dva za družbeno varstvo otrok in mladine zelo pomembna zakona, in sicer zakon o posebnem šolstvu in zakon o rejništvu. O določbah zakona o posebnem šolstvu glede šol za otroke z motnjami ali hibernimi v telesnem ali duševnem razvoju in o pravici teh otrok do posebnega šolanja vas bo Dolenjski list seznanil v eni prihodnjih števil. Namen današnjega članka pa je, da vas seznanji z določbami zakona o rejništvu. Zaradi lažjega razumevanja pomembnosti in same vsebine zakona o rejništvu si pogledajmo nekaj splošnih načel te panoge socialnega varstva, predvsem s psihološkega stališča.

Po ustavi in obstoječih predpisih družinske zakonodaje je družba dolžna skrbeti za otroke brez staršev in za otroke, ki ne morejo živeti v lastni družini, ker jim ta ne zagotavlja normalnega telesnega in duševnega razvoja. Ta nespoštnost družine ima lahko znatne, moralne ali vzgojne razloze. Taki otroci se pri nas oddajajo v mladinske socialne zavode ali se pa individualno razmeščajo v rejniške družine.

Za pravičen telesni in duševni razvoj otrok, ki so ostali brez lastne družine, ali za katere lastna družina ne more skrbeti iz različnih vzrokov, ne zadostuje, če poskrbimo le za njihove materialne pogoje življenja. Mnogo bolj važno je, da jih oddamo v tako okolje, kjer

bodo lahko vzpostavili čustvene odnose, podobne čustvenim odnosom, ki obstajajo med starši in otroki. Znanstveno je dokazano, da se otrok v zavodu duševno počasneje razvija kot v družini, da je njegovo duševno obzorje ožje od otroka, ki živi v družini, ter da se otroci, ki so svojo mladost preživljali po zavodih, pozneje v življenju težko najdejo, težko navezujejo kontakte z okolico, skratka, da otrok, ki je svoja nežna leta in mladost preživel v zavodu, nosi celo življenje pečat, ki mu ga je vtisnilo zavodsko življenje. Otroci v zavodu z vzgojitelji in ostalim kadrom najpogosteje ne uspe navezati toplih in iskrenih čustvenih odnosov,

Piše: Franci Brinc, socialni delavec OLO, Novo mesto

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Minulo sredo so začeli odbori Ljudske skupščine Slovenije razpravljati o predlogu programa za perspektivni razvoj naše republike. Bralce bi radi opozorili na nekatere posebnosti letošnjih razprav, oziroma na posebnosti programa za razvoj. Že sam naziv je nov. Nič več, to ste verjetno opazili, ne govorimo o »perspektivnem programu za razvoj gospodarstva«, pač pa o »programu perspektivnega razvoja LR Slovenije«. V tem pomenovanju pa se skrivajo bistvene vsebinske spremembe. Ne gre namreč za plan, ki bi določal povsem natančno, kakšni naj bodo gospodarski odnosi, koliko kilogramov tega ali drugega proizvoda naj bi naredili itd., pač pa gre za program vsega razvoja, tako gospodarskega kot družbenopolitičnega. Praksa je namreč pokazala, da ni le nemogoče, pač pa tudi nemogoče, ločevanje gospodarskega in družbenega razvoja. Program perspektivnega razvoja zato upošteva tudi razvoj družbenega sistema, ki mora vse bolj približevati neposredno odločanje državljanom, pa naj si bo v podjetju ali v komuni. To je verjetno bistvena posebnost, ki jo doživljamo ob sprejemanju letošnjega programa za perspektivni razvoj naše republike.

Mimo tega pa je treba vedeti, da je program, ki ga je izvršni svet predložil v razpravo skupščinskemu odboru (letošnji bodo o njem razpravljali vsi odbori) in Ljudski skupščini, še pred tem proučevalo mnogo drugih družbenih in gospodarskih organov, tako so o njem razpravljali na okrajnih, na družbenopolitičnih organizacijah, dalje Društvo inženirjev in tehnikov itd. Po taki razpravi bo program zares najširši okvir, čigar realizacija bo pomenila velikanski napredek na področju gospodarstva in obenem tudi napredek na področju utrjevanja našega družbenega sistema sploh. Program končno ne pomeni predpisa, ki bi ga ne bilo mogoče dopolnjevati. Narobe! Pričakujemo, da bomo ta program lahko in morali dopolnjevati takrat, ko bomo v gospodarskem sistemu uveljavljali nove zakone, ki bodo spre-

Program razvoja 1961-1965 pred skupščino

minjati materialne odnose v podjetjih in v komuni. Skratka, program perspektivnega razvoja bo lahko spremljal tudi vse nastale konkretne spremembe.

Kakšni so ekonomski odnosi, ki jih predvideva načrt? Rekli bi, zelo zahtevni. Tako na primer naj bi se družbeni proizvod povečeval v prihodnjih letih za 10,6 odstotka in narodni dohodek za 10,7 odstotka. To je le nekaj manj kot v minulih obdobjih. Razumljivo, da tak nagel tempo razvoja zahteva po eni strani zadovoljivo izkoriščanje že obstoječih kapacitet, z drugo besedo, že obstoječih strojev in vseh drugih proizvodnih naprav, obenem pa tudi sistem, ki bo k takemu izkoriščanju spodbujal vsakega posameznega proizvajalca in s tem tudi kolektive kot celote. Zato plan računa tudi na bistveno povečanje osebne potrošnje in družbenega standarda. Osebná potrošnja naj bi se po teh okvirnih predvidevanjih povečala na prebivalca za 43 odstotkov, torej vsako leto za 7,5 odstotka. Računamo torej, da se bo življenjska raven povečevala v prihodnjem obdobju v le nekaj manjšem tempu, kot se je v zadnjih letih. Čeprav menimo, da ne bo nihče ugovarjal, še hitrejšemu porastu osebne potrošnje, če bo leta posledica povečane produktivnosti dela. Kar se tiče družbenega standarda, je predvideno, da bi razmerje med investicijami za gospodarstvo in investicijami v družbeni standard ostalo približno tako kot je bilo doslej, to je 33 odstotkov za družbeni standard in 67 odstotkov za gospodarstvo. Ob takem razmerju pa seveda pridemo do daleč večjih vsot za razvoj družbenega standarda kot je bil to primer v minulih letih. Za investicije v družbeni standard smo porabili v lanskem letu okoli 32 milijard, leta 1965 pa naj bi se ta namena porabili že 56 milijard dinarjev. Zlasti velika sredstva naj bi dobilo šolstvo. Menda ni treba posebej utemeljevati, kako potrebne so investicije v šolstvo, saj bomo ob nenehnem industrijskem razvoju potrebovali vse več strokovnih kadrov. Če hočemo v prihodnjih letih delati v skladu s smernicami za razvoj in izobraževanje strokovnih kadrov, ki jih je sprejela v resoluciji Zvezna ljudska skupščina, je treba te načrte podpreti tudi s primernimi materialnimi sredstvi. Velika napaka bi bila, če ne bi tega razvoja podpirali, ker bi bilo to sicer pomanjkanje strokovnih kadrov čez nekaj let še zdaleč večje, kot je to trenutno. Zelo se bodo sredstva za razvoj osnovnih povečala v prihodnjih letih za 75 odstotkov, za investicije v osnovne šole pa za 53 odstotkov. Za razvoj šol druge stopnje bomo dali v prihodnjih letih za 88 odstotkov več sredstev, poleg tega pa se bodo povečala še sredstva za investicije za 35 odstotkov. Še posebno velik skok pa bomo zabeležili pri razvoju visokošolskih zavodov. Tu se bodo sredstva za letošnje šolske izdatke povečala za 235 odstotkov, investicije v te zavode pa za 287 odstotkov. Ta povečanja bodo prav gotovo zadovoljiva materialna osnova za pripravljanje in sprejetje programov, katerih je še posebno pomembno strokovno izobraževanje.

Seveda bomo bralce seznanili tudi z drugimi osnovami programa perspektivnega razvoja naše republike.

ki so za njegov normalni duševni razvoj nujno potrebni. Kakor je mlademu drevesu potreben kol, da se ob njem povzpne v življenje, tako je majhnemu otroku nujno potreben nekdo, s katerim bo vzpostavil intimne čustvene vezi, ki mu bodo pomagale pri njegovem duševnem vzpenjanju v življenje. Če otrok v svojih nežnih letih nima nikogar, da bi se nanj čustveno navezal, njegova čustva otepi in postane hladen v čustvovanju. Tak ostane tudi, ko iz otroka dozori v mladeniča in iz mladeniča postane mož. Zato ima v življenju pogosto težave, ker njegovi odnosi do sočlani niso topli in čustveno globoki, vseeno ali do najbližjih, to je do žene in otrok, ali do ostalih ljudi, s katerimi pride v vsakdanjem življenju v stik. Zaradi tega doživlja tak človek veliko neprilicnosti. Ljudje pravimo o njem, da je »brez srca«. Mi vsi smo pogosto pripravljani za nekoga reči, da je »brez srca«, in to na podlagi daljšega poznavanja človeka ali pa le na podlagi enkratnega opazovanja. Vse premalokrat pa razmišljamo o naših odnosih do sočlani, prvenstveno do naših najbližjih, do staršev, do žen in otrok, do sodelavcev pri stroju, do sodelavcev ali do tovaršev v organizacijah.

(Nadaljevanje sledi)

Odvečna zamera

Še o združitvi Kmetijskega posestva »MATIJA GUBEC« v Leskovcu s Kmetijsko zadruzo Videm-Krško — Dobronamerna kritika ne more biti vzrok za grožnje s tiskovnimi tožbami!

Sestavek »Pravica in oškodba« ki ni oškodba, objavljen v zadnji številki našega lista, je povzročil nekaj hude krivice. Kar bi radi rekli »bodo bob«, načelnjamo zadevo še enkrat.

Pri KZ Videm-Krško so nam našli marami, kar jim ni všeč: podnaslov, v katerem smo napisali, da je kolektiv Matija Gubec s trdim delom iz nič dvignil poslasto na lepo vlogo; naša trditve, da se je občni zbor KZ močje izognil vprašanju delavskega samoupravljanja; izdaje, da so kolektiv Matija Gubec odrekli samoupravne pravice, in končno še stavek, v katerem smo zapisali, »da se posestvo gotovo ne združuje z zadruzo zato, da bi v naslednjih letih propadla drevesa« (to so cenili kot žalitev), vse to jim ni všeč.

Povedali so zakaj: posestvo Matija Gubec ni zasloilo iz nič, saj je

družba pomagala z znatnimi sredstvi. Na obnem zboru se niso vprašali delavskega samoupravljanja močje izogniti število, kar v sklepu niso omenili, kaj so te pravice zajamčene s predpisi o poslovanju zadrug (Uradni list FLRJ št. 18/58). Nasadi posestva Matija Gubec po združitvi ne bi propadli, saj ima zadruga zdaj še lepo uspešne breskov nasad. Povedali so, da je upravitelj posestva »Matija Gubec« na seji zbora proizvajalcev, ko je ta razpravljala o združitvi, odločno zahteval samostojno delitev dohodkov; da je neki odbornik vprašal, kaj bi bilo v primeru izgube, pa je baje izjavil: »To pa naj krije zadruga«. Takšno stališče obojevali tudi mi. Ker želimo biti objektivni, smo našli vse, kar so zahtevali pri KZ Videm-Krško. V oporekanem sestavku smo opozorili na družbeni problem, ki je nastal pri združitvi posestva in zadruzi. Pred-

tem je bilo v obeh kolektivih vse v redu. Zakaj so nastali spori šele nato? Oboji naj razmislijo, o tem in skleno volje odpraviti. To bo gotovo boljše, kot da iščejo v nasem sestavku krivice ali potuhlo. Zato smo kolektivno napisali, da so naši delovni ljudje ustvarili velike stvari iz nič. Mislimo, da s tem nismo nikdar povzročili škodo. Ugotovitev, da v leskovškem primeru to ni res, dati po zavesti. Pri KZ Videm-Krško so nas, ko smo o zadevi razpravljali, kar za spak z našim vprašanjem, predpisali, da niso proti delavskemu samoupravljanju. Predpis o poslovanju zadrug (Ur. list 18/58) velja za vse zadrug, ne vendar ugotovljamo, da ni bil dosežen pri nas upoštevan v nobenem primeru združevanja. Delavsko samoupravljanje in pravice upraviteljev so zastarele iz zakonodaje, ki vsem kolektivom v gospodarstvu, pa na-

Podvojeni milijoni

Zgolj godrnjanje na zborih volivcev in cestna ta ksa sta vse premalo za vzdrževanje naših cest — V brežiški občini so ukrepali drugače, bolj!

Izvedeli smo: podvozli pod avtomobilsko cesto ob Brežici proti Novemu mestu na področju občin Brežice in Videm-Krško so zaradi jesenskega deževja preplavljivi. Vodno stanje Krke se je toliko povišalo, da so bili podvozli pod njeno gladino zato jih je zalila talna voda, ponekod tudi do 1,20 m visoko. Posledica: vprežni vozniki, pešci in avtomobilisti so zato večkrat prečkali avtomobilsko cesto (to je strogo prepovedano) in izpostavljali svoja življenja. Marsikatero živčice, razgredo od oranja in vprege, pa se je, ko je brežlavo vodo v podvozu, prehladilo. Tovaršila Antona Rebsaja, šefa prejšnje uprave za ceste, zdaj Uprave za komunalne zadeve Oblo Brežice, smo vprašali, kaj so ukrenili. Ustregel je naši radovednosti in povedal mnogo pohvalnega o brežiških občanah.

Da bi rešili pretež vprašanje podvozov, smo sklicali komisijo iz dveh predstavnikov občine, predstavnikov področnih KO in prizadekih kmetovalcev. Ogledali smo si poplavljen podvoze in zahtevali od investicijske grupe za izgradnjo avtomobilske ceste, naj pomanjkljivosti odpravi Ugotovili smo, da bo treba za področje Stople in Krke vasi graditi novo vozič. Teren je prodat, talna voda pa zaradi zvišane Krke v večjem deževju zalije podvoze, ker so pod zvišano gladino. Nekateri podvozovi so bili preplavljeni tudi v dolžini 50-60 m.

Kako pa sicer obklesne ceste v vaši občini?

Lani smo vzdrževali 195 km cest IV. reda in 190 km občinskih poti. Sredstva cestnega sklada in iz prispevka od raznih taks za vozila — oboje smo porabili blizu 10 milijonov — so za toliko kilometrov kaj pila. Le z lepim in res požrvalnim sodelovanjem občanov smo dokaj uspešno zmogli velike naloge. Sredstva smo na seji cestnega odbora razdelili

med posamezne krajevne odbore. Ti so jih nato s sodelovanjem prebivalcev celo potrojili! Vsako nedeljo so prošili za prevoze. Sami so plačali šoferje, jim nudili prehrano, pripravljeni so gramoz, utrjevali cestnice, ga ponekod širili in vse jame na njem zasuli s gramozom.

Vaščani Hrastja so posipali in uredili cesto čez vso vas, prebivalci Brvi—Izvir—Kraške vasi so s prispevkom 150.000 dinarjev sami zgradili približno 1 km ceste, ki bi stala sicer vsaj 1 milijon dinarjev. Vaščani vasi Globoko in Bojsno so razširili cesto z vsemi odkopi in jarki v dolžini 1,5 km

in s prostovoljnimi delom pripevali blizu 800.000 dinarjev. Prebivalci vasi Dramele — Vitna vas so razširili občinsko pot na 3 m, izkopali jarke, naredili bankine na dolžini 600 m in tako prispevali vsaj 400.000 din.

Takih primerov je še mnogo. Naštel sem najboljši. Z njihovi sodelovanjem smo 10 milijonov iz proračuna podvojili, tako da lahko trdimo, da smo lani v ceste vložili za 20 milijonov dinarjev vrednosti našega dela in prostovoljnega dela občanov. Zato bomo prebivalcem, ki radi sodelujejo, še naprej kar najbolj pomagali s finančnimi sredstvi in prevozi, kolikor bomo mogli.

Še nekaj kratkih z zadnje seje Oblo Žužemberk

S 15. januarjem se je združilo podjetje »Krupon« iz Dvora za Industrijskim podjetjem BOR iz Dolenjskih Toplic. Bivši Krupon bo podružnica Bora. Dvorska podružnica bo šest mesecev v poskusni proizvodnji. Zaposlovala bo 15 kvalificiranih čevljarjev in 15 nekvalificiranih. Ki se bodo v teh

šestih mesecih poskusne proizvodnje priučili delu. Občinski ljudski odbor je potrdil sklep o 3-odstotnem krajevnem samoprispevku, ki ga je sprejel krajevni odbor SZDL Mačkovec. Prispevek bodo porabili za popravilo potov. Samoprispevek bodo volivci lahko tudi odslužili z delom.

Dalje so razpravljali in sklenili o dodelitvi zgradb nekaterim gospodarskim organizacijam, o preimenovanju občinske komunalne uprave v Komunalno upravo Žužemberk, o spremembah razdelitve sklada za komunalne potrebe in potrebe družbenega standarda, o združitvi zadrug, imenovanih novega upravnika zdravstvene postaje itd.

Smrt na cesti

Preteklo soboto okoli polne je šla Pepca Tomc iz Jerneje vasi pri Črnomlju po cesti od Koveca (naselje pri Črnomlju) proti Kanizari. Približno 50 m za njo je J. B. Sofer rudnika Kanizarica, s tovarnim avtomobilom prehitel traktor Unimog in se naprej vozil po desni strani ceste, se zaletel v žensko Pepco Tomc in jo zbil v ceste. Ponesrečenka je podlegla poškodbam. Sofer je v priporu.

Kolesar podrl otroka

Pred kratkim je kolesar J. R. iz Rdečega Kala vozil proti Dobriču. Na križišču pred Dobričem sta bili dve dekletici. Kolesar je vozil hitro: ko je zagledal dekletici, je povznil, toda — prepozno. 10-letna K. M. se ni mogla tako hitro umakniti in kolesar jo je podrl. Solarka je dobila hude poškodbe po glavi, in pretrga možganov. Vzrok in krivdo še raziskujejo.

Razpis pripraviljalnih tečajev za visoke šole

Okrajni zavod za izobraževanje odraslih, Novo mesto razpisuje vpis v:

1. pripraviljalni tečaj za sprejemni izpit na Višjo komercialno šolo v Mariboru

2. pripraviljalni tečaj za sprejemni izpit na Višjo tehniško šolo v Mariboru

Oba tečaja sta namenjena kandidatom, ki se namerjajo vpisati v šolskem letu 1961-62 kot

redni ali izredni študenti v Višji komercialni šoli v Mariboru ali Višji tehniški šoli v Mariboru, pa nimajo predpisane šolske izobrazbe in morajo zato opravljati sprejemni izpit.

Tečaja bosta organizirana v primeru zadostnega števila zainteresiranih v obojanskem času. Pismene prijave sprejema Zavod do vključno 22. februarja 1961.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V zadnjih dneh je prišlo v Kongu spet do dramatičnih dogodkov in zapletov. Prva »senzacija« je bila novica pred kakimi petimi dnevi, da se je Mobutujeva garnizija v Thysvillu uprla in se postavila na stran Lumumba, ki naj bi bil izpuščen iz zaporov.

Takoj po objavi te novice sta polkovnik Mobutu in kongski predsednik Kasavubu na vrat na nos odletela iz Leopoldville v Thysville, da bi zatrla upor. To se jima je posrečilo (očito z belgijskim denarjem), zakaj garnizija se je uprla (če se je uprla) zaradi plač. Kongski premier Lumumba je bil dejansko izpuščen za nekaj ur, a so ga potem znova aretirali.

To je na kratko zunanja podoba te »senzacije«, ki pa ima nekaj nepojasnjenega ozadja. Morda ni naključje, da so nekateri časopisi poročali celo o tem, da sta se šla Kasavubu in Mobutu pogajati z Lumumbo v Thysville in da sta imela že izdelane predloge zanj. Če je to res, je očito, da se Lumumba z njunimi predlogi ni strinjal in da je zato spet prišel v ječo.

Naj bo tako ali drugače, v Kongu se dejansko odvija proces, ki je nekoliko protisloven. Medtem ko sodi prejšnji premier kongoske vlade Lumumba v zaporu, so njegovi pristaši zelo delavni. »Lumumbovski gibanje« se je posebno okrepilo v zadnjem času in se bledalje bolj širi. Lumumbovi pristaši so se utrdili ne samo v vzhodni pokrajini in v glavnem mestu te pokrajine Stanleyvillu, ki ga je Lumumbov pomočnik Antoine Gizenga razglasil za začasno glavno mesto, ampak so razširili svoj vpliv tudi na pokrajino Kasai, kjer vlada znani Kalondzi, ter na severni del

pokrajine Katange, kjer vlada separatist Combe. Hkrati se je močno okrepil vpliv Lumumbovih pristašev celo v sami pokrajini Leopoldville.

Vse to je povzročilo precejšnje vzemirjenje v Mobutujevih in Kasavubuevih vrstah in zato ni povsem izključeno, da sta ta dva le skušala načeti kaka pogajanja z zaprtim Lumumbo. Kot vse kaže, se je ta poskus izjalovil.

Zato je kongski predsednik Kasavubu prešel v ofenzivno drugo. Poslal je generalnemu sekretarju OZN zahtevo,

ponehala. V tej zvezi je zelo značilno, da je tudi predsednik komisije OZN za pomiritev, Nigerijec Vačuku, kritiziral delo misije OZN in napadel šefa misije Dajala. Ob tej izjavi se opazovalci v Kongu sprašujejo, ali je komisija prišla v Kongu, da bi s svojimi dobrimi uslugami pomagala najti izhod iz krize, ali pa ji je nekdo — izven mandata Varostnega sveta — določil nalogo, kritizirati delo misije OZN in prispevati k temu, da bo zamenjan poseben zastopnik generalnega sekretarja OZN v Kongu.

Ofenziva proti Dajalu

naj iz Konga umakne svojega posebnega zastopnika, indijskega veleposlanika Radžašvara Dajala, ki so ga obtožili, da je odgovoren za nered v Kongu in za »udeležbo« misije OZN pri izvajanju teh neredov. Kasavubu in komisariji so izjavili, da bodo sodelovali z OZN samo, če bo Dajal zapustil Kongu in če bodo sile OZN nudile pomoč Mobutujevemu voljakom, da bodo razorožili emote zakonite kongoske vojske.

Popolnoma jasno je, zakaj zahteva Kasavubu Dajalov odpoklic. Čuti, da je treba nevtralizirati čedalje večji vpliv Lumumbovih pristašev in si še bolj zagotoviti »sodelovanje« mednarodnih sil OZN.

Čeprav je generalni sekretar OZN sporočil Kasavubu in svetovni javnosti, da ne more odpoklicati Dajala, ofenziva proti indiskemu diplomatu ni

Izjava nigerijskega delegata je tembolj nenavadna, ker je več članov komisije za pomiritev v Kongu izrazilo nesoglasje z akcijo predsednika Vačukuja, ki kompromitira objektivnost komisije in ogroža njeno uspešno delovanje.

Medtem se nadaljujejo na raznih krajih Konga spopadi med pristaši te ali one frakcije. Posebno napet je položaj v severni Kafangi, kjer so se vsidrali Lumumbovi vojniki, ki vztrajajo na svojih položajih kljub Combejevemu grožnjam in letalom, ki jih je ta poslal nadnje. Če bi na kratko povzeli, bi morali ugotoviti: položaj v Kongu se je spet zaostрил, poslabšal in zapletel, čeprav je že mogoče nejasno razločiti glavne notranje sile, ki bodo oblikovale usodo te nesrečne afriške dežele v prihodnjih mesecih.

Kratke Z RAZNIH STRANI

Začasna alžirska vlada je objavila, da se je pripravljena pogajati s francosko vlado, če bo sodelovala ljudstvo lahko svobodno izrazilo svojo voljo. Uveljavitev pravice do samoodločbe — je dalje rečeno v sporočilu — en nesporni lojalnosti in iskrenosti lahko obnovi mir v Alžirji, ki ga želi tako alžirska kot francoska ljudstva.

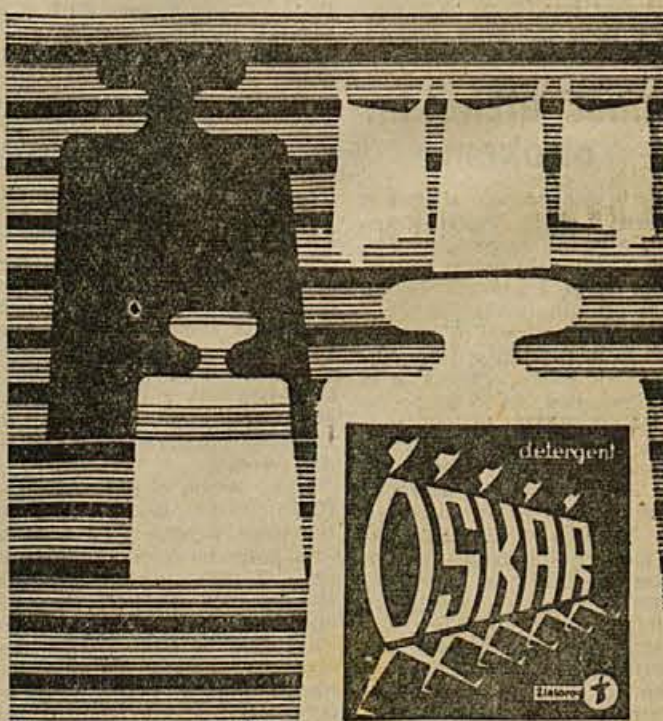
Zastopnik belgijske vlade je izjavil, da se je večina delavcev, ki so sodelovali v 28-dnevni stavki, danes vrnila na delo. Po vestih tujih agencij pa to velja v glavnem samo za Flandrijo, medtem ko se stavka v Valoniji nadaljuje. Demonstracije po belgijskih mestih se nadaljujejo. Iz tujine na prikljo za belgijske staviteljce denarna pomoč od sindikalnih organizacij raznih držav.

Opodsenec novega ameriškega predsednika, Averell Harriman, ki mu bo Kennedy zaupal posebne misle v tujini, je danes izjavil, da bo OZN prej ali slej izglasovala sprejem LR Kitajske v svetovno organizacijo.

Konfederacija kubanskih delavcev in ministrstvo za delo so začeli organizirati na Kubi volitve članov posvetovalnih delavskih svetov v tovarnah in podjetjih. Dekret o posvetovalni pravici delavcev pri odločanju o delu in razvoju podjetij je vlada Fidela Castra sprejela že pred meseci.

V Bonnso so se po šestdesetdesetih prekinjati spet začela ameriško zahodnoevropska finančna pogajanja. V uradnih krogi podarjajo, da so neso. glasja med ameriškim in evropskim finančnim svetom in možnostmi zvezne republike še vedno zelo velika.

Pravni nacionalnih glavnih v Vzhodni in Srednji Africi, ki so se sestali v glavnem mestu Kenije Nairobi, so se sporazumeli, da bi bila ustanovitev vzhodnoafriške federacije glavni pogoj za enotnost in socialni napredek prebivalstva v tem delu Afrike.

Pranje spada med težka opravila gospodinje. — To je bilo nekoč, danes Vam sodobna pralna sredstva to delo izdatno olajšajo. Detergent OSKAR je vaš dober pomočnik pri težkem delu! — OSKAR pere hitro, uspešno in je poceni!

Za belo in pisano perilo OSKAR, za volno, svilo, nylon in perlon: detergent »PERILO«!

Postrežnina, postrežnina!

Na pragu novega leta so nas v gostinskih obratih pozdravili napisi: NA GOSTINSKE USLUGE PRILACUNAVAMO 10% POSTREŽNINE! Da bi zajeli poplavo razlag in pričank, ki se je splošila nato, smo v soboto obiskali Okrajno gostinsko zbornico. Predsednik Rudi Pintar in tajnik Ludvik Benčič sta nam povedala:

Postrežnino smo uvedli na priporočilo Ljudske skupščine, ki je o tem razpravljala že lani. Plače gostinskih delavcev so bile nižje od onih v ostalih panogah. Velike razlike so bile tudi med plačami strežnega osebja v gostinstvu. Strežna oseba je bila slabše plačana kot ostalo, češ da prejme od gostov precej v obliki napištine. Tako zvali nevidentirani dohodki so bili ponekod res celo višji od rednih prejemkov, zato je bilo nujno potrebno to vprašanje rešiti. Postrežnina naj nadomesti napištino, ki za delavca v socialistični družbi gotovo ni častna oblika prejemkov.

Delovni čas gostinskih delavcev je največkrat mnogo daljši od 8 ur. Postrežnina naj bi predstavljala plačni sklad v gostinskem kolektivu. Le če bi bila postrežnina premo, bi kolektiv za plače primaknil tudi iz čistega dohodka. Sklad postrežnine bi bil podvržen plačilu dajatev osebnega dohodka in oproščen ostalih dajatev. S tem bi se izboljšala

Kratke iz Brežic

Pri Kmetijski zadrugi Brežice, se je te dni pričel strokovni tečaj za traktoriste. Tečaj organizira Društvo traktoristov in strojnikov ob podpori zadrug. Uspesobit bodo 25 mladih kvalificiranih delavcev za našo kmetijsko mehanizacijo.

Člani kegljaške sekcije ZADRUŽNIK so imeli v nedeljo skupen trening na modernem šeststezni kegljišču GRMOSČICA v Zagrebu. Doseženo povprečje 350 lesov na 100 ločaje je zadovoljivo, če upoštevamo, da so športniki mladi in da je bil to prvi poskus kegljanja na sodobnih stezah. Predvidenih je še nekaj takih treningov, nakar bodo pričeli s intenzivnim tekmovanjem.

V Valjenski šoli trgovske stroke bodo te dni končali pouk. V zimski izmeni se je šolalo nad 80 vajencev iz našega okraja in s področja Trbovelj. Bodoči mladi delavci v trgovini se marljivo pripravljajo na zaključne izpite, ki bodo ob 20. do 31. t. m.

KOSTANJEVICA

Volivci iz Kostanjevice so na zboru izrazili zadovoljstvo, da je v začetnem delu razvoja lokalne zbirke, ki naj bi jo dogradili z ozirom na razvoj industrije perila ter uslužnostnih obrti. Pritoževali so se na nekatera, ki se zdavljajo ne odgovarjajo, češ svojo nameno. Predlagali so ureditev zdravstvene in redne postaje.

DRNOVO

Na zboru volivcev se je poročilo o perspektivnem planu razvoja razprava predvsem o popravilu občinske ceste, ki je zelo slabo vzdrževana in o slabih dohodkih kmetov, ki jih imajo zaradi izčrpane zemlje.

OBISK PRI PAPIRNICARJIH IN CELULOZARJIH NA VIDMU PRI KRŠKEM

Sladkor ne bo več odtelkal v Savo

Avgusta 1958 smo poročali v našem listu o zanimivem razgovoru s tehničnim direktorjem tovarne celuloze in papirja na Vidmu, inž. Vladimirjem Segom, ki je takrat dejal, da odtelka zdaj vsak dan v Savo 14 ton sladkorja. Ne, ne gro za napako, niti ne za nevednost — odpadna lužnica odnašajo s seboj v reko dragocene sestavine, med njimi tudi sladkor, iz katerega bi lahko izdelali visoko vredne krmne beljakovine. — Medtem so v tovarni izdelali načrte, po katerih naj bi vsako leto iz teh odpadnih voda pridobili 2840 ton krmnega kvasa. Tovarna inženirja Segom smo naprosili za spodnji sestavek, v katerem pojasnjuje pomen predvidene proizvodnje, za katero manjka zdaj samo še — dehar za lastno udeležbo tovarne pri tej novi investiciji.

Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj«, Videm-Krško, je dobila oktobra lani odobreno investicijo za izgradnjo tovarne krmne kvasa po XXXV. natečaju Jugoslovenske investicijske banke.

Edini problem, da še nismo pričeli z izgradnjo, je zahteva po visoki lastni udeležbi v finansiranju. Tovarna nima lastnih sredstev, zaradi novih investicij v povečanju proizvodnje časopisnega papirja. Čim bo rešeno finansiranje tega dela, bomo pričeli z izgradnjo. Rok izgradnje je 2 leti.

Opredeljene sušilne lužnice predstavljajo preko polovice vsebine lesene mase, kar po-

akumulacija gostinstva, ki je bila doslej premajhna. Dajatev bi se zmanjšala, skladu gostinskih podjetij pa na ta način okrepi. Gostinstvo nalo ne bi več tako vidno zaostajalo za razvojem ostalih panog, saj bo ustvarjalo večje zneske za modernizacijo, povečanje in izboljšanje gostinstva!

Postrežnina naj torej prejemke gostinskih delavcev uravnoteži s ostalimi panogami in odpravi razlike med strežnim in ostalimi osebjem v gostinstvu. Za potrošnika pa je zelo boleča ugotovitev, da so se gostinske usluge na ta način podražile. Kaj pravite k temu?

Zadeva je malce nerodna zato, ker je uvedba postrežnine sovpadla z ekonomiziranjem gostinskih cen. V drugi polovici lanskega leta so nekateri cenili naših »surovin« porasle, mi pa cen nismo povečali. Omenili bi samo porast cen žganih piščk. Potrošnik se mnogokrat jezi zaradi primitivne postrežbe, slabo opremljenega lokala in podobnega. Mi pa nismo mogli več nuditi, ker je bil naš zaslužek tako majhen, da ni zadoščal niti za vzdrževanje obratov. Nove ceste, ki naj to slabost odpravijo, so sovpadle z uvedbo postrežnine, ki si jo mnogi potrošniki prav tako nepravilno razlagajo. Morda so ponekod cene pod krinko postrežnine brez pravih ekonomskih kalkulacij res neopravičeno povečali. Take primere odločno obojujemo!

Tako so nam povedali na Okrajni gostinski zbornici. Sodimo, da bo tržna inšpekcija najbrž prav kmalu našla gostinska podjetja, ki s postrežnino špekulirajo. Gostinskim kolektivom pa zamerimo, da niso znali gostom uvajanja postrežnine pravilno razložiti. Najbrž niti sami niso vedeli za kaj gre, to pa jim vsekakor ni v čast!

S-vski nasip, ki bo ščitil desni breg Save pri Čatežu in Čateških Toplicah pred poplavi

Novo podjetje - nova pričakovanja

O Splošnem obrtnem proizvajalnem podjetju »NAŠI IZDELKI« v Mokronogu in njegovih načrtih

Mokronoško vrboletarstvo je že nekajkrat propadlo, sprejmenilo ime, direktorja itd. Pred kratkim pa je v Mokronogu spet nastalo novo podjetje (Splošno obrtno proizvajalno podjetje »NAŠI IZDELKI«), ki združuje več obratov: vrboletarstva, tapetniškega in avtopetniškega, sedlarskega, mizarjskega in zabojskega. Kalkula usoda se obeta novemu podjetju, je povedal njegov direktor Ferdo Katern.

Prejšnje vrboletarstvo ni bilo rentabilno zaradi slabe organizacije dela, ker je vsak v obratu delal vse. Zda imamo delo ločeno: nekaj jih samo sortira vrbe, drugi delajo po skupinah, a vedno iste izdelke in ista dela itd. Uspeh ni izostal in se je v nekaterih oddelkih proizvodnja že povdvojila. Naročil imamo dovolj, a še lanskim nismo zadostili.

Tapetniški in avtopetniški oddelki imajo tudi dovolj naročil iz podjetij po vsej Jugoslaviji, vendar nameravajo delati v glavnem v kooperaciji z IMV, Novo mesto. Pogovori o tej kooperaciji še niso končani.

Mizarska delavnica bo delala predvsem za potrebe podjetja (tapetniškega, vrboletarskega in zabojskega oddelka).

Zabojarska dela za Kmetijsko gozdno poslovanje v Novem mestu, obrat Zalog, in druge zaboje za transport piščancev.

Sedlarstvo bo delalo predvsem za potrebe kraja. Podjetje, ki združuje več manjših delavnic, obratov, lažje krtje režijske stroške kot posamezna manjša podjetja. Tudi delovna mesta so bolj zasedena in izkoriščena.

Ljudi — delavcev za vse oddelke bo dovolj v Mokronogu in okolici, manjka pa nam tehničnega vodje (ki bo nadzoroval delo vseh oddelkov), obratna knjigovodkinja in dobri administrativni moči. Za te ni izgledov, da bi jih dobili v Mokronogu, brez njih pa delo ne bo uspešno napredovalo. Torej nam ne kaže drugega kot urediti stanovanja in dobiti ljudi od drugod. Zaposlili smo že obično, naj bi nam dala iz stanovanjskega sklada posojilo 2,5 milijona dinarjev. S tem denarjem bi obnovili oziroma uredili dve družinski stanovanji in nekaj samskih stanovanj. Posojilo bi jim vrnil v treh letih. Občinski ljudski odbor je kot ustanovitelj našega podjetja moralno vezan, da nam pomaga iz začetnih težav (kadri, stanovanja in obratna sredstva).

Manj občin, toda te sposobne!

Občinski ljudski odbor v Žužemberku glasoval za združitev z novomeško občino — Kaj je narekovalo spojitve obeh občin?

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Žužemberk, ki se je udeležilo 33 odbornikov (izstalo je le eden) ter ljudska pooblaščenca Viktor Zupančič in Tone Pirce, so odborniki izglasovali sklep, da se občinski ljudski odbor Žužemberk združi z Občinskim ljudskim odborom Novo mesto. Vsi odborniki so glasovali »za«. Pogledajmo,

kako so v razpravi ta svoj sklep utemeljevali. Osnovna misel razprave je bila: gospodarstvo se mora vedno bolj krepiti (in ne država uprava), ker bo to najbolj vplivalo na življenjsko raven. Odborniki so bili milijarde bruto produkta (kotlikor naj bi ga imela letos) in s 5.700 prebivalci res nima možnosti, da bi prevzela in

vzdrževala vse tiste pristojnosti, ki prehajajo zdaj na komune — občine. Občina Žužemberk je imela že organizirane nekatere službe skupno z Občinskim ljudskim odborom Novo mesto, se pravi, da že dosedanjih pristojnosti (ki jih je bilo precej manj) ni mogla reševati samostojno. Razen tega je Občinski ljudski odbor Žužemberk dobival od okraja na leto 18 milijonov din dotacij, ki bodo letos ukinjene. Odborniki so zagovarjali združitev še, češ da se bodo združile tudi ostale manjše in nekatere srednje velike občine, ki imajo po 15 in več tisoč prebivalcev ter precej večji bruto produkt in narodni dohodek na prebivalca, kot je v njihovi občini.

Odborniki so se dotaknili tudi sedanjega in bodočega gospodarstva in gospodarjenja. Ugotovili so, kar so že večkrat ugotavljali, da je njihova bodočnost v živinoreji. Za večje živinorejsko poslovanje je treba precej zemlje — Suhočranjci pa niso za združitev zemlje (ali da bi jo dali posestvu, pri katerem bi se potem zaposlili), ampak le za prodajo. Dokler ne bo prišlo do združevanja (do podiranja meje, do vaškega kolobarja) bodo Suhočranjci vedno »suhi« v žepih.

Dalje so odborniki poudarjali, da morajo v bodoče kot odborniki ObLO Novo mesto še bolj razmisliti o gospodarstvu vsake nove investicije. Zgodilo se je namreč, da so bili zabiti lepi denarji v kak

kraj (na primer za šolo, elektriko, vodovod) od tam pa se ljudje že izseljujejo in jih čez nekaj let ne bo več. Skratka: bodoče gospodarjenje mora biti še bolj premišljeno, še pametnejše.

Neki odbornik je izrazil željo svojih volivcev, da bi se prebivalci katastralne občine Sela-Sumberk radi priključili Občinskemu ljudskemu odboru Trebnje. Dokončno bodo o tem odločili na zboru volivcev ljudje sami. Drugi odbornik pa je povedal, da si menda Hinčani žele pod Kočevje oziroma pod okraj Ljubljano. Temu odborniku je ljudski poslanec Viktor Zupančič pojasnil, da sta Kočevje in Ljubljana odklonila sprejem delov žužemberške občine in da sta celo našemu okraju odstopila del ozemlja (predgrajnska dolina — občina Crnomelj).

Ljudem iz Suhe krajine seveda zdaj, ko nimajo več občine, ne bo treba za vsako malenkost na občino v Novo mesto. Skoro vse zadeve bodo državljani lahko uredili na krajevni uradih, ki bodo še bolj prilagojeni novim potrebam. Hkrati bo prišlo verjetno do nekaterih sprememb v korist državljanov tudi pri krajevnih odborih.

VREME

Med 18. in 20. januarjem lahke snežne padavine in padce temperature globoko pod ničlo. Nato 2 do 4 dni lepega vremena s hudem mrazom. Pozneje zopet snežne padavine in možnost snežnih zameotov.

dr. V. M.

primer: s kvasom krmljena krava je dajala na dan po 12,7 l mleka (maščoba 4,27 %), hkrati krmljena krava brez dodatka kvasa pa le 8,7 l mleka (z maščobo 3,91 %).

Če kvas obsejemo z UV žarki, se njegova koristnost še poveča; zlasti se kvas obogati s protiradičnimi vitamini D-2. Pogledajmo se tabelo biološke vrednosti beljakovine kvasa po Leopoldu:

beljakovine v sledečih vrstah hrane imajo takle odstotek biološke vrednosti:

goveje meso — 104,7 %, mleko — 89,7 %, ribe — 90 %, riž — 88 %, krompir — 79 %, kvas — 73 %; žito — 70 %, kazein — 67 %, grah — 55,7 %, fižol — 30 %.

Podobnih važnih primerjalnih tabel bi lahko navedli še mnogo, vendar prostor tega ne dopušča.

Z ozirom na potrebe naše živinoreje je tovarna odstopila od prvotne zamisli čistega sežiganja suhih substanc ter dala v program izkoriščenje lužnice v dve fazi:

a) proizvodnja krmnega kvasa, b) sežiganje ostalih suhih substanc.

Proizvodni program investicijskega elaborata je naslednji: predvideno je koriščenje 760 kub. metrov odpadne lužnice na dan, iz katere bi pridobili približno 8.000 kg suhega krmne-

ga kvasa. Za leto proizvodnje 2640 ton krmnega kvasa bi porabili na leto poleg 250.000 kub. metrov odpadne lužnice še kot dodatno hranilno snov:

680 ton amoniaka, 930 ton CaO, 530 ton superfosfata, 50 ton kalijevega klorida in 43 ton magnezijevega sulfata.

Izbrani tehnološki proces je danes najodobnejši. V osnovi se različni načini razlikujejo v glavnem le v fermentaciji, odnosno v načinu izvedbe procesa vrenja.

Proizvodnja kvasovk se deli v glavno in pomožno:

a) nevtralizacija lužnice; b) vrenje; c) separacija in pranje kvasovk; d) sušenje kvasovk; e) embaliranje kvasovk. f) nevtralizacija lužnice. Lužnica prihaja iz tovarne celuloze s čim višjo temperaturo 85-95 stopinj C in s čim večjo gostoto; pH prednost je 2,5-3,5. V specialnih kaduh se lužnici doda za nevtralizacijo apna in del amoniaka. Z dodajanjem zraka in cirkulacijo se ustvari temeljito mešanje, odstrani ostali SO₂, plin in dvigne pH vrednost na 4,8-5,5. V dokrajni kaduh se nevtralizirana lužnica blistri. Preko specialnih izmenjevalcev toplote se zniža temperatura bistrice lužnice na 35-38 stopinj C, pri čemer enakomerno v naslednjo fazo.

b) Vrenje se izvrši v 700 kubnih kadih iz kislino-opornega materiala. V to kad se doda sveži zgradilni kvasovk TORULIS-UTILLA. Katere se prično hitro razmnoževajo in izkoristijo sladkorja iz lužnice in dodatnih hranilnih priložnosti kot so amoniak, P₂O₅, K₂O, MgO.

V procesu vrenja se razvija ogromne količine toplote, katere lahko resno škodujejo razvoju gljiv.

Separacija in pranje kvasovk. Del kvasovk nato stalno odvajamo preko umetvalcev pen v specialne separacije, kjer kvasovke perejo in separirajo.

Sušenje. Na kraju separacije dobimo kvasno mleko s koncentracijo približno 12 %. S pomočjo posebnih sušilnih valjev posušimo kvasovke na suhoto 92-93 %.

Kvasno mleko na kraju tehtanja in embalirajo na avtomatičnih napravah v vreče po 25 kg.

Marsikoga zanima, kakšne so potrebe in način plaširanja te za nas nove proizvodnje.

Po predvidenem planu v bližnji bodočnosti bo porabila samo Slovenija v svojih tovarnah za močna krmila v Ljubljani, Noverka-Pivka, Ptuj, Celje, Kočevje, Ljutomer in Ajdovščina 394 ton krmnega kvasa. Nadalje bi potrebovala družbena posredstva in zadrage za kooperacijsko proizvodnjo za pripravo krmne mešanice iz krmil lastne proizvodnje na daljnjih 104 vagonov kvasa.

Proizvodnja krmnega kvasa v tovarni v Vidmu-Krškem ne bo zadostovala niti za potrebe živinoreje v naši republiki. Pripominjamo, da je zgraditev silene tovarne predvidena tudi v Prijozdru in Banja Luki.

KAJ PA KMETIJSTVO?

Ob prelomu leta smo naprosili podpredsednika Okrajne zadruga zveze v Novem mestu, tovariša Lojzeta Pajniča, da bi nam odgovoril na več vprašanj s področja dosedanjega in bodočega razvoja kmetijstva v kraju. Zanimljivo nas je tako napredki kot naloge, ki so pred zadruškimi, njihovimi organizacijami in kmetovalci, člani naših KZ. Hoteli smo dobiti odgovore, iz katerih bo vsak naš bralec na vasi jasno spoznal:

takšna je pot v bodočnost, kakole se bo razvijalo kmetijstvo v kraju, ki je dolga leta korakalo za drugim, hitrejšim razvojem. Kdor bo zaostajal, ga bo čas neumljeno prehitel. Le v združenih silah, v kooperaciji z zadrugami, temi pomembnimi gospodarskimi organizacijami naše vasi, je rešitev za slehernega našega kmetovalca. Kdor bo gluh ali slep za novo in napredno, sodobno gospodarjenje, naj potem nikar ne toži, da mu gre slabo. Zato želimo, da bi ta sestavek dobro prebrali zlasti vsi naši naročniki — kmetje, saj jim želimo samo pomagati, da bi kar najtemeljitejše spoznali razvoj in potrebe današnjega časa.

LETO SE JE OBRNILO PA ZANIMA NAS IN MNOGE NAŠE BRALCE. KAKEN NAPREDEK SMO DOSEGLI V RAZVOJU KMETIJSTVA V OKRAJU. ALI NAM LAHKO V ZGOŠČENI OBLIKI PRIKAŽE TE TA NAPREDEK IN RAZVOJ, VKLJUČNO DO KONCA LETA 1960?

Ker je letošnje leto zaključek 5-letnega plana, bi hotel uvodoma omeniti realizacijo perspektivnega plana za obdobje 1957-1961.

Perspektivni plan je posvečal posebno pozornost razvoju kmetijstva. Zato ni slučaj, da to obdobje predstavlja dejansko prelomnico v razvoju kmetijske proizvodnje bodisi v družbenem sektorju ali pri individualnih kmetijskih proizvajalcih preko raznih oblik združnega sodelovanja.

Po planu je bilo predvideno, da bi se kmetijska proizvodnja povečala v primerjavi z letom 1956 za 104,9 odst. Iz nepopolnih podatkov, ki pa so precej točni, je razvidno, da smo v 4 letih povečali kmetijsko proizvodnjo od 70-78 odst. To pomeni, da bi se vključno z letom 1961 približali realizaciji plana, čeprav so bile v nekaterih kmetijskih panogah vremenske razmere dokaj neugodne. — V poljedelstvu in živinoreji so bili pogoji ugodnejši kot v sadjarstvu in vinogradništvu, kar je posledica slabih vremenskih razmer in tudi prepočasnega vlaganja investicijskih sredstev v omejeni panogi.

Razen navedenega je bilo v preteklem obdobju tudi več objektivnih in subjektivnih težav, ki so ovirale hitrejši razvoj kmetijstva in socialistične preobrazbe vasi. Pri tem mislim zlasti na pomanjkljivo tehnično opremljenost KZ, pomanjkanje kmetijskega in ekonomskega strokovnega kadra ter napačno stališče posameznih tovarišev pri investicijski izgradnji kmetijskih organizacij.

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, je razvidno, da je realizacija družbenega plana na področju kmetijstva za leto 1960 dosežena s 85,3 odst. Podrobna analiza kaže, da so bili največji uspehi doseženi pri živinoreji za 100 odst., v poljedelstvu za 96,4 odst., slabši uspehi pa so v sadjarstvu in vinogradništvu.

Ceravno opažamo nekatere pomanjkljivosti pri investicijski izgradnji in razvoju družbenih posestev, moramo reči, da so le-ta v razmeroma kratkem obdobju dosegla v proizvodnji precejšnje uspehe. Zadržno sodelovanje se je po površini in kvaliteti iz leta v leto povečevalo. V letu 1960 je organizirana proizvodnja zajela 10.500 ha obdelovalne zemlje, kar predstavlja približno 14 odst. vse obdelovalne zemlje v kraju. Družbeni plan za leto 1960 je sicer predvidel večje površine in zadržno sodelovanje, tako, da je realiziran v tem pogledu le 75-odstotno. V zadržnem sodelovanju pa niso važne samo zajete površine, pač pa tudi doseženi proizvodni uspehi. Ti so bili v povprečju in če upoštevamo pomanjkljivo agrotehniko, še kar zadovoljivi, n. pr.:

psenica 30-32 mtc.
kruza 40-45 mtc.
travniki 50-80 mtc.

Če te odnose primerjamo s povprečjem, ki je bilo doseženo v kraju pri celotni proizvodnji, tedaj vidimo, da so bili pridelki v organizirani

Dol. Toplice — samo ena zadruga

Pred kratkim je bil v Dolenjskih Toplicah izredni občni zbor kmetijske zadruga, na katerem so razpravljali o združitvi kmetijskih zadrug v Dol. Toplicah. V Stradi in na Uršnih selih. Skupaj so začeli poslovanje 1. januarja. Govorili so še o čebelarstvu, ki ima prav v topliškem predelu lepe pogoje za napredek. V prihodnje bodo morali biti paziti na tiste čebelarje od drugod, ki brez dovoljenja pripeljejo tja čebele na pašo. Domače čebelarje to nedvomno zelo ovira.

Mladinski klub že tudi dela. — Ustanovili so sekcije in dramsko sekcijo pripravila igra. V prostornem domu, kjer bodo imeli klubsko sobo, za novo leto prirediti zabavni večer. Zbr. mladince, ki so razvili predsednik SZDL in zastavnik prosvetnega društva in poudarila, da klub ni samo razvedrilo, ampak se v njem lahko marsikaj nauči.

Drago Gregore

proizvodnji za 80-100 odstotkov večji.

Družbena posestva so v preteklem obdobju v proizvodnji precej napredovala, tako da danes po hektarskih donosih presegajo kooperacijsko proizvodnjo. Posestva imajo pa še

KAJ BOMO DELALI LETOS IN V PETLETKI V NAŠEM KMETIJSTVU

znatne rezerve na področju živinoreje, ki jo bo potrebno s smotnejšim vlaganjem družbenih sredstev v bodoče dokaj bolj izkoriščati. Se vedno imajo posestva premalo živine glede na razpoložljive kapacitete obdelovalne zemlje, saj so v letu 1960 dosegla komaj 1 GVZ na 1 ha obdelovalne zemlje. Da ni bil dosežen večji napredek na področju posestev, je pripisati delno pomanjkanju kmetijskega strokovnega kadra, razparčenosti zemljišč, pomanjkanju objektov družbenega standarda, zlasti pa pomanjkanju invest. sredstev za dograditev proizvodnih obratov.

KAKO SO POTEKALE INVESTICIJE V ZADNJI PETLETKI IN KAKO SMO IZKORISTILI DENAR, NAMENJEN ZA NAPREDEK KMETIJSTVA. KMETIJSKIH GOSPODARSTEV IN POSESTEV KZ V OKRAJU?

Uvodoma sem omenil, da je bila investicijska dejavnost v obdobju zadnje 5-letke na področju kmetijstva dokaj razgibana. — Perspektivni družbeni plan je predvideval, da se bo v obdobju 1957-1961 investiralo v kmetijstvo približno 2 milijardi 540.000.000 din. Iz pokazateljev je razvidno, da smo se že v 4 letih približali realizaciji predvidenih investicij. Dinamika vlaganja investicijskih sredstev nam kaže, da smo bili časovno precej v zastoju, saj smo v prvih dveh letih investirali samo 780.000.000 din, kar predstavlja približno 30 odst. vloženih investicijskih kreditov. Nedvomno je vprašanje pravočasnega vlaganja družbenih sredstev v investicije izredno važno, zlasti v tiste namene, ki imajo dolgoročni karakter, kot so n. pr. našadi, katerih rodnost se začne šele po 4. oz. 6. letu, nadalje pri gradbenih objektih, pitoliščih itd. Zato bo v bodoče potrebno skrbeti za pravočasno investiranje posameznih objektov, da ne bo to zaviralo realizacije perspektivnega plana.

Razveseljivo je dejstvo, da se je struktura investicij v zadnjih 4 letih bistveno izboljšala v korist kmetijstva. Osnovna sredstva zadržnih organizacij so v preteklosti predstavljali razni gradbeni objekti komercialnega in komunalnega značaja. V tem obdobju pa je pretežno del investicijskih sredstev bil vložen neposredno v kmetijsko proizvodnjo oziroma v obrate, ki so neposredno povezani s kmetijsko proizvodnjo. Po strukturi investicij je bilo največ sredstev vloženih v mehanizacijo, gradnjo hmeljišč in hmeljskih sušilnic ter v živinorejske objekte. Tudi v bodoče bo potrebno posvetiti vso skrb navi mehanizacijo, saj predstavlja osnovo za modernizacijo kmetijske proizvodnje. Nadalje bo potrebno tudi v živinoreji vložiti precej družbenih sredstev, naj bo to na družbenih posestvih ali zadržnih ekonomijah.

KAJ LAHKO POVEŠTE O IZVRŠENIH MELIORACIJAH IN NOVIH NACRTIH V TEJ SMERI?

Pri melioraciji zemljišč moramo upoštevati dve načeli: agromelioracije in hidromelioracije. — Na področju agromelioracij je bilo v preteklem obdobju precej narejenega. Tu mislim zlasti na belokranjske steljnike, ki zajemajo približno 400 ha zemljišč.

Bolj pereče je vprašanje hidromelioracij. V kraju je namreč 5000 ha zemljišč ograjenih po visoki talni vodi in večkratnih poplavih. Ta problem se rešuje z regulacijo Krke, Mirne, Gabrnice, Sromelje in Temenice ter še nekaterih drugih manjših potočkov. Dela so začeta na Mirni,

Gabrnici in Sromelji, na Vejerju in na Krškem polju. Pri KG Mestni Log, Metliki, je že izvršena melioracija na 45 ha kmetijskih zemljišč.

Vodna skupnost Dolenjske ima v svojem programu dokaj konkretne načrte za bodoče delo na področju hidromelioracij, s katerimi bo urejen vodni režim in pridobljeno bo precej novih površin. Izdelan je popoln elaborat za melioracijo okolice Brežic, s katerim je KZ Brežice zastopana na zveznem natečaju za okrog 330 milijonov din. Ta melioracija bo zajela nad 700 ha doslej slabo donosnih zemljišč.

Lahko trdim, da je naša Vodna skupnost v relativno kratkem času opravila na področju urejanja vodnega režima — regulacij in melioracij precejšnje delo in je vse finančirala z lastnimi sredstvi brez kakršnih koli zveznih ali republiških kreditov.

KAKO JE Z NACRTI ZA OBNAVLJANJE VINOGRADOV V OKRAJU?

Obnova vinogradov je bila zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev in nepravilnega vsklajevanja odnosov med proizvajalci in KZ precej v zastoju. Zato imamo v kraju v glavnem zastarele vinograde s primitivno obdelavo in z majh-

Marsikje stoji kmetijski stroj še vedno na prostem. Hitro bo zato treba zgraditi ustrezne lope in druge prostore za kmetijsko mehanizacijo, brez katere ne more biti sodobne kmetijske proizvodnje.

nimi hektarskimi donosi ter izredno visoko polno lastno celo pridelka. Vse to je narekovalo, da se v prihodnjih letih pogumno lotimo načrtne obnove vinogradov. Omogočena bo strojna obdelava, kar je osnova za večje pridelke in manjšo polno lastno ceno. V ta namen so izdelani in predloženi NB 4 elaborati za KZ Bizeljsko, KZ Metliko, KZ Videm-Krško in KZ Kostanjevico v skupni izmeri 220 ha.

Obnova je predvidena pretežno na zasebnih zemljiščih. Zato bo potrebno, da KZ že v zimskih mesecih vskladijo odnose s proizvajalci. To lahko uredijo v obliki kooperacijskih odnosov odkupa ali zakupa zemljišč, kar je odvisno od želje posameznikov in od razpoložljivih sredstev. Vsekakor pa mora biti dosežen takšen sporazum, da ne bo ovir v proizvodnem procesu, kajti elaborati predvidevajo uporabo polne mehanizacije, ki je potrebna za moderno proizvodnjo v vinogradih.

KAJ PREDVIDEVA OSNUTEK PETLETNEGA PLANA RAZVOJA KMETIJSTVA V OKRAJU ZA ČAS OD 1961-1965? KATERE IZMED NOVIH NALOG BODO NAJPRIJ NA VRSTI, KJE, KAKO SO ZANJE ZAGOTOVLJENA POTREBNA SREDSTVA, NACRTI IN POD?

Začetne osnove za sestavo perspektivnega plana 1961 do 1965 so veliko boljše, kot so bile v preteklosti. Tudi razprava o perspektivnem planu je v kmetijskih organizacijah veliki del stvari, kar nam jamči, da bo perspektivni plan na področju kmetijstva dokaj stvaren. — Iz razprav in razpoložljivega gradiva za sestavo osnutka perspektivnega plana je razvidno, da se bo v obdobju 1961-1965 povečala kmetijska proizvodnja od 60-65 odst. To povečanje je v skladu z osnovami republiškega perspektivnega plana, vendar so pri posameznih panogah dolo-

Občni zbor KZ v Brežicah

V nedeljo so se zbrali zadržniki brežiške zadruga na izrednem občnem zboru, na katerem so sprejeli sklep o priključitvi KZ Cerklje, Jesenice in Dobova k njihovi zadrugi. Med drugim so obravnavali tudi dosedanje delo in perspektivni načrt zadruga. Iz poročila je razvidno, da bo zadruga dosegla nad 400 milijonov, v tekočem letu pa bo dosegla ob povečani organizaciji nad 700 milijonov.

čena odstopanja. Za Dolenjsko predstavlja živinoreja osnovno kmetijsko panogo in ji bo tudi v prihodnosti posvečena največja skrb. — Povečanje kmetijske proizvodnje sloni v glavnem na dveh načelih:

a) na razširitvi zemljiških kapacitet na družbenem sektorju in dograditvi njihovih obratov;

b) na povečanju površin v organizirani proizvodnji preko raznih oblik socialistične kooperacije.

Iz smernic perspektivnega plana je razvidno, da bomo v letu 1965 zajeli v organizirano proizvodnjo okrog 40 odst. obdelovalne zemlje v kraju. Prav tako se predvideva, da bodo porasle zemljiške kapacitete na družbenih posestvih in zadržnih ekonomijah od 3400 na 12.800 ha, kar predstavlja 16 odst. od vseh obdelovalnih površin v kraju.

Za realizacijo perspektivnega plana je odločilne važnosti kakovost vseh agrotehničnih ukrepov, od priprave zemlje pa do spravila pridelka. Pri dosedanjem delu je bilo v tem pogledu precej pomanjkljivosti, kar je razumljivo sprito izrednega pomanjkanja kmetijskega strokovnega kadra. Ta vrzel bo odpravljena v I. polletju 1961, saj dobimo iz Srednje kmetijske šole za odrasle preko 100 kmetijskih tehnikov v naše kmetijske organizacije, katerih naloga bo razen lastne proizvodnje na ekonomijah tudi strokovno usmerjanje kmetovalcev v organizirani proizvodnji.

Realizacija perspektivnega plana je v veliki meri odvisna od pravočasnega in smotnega vlaganja investicijskih sredstev v kmetijstvo. Za nadaljnje obdobje je predvideno, da bomo vložili v kmetijstvo okoli 5 mi-

liard dinarjev. Po strukturi oz. namenu investicij imata prednost mehanizacija in živinoreja, in sicer je za živinorejo predvidenih 1.263.000.000 din, za nabavo mehanizacije 1.276.000.000 din, ostali del sredstev pa za gradnjo nasadov, vrtnarstvo, agro in hidromelioracije, gradnjo skladišč in remiz ter za nakup zemljišč.

Glede na potrebe po stanovanjih predvideva osnutek plana premovala sredstev. Kmetijske organizacije bi že sedaj potrebovale okrog 70 stanovanj. V zvezi s povečevanjem zadržnih ekonomij in potrebe po kadru bo stanovanjski problem še bolj pereč.

Da bi investicijska izgradnja kmetijskih organizacij potekala v skladu s perspektivnim planom, bo potrebno skrbno vlagati vsa razpoložljiva sredstva gospodarskih organizacij, komun in kraja. Iz pokazateljev je razvidno, da bodo kmetijske organizacije, komun in kraj razpolagali v tem obdobju s približno 2 milijardami dinarjev. Ta sredstva naj služijo le kot udeležba na zvezne in republiške kredite, če hočemo, da se bomo približali realizaciji predvidene proizvodnje oz. izgradnje. KZ bodo morale prenehati z dosedanjim praksom, da z lastnimi sredstvi nabavljajo mehanizacijo in grade razne objekte, pač pa bo potrebno preko natečajev pritegniti v navedene namene zvezna in republiška sredstva.

ORGANIZACIJSKI PROBLEMI S TEM V ZVEZI: VLOGA OZZ TER OKRAJNE ZBORNEICE ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO, ZDRUŽEVANJE KZ, NACRTI KZ ZA DELO V NOVIH PLANSKEM OBDOBJU? POVEJTE SE O TEM KAJ NOVEGA.

in neizkušena. Družbeno življenje se ni razvilo. Ko bo v tovarni »Beti« urejena dvorana za take prireditve, bodo začeli z njo. Težav in magacij imajo na razpolago, v kratkem mislijo osnovati jazz-orkester, podjetje pa bo nabavilo instrumente. Spomladi bodo začeli s športnim udejstvom.

Velika ovira pri delu v aktivih je bila ta, da nimajo svojih prostorov, kjer bi se lahko skajali in delali. V Gradcu so imeli sobo, pa so jim jo vzeli. Tako je mladina ostala dolgočas brez svojih prostorov. Pred kratkim pa so jim dodelili drugo sobo, ki si jo bodo kmalu uredili. Knjižnico še imajo. Nameravajo kupiti televizor, toda sedaj nimajo dovolj denarja.

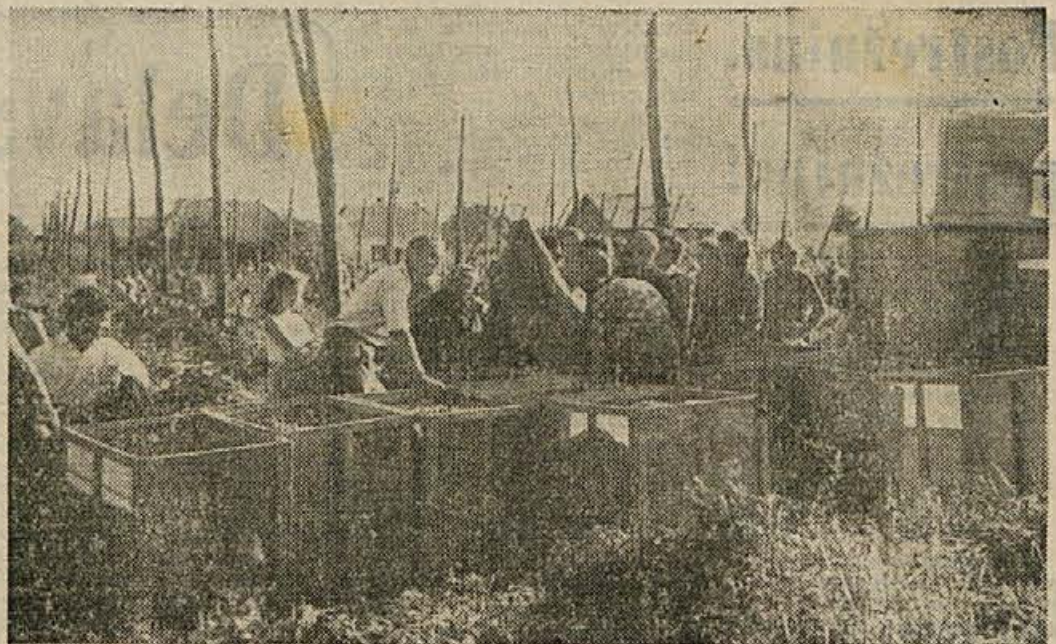
Vprašanje metliškega kluba je v zadnjem času krenilo z mrtve točke in upamo, da bo v bližnji prihodnosti urejeno.

V nedeljo je bil v Sevnici v dvorani kolodvorske restavracije redni letni občni zbor ZB NOV Sevnica. Številni delegati ter zastopniki Okrajnega odbora tovariša Polotar in Gradišče so z zanimanjem sledili obširnemu poročilu in sodelovali v živahni razpravi.

Iz poročila je bilo videti, da

Novo mladinsko vodstvo v Metliki

Obiranje hmelja v lanskem poletju na posestvu Kmetijske zadruga v Brežicah

Ze v preteklem letu smo začeli združevati KZ. Tega vprašanja nismo reševali zgolj z organizacijskega vidika, pač pa nas je k temu sililo šibko ekonomsko stanje s premajhnimi proizvodnimi zaledjem nekaterih KZ, njihova pomanjkljiva tehnična opremljenost kakor tudi pomanjkanje strokovnega kadra. Z združitvijo KZ smo rešili več problemov ekonomskega in kadrovskega značaja. Od se v letu 1960 obstoječih 44 KZ predvidevamo v bodoče zmanjšanje števila na 15-17 z močnim kmetijsko-gozdarskim zaledjem in močno povečanim blagovnim prometom s kmetijskimi pridelki. Tudi v kadrovskem pogledu bodo KZ ojačane, predvsem s strokovnjaki iz kmetijsko-gozdarske in ekonomske-komercialne stroke.

Glede na takšno strukturo KZ so predvidene tudi spremembe v vlogi in delu OZZ in okrajne zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo. Vsa strokovna operativna, ki ima akcijski značaj, bo prenešana direktno na KZ, zbornica pa bo vsklajevala in dajala strokovne smernice zadrugam in družbenim posestvom s področja kmetijstva in gozdarstva, ekonomskih vprašanj in problemov investicijske izgradnje lastnih obratov. Delo zbornice se bo odvijalo preko njenih strokovnih odborov in Kmetijskega zavoda, kot strokovnega organa zbornice.

Pri konkretnih akcijah bo prišla precej do izraza povezovalna zbornica in OZZ, vendar bo nujna delitev dela v tem, da bo OZZ bolj vsklajevala proizvodne odnose med zadrugami in KZ in družbeno upravljanje zadrug po kolektivnih in zadržnih. Glede na postopno

podružabljanje zemljišč bo v veliki meri prišlo do izraza pravilno pravno-družbeno vsklajevanje odnosov med KZ in zadrugami, pri katerem bo OZZ preko svojih organov nudila kmetijskim organizacijam in zadrugam vso pomoč.

KAJ BI PO VAŠEM MNENJU MORALI VEDETI NASI KMETJE O RAZVOJU SVOJE GOSPODARSKE PANOG V LETIH 1961-1965?

Perspektivni plan predvideva precejšnje izboljšanje življenjske ravni delovnih ljudi. To pa sloni le na povečanju družbenega produkta in narodnega dohodka naspolh. Kot v industriji tako je tudi v kmetijstvu primarno vprašanje, kako povečati proizvodnjo in zmanjšati proizvodne stroške. Pravilna rešitev tega vprašanja pa je le v modernizaciji kmetijske proizvodnje, pri katerem zamenja mehanizacija vprežno živino in fizično človeško delovno silo.

Socialistična kooperacija povezuje kmeta v proizvodnji z zadrugo in ima prav ta namen, da razbremeni proizvajalca težkega fizičnega dela ter da mu tako omogoči z manjšim trudom doseči večjo, kvalitetnejšo in cenejšo proizvodnjo. Ovdje je bojazen, da pomeni socialistična kooperacija razlastitev zemljišč in proizvodnje, saj je večletna praksa pokazala, da je cilj socialistične kooperacije le povečanje tržnost ter postopoma uvajati specializirano kmetijsko proizvodnjo posameznih področij, kar je osnova za izboljšanje življenjske ravni vseh delovnih ljudi.

LOJZE PAJNIC, podpredsednik Okrajne zadruga zveze

Živahna razprava v Metliki

Zapiski z nedeljske mladinske konference v metliški občini

Občinske mladinske konference, ki je bila v nedeljo, dne 15. januarja, so se poleg 40 delegatov iz aktivov udeležili še številni gostje — predstavniki političnih in gospodarske dogodke v svetu in v naši državi. Govorili je tudi o družbenem načrtu in petletnem planu občine. Analiziral je delo mladinskih aktivov in komiteja. Po poročilu se je razvila živahna in plodna diskusija, ki je nakazala številne mladinske in splošne probleme v občini.

Ker se vodstva v aktivih stalno menjavajo in prihajajo mladi ljudje, je aktiviste, misli občinski komite skupno z ljudsko univerzo organizirati v februarju seminar za mladinska vodstva in mlade komuniste.

V lanskem letu je bilo opaziti, da vaški aktivni nazadujejo. Njihovo število se je zmanjšalo, kar mladina iz vasi odnaja drugam v službo. Tako je prenehalo delati več mladinskih aktivov. Kolikor pa mladina ostaja doma, je zaposlena v tovarnah in je tu vključena v organizacijo. Kljub temu so vaški aktivisti dosegli velike uspehe, predvsem na kulturnem področju.

V zadnjem času sta se osnovala dva aktivna podjetja — v »Beti« in »Novoteksu«, ki sta dosegla lepe uspehe. Nista pa dala še vsega, kar bi morala. To je povsem razumljivo, saj so vodstva še mlada

in neizkušena. Družbeno življenje se ni razvilo. Ko bo v tovarni »Beti« urejena dvorana za take prireditve, bodo začeli z njo. Težav in magacij imajo na razpolago, v kratkem mislijo osnovati jazz-orkester, podjetje pa bo nabavilo instrumente. Spomladi bodo začeli s športnim udejstvom.

Velika ovira pri delu v aktivih je bila ta, da nimajo svojih prostorov, kjer bi se lahko skajali in delali. V Gradcu so imeli sobo, pa so jim jo vzeli. Tako je mladina ostala dolgočas brez svojih prostorov. Pred kratkim pa so jim dodelili drugo sobo, ki si jo bodo kmalu uredili. Knjižnico še imajo. Nameravajo kupiti televizor, toda sedaj nimajo dovolj denarja.

Vprašanje metliškega kluba je v zadnjem času krenilo z mrtve točke in upamo, da bo v bližnji prihodnosti urejeno.

V nedeljo je bil v Sevnici v dvorani kolodvorske restavracije redni letni občni zbor ZB NOV Sevnica. Številni delegati ter zastopniki Okrajnega odbora tovariša Polotar in Gradišče so z zanimanjem sledili obširnemu poročilu in sodelovali v živahni razpravi.

Iz poročila je bilo videti, da

so največ koristile v preteklem letu članom ZB komisije, med njimi še posebej komisija za priznavanje delovne dobe in priznavalnine. Uspešna je bila tudi pravna pomoč članom. To so koristili člani ZB zelo pogosto, saj je bilo tudi po 25 primerov na teden, da so pravniški pomagali članom ZB.

Med važnejšimi sklepi občinske organizacije ZB v Sevnici velja omeniti predvsem te, da bodo še bolj poživili pravno pomoč članom, pa tudi komisije naj bi še nadalje delovale kot doslej. Člani ZB bodo še bolj seznanjali mladino s potekom borbe v domačih krajih, pe tudi mlajšemu prosvetnemu kadru bodo posredovali bogate spomine na težke čase iz nedavne zgodovine. Veliko skrb bodo posvetili tudi zbiranju zgodovinskega gradiva iz časa NOB, saj je za to že skrajni čas, sicer bi šlo še več spominov starih borcev v pozabo in bi bili tako za vedno izgubljeni.

Na koncu so delegati izvolili nov 23-članski občinski odbor, ki je izbral za predsednika tovariša Jožeta Jenciča.

z majhnimi sredstvi. Zgovoren dokaz za to je lankolovna mladinska brigada.

Mladinci, ki dosegajo pomembne uspehe, lahko bi še večje, ko bi dobila več pomoči od ostalih družbenih in političnih organizacij. Mladinski aktivni so bili prepuščeni sami sebi n. pr. v Metliki. Na konferenci je bil izvoljen nov 11-članski plenitni. Izvolili so tudi delegate za okrajno mladinsko konferenco in občinsko konferenco SZDL.

POMOČI STAREJŠIH POGREŠAJO

Zapiski s konference LMS v Sevnici

V nedeljo, dne 15. januarja, je bila v Sevnici občinska konferenca mladine. Konferenci so prisostvovali tudi predstavniki OK LMS, sekretar Okrajnega odbora SZDL

Iz poročila predsednika tovariša Stanka Vovka in sekretarice Dragice Volčenkove so delegati zvedeli, da je bilo kmalu na novo ustanovljenih 11 aktivov in da jih je sedaj v občini kar 25, ki vsaj pridno delajo. Govorili so tudi o nalogah, ki čakajo posebej mladino v zvezi z novim petletnim planom. O nalogah in uspehih aktivov je bilo veliko povedanega.

Iz poročil bi lahko povzeli tudi to, da je mladina v preteklem letu opravila precej lokalnih delovnih aktiv, sklenili pa so tudi, da bo šlo v prihodnje leto še več članov na zvezne akcije. Marsikje jim manjka prostorov za delo, toda kljub temu so mladinci še marsikaj storili za posamezne kraje. Ker vedo, da jih čakajo vedno večje naloge, bodo proučili vlogo mladincev v organih delavskega in družbenega upravljanja. Tudi v družbenih organizacijah se uveljavljajo. Marsikateri organ pri teh pa bo verjetno začuden, da prav mladina pričela staviti najrazličnejše predloge za napredne akcije.

Mladinci so povedali, da so precej njihovih članov že sprejeli v Zvezo komunistov. Obžalovali so, da se večina teh članov ZK ne vrne mednje, da bi jim pomagala, naučilo posameznika pogovora. Sedaj, ko so prirediteli večino organizacijskih tečajev, bi jim poglavitno delo zelo koristilo.

Delovni načrti predvidevajo, da bo do presli na druge dejavnosti. To so akcije lokalnega pomena, pridobivanje sredstev, vključevanje v PP in ustvarjanje mladinskih odborov, pomoč aktivom mladih in mladim zadrugam, izobraževanje in zdravo razvedrilo.

Po konferenci so izvolili kraške kulturni spored in se po njem še veselo zavrteli. Res so vzele vati v roke in krepko orjejo. Da bi se jim tudi starejši z veseljem pridružili!

O SEKCIJAH V SEVNICI

Ze konec novembra 1960 je bila v Sevnici konferenca krajevne organizacije Socialistične zveze, na kateri smo združili prejšnja krajevna odbora SZDL Sevnica in Smarje. Razprava na dobro obiskani konferenci je bila vsestranska in plodna; izvolili smo 27-članski odbor, 5-članski nadzorni odbor in 40 delegatov za občinsko konferenco. — Kmalu nato so bili na prvi seji izvoljeni odborniki nove krajevne organizacije: Predsednik Rajko Zupanc, podpredsednik Jože Starič, tajnik Martina Fabjančič, blagajnik Franc Musc. Izvoljen je bil tudi 7-članski sekretariat.

28. decembra je bila 2. seja krajevne organizacije. — Razpravljali smo predvsem o tem, kako se ljudje v Sevnici močno zanimajo za vlogo in pomen SZDL pri razvijanju demokratičnosti v vsem našem političnem, gospodarskem, prosvetnem in drugem življenju. — Ljudje vedo, da je predvsem naloga Socialistične zveze, organizirati uresničevanje nalog, ki so pred nami. Teh nalog je precej; lahko jih bomo reševali le preko sekcij, saj se za vse nikoli ne bomo mogli zvesti. Na zanimanje vsi, za posamezna vprašanja pa je vedno dovolj posameznikov, ki bi radi pomagali in sodelovali. Sekcije bodo seveda predvsem politično delale preko svojih članov v raznih svetih ObLO, v delavskih svetih, v prosvetnih, zdravstvenih in drugih odborih, v društvenih, stanovanjskih skupnostih, hišnih svetih ipd. Nikjer ne bodo nastopale v vlogi revizorjev ali kontrolorjev, niti ne bodo prevzemale vlog drugih organizacij. Nastopale bodo predvsem kot pobudniki, kot dobrohotni svetovalci in vsiljevalci nalog in dela. O problemih društev in upravnih organov bodo obveščale SZDL, če teh vprašanj morda same ne bi mogle urediti.

Da bi delo sekcij v praksi zaživel, je odbor krajevne organizacije naprosil vodstva vseh organizacij, društev, družbenih organov in kolektive, da bodo obveščali krajevno organizacijo Socialistične zveze o svojih sejah, zborih in konferencah.

Potem ko so pretresli delovne naloge Sevnice, so ustanovili naslednje sekcije in izvolili člane sekretariata posameznih sekcij:

1. sekcija za šolsko in prosveto (Hilida Stojš, Jože Pavček in Mirko Brinšek);
2. sekcija za delavsko samoupravljanje (Ljubica Sebot, Jurij Trstenjak in Avgust Simončič);
3. sekcija za zdravstvo (Valentin Grilc, Jože Senica in Boris Stariha);
4. sekcija za društveno življenje (za delo Svobode in Partizana — Ludvik Zuraž, Zinka Gabrić in Miro Keršič);
5. sekcija za DPM, PGD in tabornike (Cene Božič, Franc Jurkovič, Franc Musc in Mira Mohor);
6. sekcija za soc. politiko, ZB in ZVVI (Edi Colnar, Miha Kolander, Ana Hrovat in Valentin Hribar);
7. sekcija za stanovanjsko skupnost in hišne svete (Metka Kranjc, Mirko Brinšek in Ivan Svačić).

Ko se bodo pokazale nove potrebe, bodo seveda lahko ustanovili nove sekcije.

vili se kakšno sekcijo, saj je življenje tako pestro, da vedno znova odpira pred nami nove naloge in naloge. Člani sekretariata naštetih sekcij bodo zdaj še sami povabili v odbore sekcij člane SZDL — predvsem seveda take, ki jih delo v tej ali oni sekciji najbolj zanima.

Precej skrbni posveča krajevna organizacija evidenci članstva in pobiranju članarine. — Dosedanje prakso bodo izboljšali; organizacija ne želi samo pobirati članarino, temveč se hoče seznaniti s članstvom. Neposredno želi preko svojih odbornikov pojasnjevati tudi posameznikom tok našega socialističnega razvoja. Zato so sklenili, da bodo posamezni člani odbora vsaj štirikrat na leto osebno

Dejavnost SZDL v Vidmu-Krškem

Sekretar občinskega odbora SZDL tov. Slavko Štribar je na seji občinskega odbora 12. januarja poročal o ugotovitvah krajevnih konferenc. Vse konferenice so bile dobro pripravljene in vsebinsko bogate. Tudi obisk je bil dober. Najbolje so bile izvedene konferenice v Kostanjevici in na Zdobah. Vendar so povsod spuščali razprave preveč v problematiko kraja, vse premalo pa so razpravljali o političnem delu članov v organizacijah. Novi odbori so zelo dobro izbrani in je vanje vključen velik del mladine. Ustanovili so razne sekcije pri osnovnih organizacijah.

Predsednik občinskega odbora SZDL tov. Lojze Stih je odbornike seznanil s pripravami za občinsko konferenco. Ta bo 29. januarja in ji bo prisostvovalo okoli 400 delegatov in gostov. To bo skupna konferenca delegatov občin Senovo in Vidmu-Krško. Vsi delegati bodo v kratkem dobili poročila za konferenco. Konferen-

pobirali članarino pri članih SZDL, pri tem pa se bodo tudi pomenili z ljudmi. Računajo, da bo vsak odbornik tako imel stik povprečno s 150 člani. Območje mesta so si razdelili takole:

1. za Smarje: Edi Colnar in Anica Hrovat;
2. za teren Savska cesta ter južno od železn. proge do Gobavcev: Ildo Umek;
3. za teren dečna stran železn. proge — Cesta na Dobrovo, Koprarniška hiša, Poljska pot: Boris Stariha;
4. Cesta heroja Maroka: Ivanka Kolman;
5. Kolodvorska ulica, Cesta na Dobrovo: Ludvik Zuraž;
6. Klavniška ulica do Roka: Jože Pavček;

Rajko Zupanc

mi za občinsko konferenco. Ta bo 29. januarja in ji bo prisostvovalo okoli 400 delegatov in gostov. To bo skupna konferenca delegatov občin Senovo in Vidmu-Krško. Vsi delegati bodo v kratkem dobili poročila za konferenco. Konferen-

ca bo sodelovala v dveh komisijah, in sicer v gospodarski in organizacijsko-politični. Delegati bodo skupno le poslušali zgoščeno poročilo predsednika in izglasovali zaključke. Konferenca bo trajala ves dan.

Drago Kastelle

Pionirske igre tudi v videmsko-krški občini

Jugoslovanske pionirske igre bodo kolektivna manifestacija vseh pionirjev občine Vidmu-Krško. Na seji občinskega odbora za akcije teh iger, ki je bila dne 13. 1. m., so sprejeli program iger.

V igrah bodo sodelovali vsi pionirji ter si bodo s pomočjo družbenih in ostalih organizacij prizadevali kar največ prispevati

k estetskemu in moralnemu oblikovanju ter ustvarjalnosti mladega rodu. Organizirane bodo posvetovanja s pedagogi z dramskega, glasbenega, literarnega, likovnega in tehničnega področja. Do zaključka akcije bodo nabavljali za vse šole radijski sprejemniki. V Zdobah, Črneči vasi in Gradcu bodo dodeljeni diaporojekti. Večjim šolam pa bodo dodeljeni televizijski sprejemniki. Na nezaslednih šolah se bodo preuredili prostori za kulturno dejavnost. V otroškem vrtcu v Krškem bo pionirski klubski prostor, v katerem bo pionirska knjižnica, šahovske deske in igry. Šola Občina odbor bo skupno s prosvetnimi društvi organiziral literarne večere in razpisal natečaj s temo: »Moj kraj večni, danes in jutri.« Organizacija ZB pa bo preko svojih članov podpirala pionirjem

utrinke iz NOV. Z njeno pomočjo bo organiziran tudi pohod po stopinjah Kozinskega odreda na Bohor. Organizirali bodo razstave mladinskega tiska, likovne umetnosti, tehničnih izdelkov in prireditelj revijevski zborovi. Na dalje bodo prireditelj oddajo »Pozdravi naša mladost« in izvedli občinski letniški turnir. Vse knjižnice v okviru šol bodo obogatili

z 20 novimi knjigami. Med početnim početnikom bodo bili pionirji na letovanje. Za dan mladosti pa bodo priredili veliko športno prireditev, revijo dramatičnih del in parado mladosti.

Ob zaključku pionirskih iger bodo s pomočjo občinskega odbora za akcije teh iger priredili posebno svečanost.

Ivan Tomić

VODA - prijatelj ali sovražnik?

— Pada! Pada, kot bi se odpre vse zapornice na nebu! Vse je že pod vodo! Kaj bomo jedli letos? Tako vprašuje gospodar družino, ki nima, preplašenih oči stremi skozi okno v sveto nebo, iz katerega že štirinajst dni neprenehoma lije dež. — Če se ne bo zjasnilo, bo voda odnesla vse... Stradali bomo... premišlja gospodar in ne ve, ali bi moral ali bi kdel...

— Vse bo zgorelo! V zemlji so že takšne razpoke, da bi roko vtaknil vanje! Ko bi se le pojavil oblak na nebu! Ko bi le prinesel nekaj kapelj dežja od koderkoli! — roči gospodar in obupan gleda v nebo, ki se pne nad njim jasno in zareče, brez najmanjšega oblaka... Če ne bo dežja, bomo stradali... premišlja in ne ve ali bi moral ali bi kdel...

Blizu 11.000 ha zamočvirjenih in poplavljenih površin je v novomeškem okraju: Krško polje, Sentiernjsko polje, Mišenska in temeniška dolina z Verjerm, področje Gabernice, predeli okoli Sotle in področje Podturenske. Neredko povzročijo kmetijstvu znatno škodo tudi suša. Voda in suša odnašata milijone. V večjem deževju reke, potoki in hudourniki prestopajo bregove. Odnašajo plodno prst in prideleke, poplavljajo okolice. Zaradi glavnih tal se voda zadržuje na travnikih in njivah in jih spreminja v jezera. Vse to povzroča milijonsko škodo. Poplavna voda širi bolezni metiljavost, ki napada goveje živino. Leta 1959 je bilo pri 5.000 zaklanih govedih zaradi metiljavosti izločenih 10.000 kg mesa. Metiljavost se lahko pojavi tudi pri ljudeh, če pijejo nezdruženo vodo.

Pred desetletji je bil človek še brez moči, danes pa je uspešno bori proti povodnjim in suši. Bregove rek obdaja z nasipi, poglablja potoke, podvaja hidronimsko določa pot. Po odvodnih jarkih odteka iz zamočvirjenih predelov voda v reke in potoke, neuporabne površine pa postajajo plodne. V sušnih letih doteka po teh jarkih voda in namaka razsušeno zemljo. Na posestvu Mestni log pri Metliki so na prejšnjem zamočvirjenem predelu dež že prvo leto po osušitvi pridelali 35 q pšenice na hektar. Kdo dela vse to, boste morda vprašali začuden.

VODNA SKUPNOST DOLENSKE

Ona rešuje vprašanje: Voda — prijatelj ali sovražnik? — na nov sodoben način. Vodo, brez katere si življenja ne moremo predstavljati, izpreminja v človekovega prijatelja. Potokom in hudournikom določa novo pot brez škode in zla; vodi, ki se nabira pod zemljo in spreminja površino v neplodna močvirja, pa ukazuje teči po odvodnih jarkih. Pod-

roče našega okraja je večji del kamenito, le malo je njijskih površin. Pri nas odpade na enega prebivalca 17 arov njijs, svetovni povpreček pa je 57 arov. Na kamenju poljski prideleki ne uspevajo. Zato imamo toliko več možnosti za travništvo na 11.000 hektarh zamočvirjenih in poplavljenih površin, ki so bile doslej neizkoriščene. Ko bomo ugnali vodo na njih, nam bodo z umnim kmetovanjem dajale dovolj krme za tisoče glav goveje živine.

Vsak gospodar, ki je v preteklih letih napeljeval vodo, se spominja, koliko truda in denarja ga je stal kratek dovod do hiše. Le pletek in ozek jarek je bilo treba izkopati in vanj položiti cev. Za regulacijo rek in potokov in za izsuševanje zemljišč pa je treba izkopati tisoče metrov širokih in globokih jarkov, zgraditi nasipe in poglobiti struge. Od kod sredstva?

Vodna skupnost Dolenske jih dobiva v obliki prispevkov svojih članov. To je neke vrste združevanje sredstev. Prav tako kot kmetijstvo tudi industrija ne more delati brez vode. Tovarne, kmetijske druge in druge in proizvodna podjetja so člani vodne skupnosti. Vsako leto ji plačujejo svoj delež s članarino. Niso vedno najbolj plačniki. Leta 1959 bi morali vplačati 149.600.000 din, plačali pa so le 116.600.000 din. Leta 1960 bi morali plačati 137 milijonov, pa so plačali le 115 milijonov. Dokaj težav je bilo s članarino v začetku; najslabši plačniki so bile občine in kmetijske zadruge, oboji pa bi morali biti prvi in najboljši, saj bodo imeli od regulacij in osušitev oni največ koristi. Zdej je mnogo bolje, čeprav vsi člani naziva član se ne zasluzijo. V okraju je že 22 milijonov dolga na članarini.

KJE JE SODELOVANJE?

Dosedanje dvoletno delo Vodne skupnosti Dolenske boleha na dveh slabostih, vendar ni nobene zakrivila Vodna skupnost. Pri regulacijah in osuševanjih so vsekakor premalo sodelovali kmetje — lastniki in bodoči koristniki melioriranih zemljišč — kmetijske zadruge. In druga slabost? Meliorirana zemljišča s precejšnjo mero neodgovornosti prepuščamo zastarelemu načinu obdelave. Prva napaka je v veliki meri posledica pomanjkljivosti priprav. Se preden prične s regulacijo strug ali z osuševanjem zemljišč, moramo urediti lastniške odnose s posestniki. To nalogo bi morali skupno opraviti ljudski odbori in zadruge. V regulaciji in osuševanju dela vlaga družba težke milijone, zato ji pač ne more biti vseeno, kakšne vloze sredstva obrestujejo in kdo z njimi gospodari? Naš kmet je pri regulaciji

skih osuševalnih delih še vse preveč samo opazovalec, ki čaka, kdaj mu bo družina s pomočjo Vodne skupnosti osušila zemljo. Ko je že vse opravljeno, rad pogodnja, češ prav smo imeli vsaj blake, zdej pa niti tega ne bo... Če smo znali kmetovalci pritegniti sodelovanje pri popravilih poti in komunalnih akcijah na vasi, bo lahko enako, če ne še bolj, sodeloval pri delu Vodne skupnosti. Nato bo njeno delo opazoval z drugačnimi očmi in ga tudi drugače vrednotil, občutki o bičku se pa ne bodo več ponavljali. Na melioracijskem koncu je Vodna skupnost v letih 1957 in 1958 izkopala odvodnik v Mirno in poplavljalno izsušila 20 hektarov, delno pa izsušila drugih 20 hektarov zemljišč. Vse skupaj je veljalo blizu 5 milijonov. Kmetijska zadruga je te površine prepuščala usodi. Na njih še naprej na stari način gospodarijo kmetje, s trdom izkopani odvodniki počasi zasipa naplavljena zemlja, vložena sredstva pa bodo izpuhtela v nič. Na Krškem polju je melioriranih 10 hektarov zemljišč. Nič ne skrbi za sodobno proizvodnjo na njih, ker imajo zadruge baje dovolj zemlje, ki jo ponujajo kmetje, je v zakup in odkup. Podobnih primerov bi lahko našli več.

Tu se že dotikamo druge napake: meliorirana zemljišča prepuščamo staremu načinu kmetovanja. Naš kmet je, če spozna, da to ni prav. Z domišljeno mero razumevanja je sprejel pred dvema letoma pogodbeno proizvodnjo, ki pomeni obsojdo starega načina kmetovanja. S primerno besedo bi mu morali razložiti tudi velik pomen regulacij in osuševanj, pa bi šlo tudi tukaj. Če se bomo pogovorili z njim od-

krito, preden bodo stroji Vodne skupnosti pričeli usmerjati tok potokov in rek in preden bodo bagri pričeli kopati odvodnike, bo razumel in našo akcijo podprl. Ljudski odbori in kmetijske zadruge, so na tem področju naredili doslej vse premalo. Kljub obilici izkušenj, pridobljenih pri izdajanju odlokov o agrominimumu in v pogodbeni proizvodnji, so na kmetu pri vodnospodarskih delih pozabili.

ALI GLEDAMO DOVOLJ DALEČ NAPREJ?

Danes se še lahko skrivamo za publicami: kaj bi z osuševanjem, saj nam kmetje sami ponujajo dovolj zemlje v zakup in odkup! Toda 11.000 ha poplavljenih in močvirnih površin v našem okraju: za šir v našem okraju je zelo majhna površina v primerjavi s tistimi za regulacijo katerih se pogajajo na natečajih sedredne republike. Zato bomo s svojimi zahtevki za investicije v bodeče vse težje uspevali. In še to: z odkupom in zakupom bomo dolgo leta pridobivali zemljišča od kmeta po krpicah, osuševanje z agromelioracijo pa nam nudi takoj večje, strnjeno zemljišče, na katerem lahko pričnemo s socialistično proizvodnjo. Kmetijske zadruge in ljudski odbori se bodo morali zato te naloge lotiti resneje kot doslej, saj bo kmalu odbila dvajseta ura. Proti ugovorom v pomanjkanju sredstev za investicije, namenjene melioracijam in regulacijam, pa dajemo, primer Bele krajine: Belokranjci so brez tarnanja, z veliko dobre volje in prizadevnosti našli sredstva za agromelioracijo blizu 500 ha stelnikov, na katerih že uspevajo prideleki.

MILOŠ JAKOPEC

V 28 aktivih: 1200 članov

Prejšnji četrtlet je bila v mali dvorani Doma JLA v Brežicah VI. redna letna konferenca Ljudske mladine občine Brežice. — Zrlo se je okoli 130 delegatov mladinskih aktivov. Konferenco so pozdravili tudi tovarši Slavko Doki, predsednik Okrajnega komiteja Ljudske mladine Novo mesto, Ivica Znidaršič, članica CK LMS, Franc Sabljč, predsednik občinskega odbora SZDL Brežice, Franc Bukovinski, tajnik občinskega odbora Brežice ter sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov tovarši Volčanšek.

Delegati in goste je najprej pozdravil predsednik občinskega komiteja LMS Marjan Gregorič, ki je imel nato tudi referat o gospodarstvu in politiki Jugoslavije. Govoril je tudi o nalogah aktivov LMS in poudaril pomen političnega načrta.

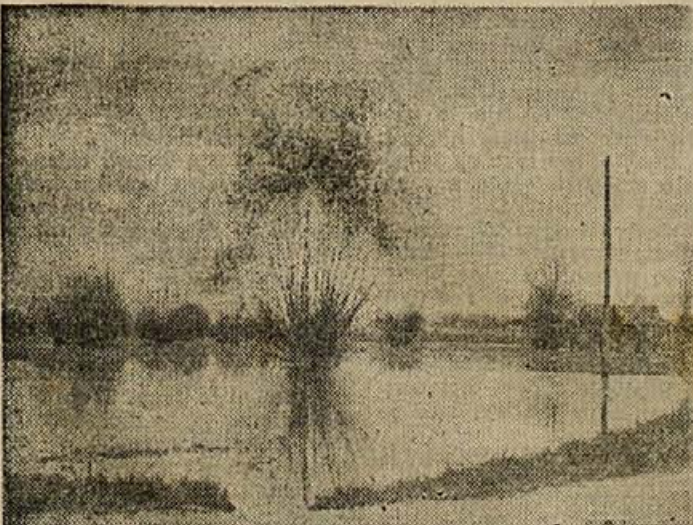
Med najvažnejšimi nalogami, ki čakajo našo mladino, so mladinci omenili sodelovanje pri izpolnjevanju družbenega plana, vključevanje mladine v delav. svete in sodelovanje s kmetijskimi združenji. Vodstva aktivov morajo skrbeti za čim pestrejšo dejavnost, posvetiti pa je treba tudi več časa kulturno-političnemu izobraževanju mladine. Govorili smo tudi o kadrovskem izobraževanju in združevanju aktivistov in čimboljši sodelovanje mladine z združenji.

O delu občinskega komiteja LMS v Brežicah je govoril Zvonko Ilvar in dejal, da so bili v preteklem letu ustanovljeni v občini trije mladinski aktivji. Na celotnem področju občine deluje zdaj 28 aktivov s preko 1200 organiziranimi mladinci. Poudaril je, da mora novovzvoljena vodstva skrbeti predvsem za izobraževanje aktivistov in čimboljši sodelovanje mladine z združenji.

Po zelo plodni razpravi, ki se je razvila po poročilih, so mladinci sprejeli tudi nekaj važnih sklepov. Med drugim so sklenili, da bodo bolj skrbeli za politično-ideološko delo in pospeševali kulturno in športno dejavnost. Pomagali bodo tudi pionirjem.

Konferenca je dobro uspeša. Mladinci so kritično pregledali svoje delo in sklenili odpraviti napake, ki so se pojavile v dosedanjih praksah.

Ivan Tomić

Področje okoli Cundrova pri Brežicah poplavlja Sromilica — in uničuje dragoceno zemljo

LMS v Dobovi: »Ponos vasi...«

Lani aprila smo ustanovili v Dobovi aktiv LMS. V začetku je imel le nekaj članov, zdaj pa jih ima že 50; tu sodelujejo tudi mladinci iz okoliških vasi. Sestanki so bili vedno dobro obiskani in živahni. Člani vedno sodelujejo v vprašanjih; ne zanimajo jih samo domači dogodki, temveč tudi razmere po svetu, o čemer berejo v časnikih in slišijo v radiu. Ob državnih praznikih smo imeli vedno akademije. Med letom smo nekajkrat priredili ples, ki so se ga udeležili tudi mladinci iz okolice. Zdej pripravljamo Lipahovo igr »Glavni dobitke«, ki jo bomo igrali 22. januarja v Dobovi. Najbolj nas tare vprašanje prostora. Glasilsko društvo iz

Metka Alič

Nova struga Gabernice v brežički občini: lep primer načrtnih melioracij

O Trdinovih nagradah

Pred nekaj dnevi je pri okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev končala delo komisija za izdelavo novega Pravilnika o podelitvi TRDINOVE NAGRADE. V Pravilnik iz leta 1954, ki je bila nagrada ustanovljena, so sicer bile v letu 1958 in 1959 vnesene nekatere spremembe, vendar še vedno ni bil v skladu s sedanjimi potrebami in težnjami, še manj pa z bodočim razvojem. Trdinovo nagrado je ustanovil Okrajni odbor Ljudske prosvete Novo mesto z namenom, da s to nagrado daje spodbudo in priznanje predvsem kulturnoprosvetnim delavcem. Razvoj pa je nujno terjati korenite spremembe pravil, ki bodo zagotovila krepitve pomena Trdinove nagrade.

Novi osnutek Pravilnika, ki bo predloženo predsedstvu okr. sveta SPD, ki ima pooblastilo okrajne skupščine Svobod in prosvetnih društev, da ga potrdi, je šel predvsem v širino pri izboru kandidatov. Namesto dosedanjih taksiativno naštetih nagrad: literarna, znanstvena, pedagoška, likovna in nagrada za amatersko reproduktivno delo, je bistvo novega Pravilnika v osvojitvi širšega koncepta panog dejavnosti in področij dela, v katerih lahko kulturnoprosvetne organizacije, društva, kolektivi in posamezniki kandidirajo za Trdinovo nagrado. Pravilnik daje možnost tudi tistim kulturnim in javnim delavcem, ki delajo na področju estetske humanistične vzgoje, pri ustvarjanju, vodenju in razvijanju kulturnoprosvetnih organizacij in društev, da dobe Trdinovo nagrado, kar je pri sedanjih in bodočih smotnih kulturne politike edino pravilo. Ti izredno pomembni družbeni delavci po starem pravilniku nagrade sploh niso mogli dobiti. Prav tako stara pravila niso dopuščala nagrajevanja enkratnih zelo uspešnih dramskih, glasbenih, pevskih in folklornih izvedb in njih ustvarjalcev, ki so se močno uveljavile v javnosti. V bodoče bo mogoče nagraditi posameznika ali skupino, ki je v le- tošnjem programu uvrstila naslednje knjige:

1. Prešernov koledar 1962
2. Ivan Potrč: »Srečanje«, roman
3. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 1. zvezek
4. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 2. zvezek
5. Dr. Makso Snuderl: »Naš državljani«
6. Spolar: »Za krmilom«
7. Dr. Anton Polence: »Zivalski svet«, 4. zvezek

Knjižno darilo PREŠERNOVE DRUŽBE za prihodnje leto

Kdor naroči obe dodatni knjigi, ju lahko dobi za 240 dinarjev. Torej bo vsak prejel za 600 dinarjev 7 knjig. Se prej pa se mora vpisati v Prešernovo družbo, in sicer najkasneje do 8. aprila 1961, članarino pa mora plačati do 8. julija 1961. Razen tega prejme vsak član še eno barvno umetniško reprodukcijo, drugo pa lahko naroči za 150 dinarjev. Izšli bodo:

1. Ivan Grohar: »Macesen«
2. France Mihelič: »Taborni ogenj«

Pri vplačilu prejme vsak brezplačno srečko za veliko nagradno žrebanje. Med izžrebanimi darili bodo tudi avtomobil Citroen-Spaček iz tovarne »Tomos« v Kopru ter koleza, radijski sprejemniki, tranzistorji, razni gospodinjinski aparati itd.

Prešernova družba je v letošnjem programu uvrstila naslednje knjige:

1. Prešernov koledar 1962
2. Ivan Potrč: »Srečanje«, roman
3. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 1. zvezek
4. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 2. zvezek
5. Dr. Makso Snuderl: »Naš državljani«
6. Spolar: »Za krmilom«
7. Dr. Anton Polence: »Zivalski svet«, 4. zvezek

Kdor naroči obe dodatni knjigi, ju lahko dobi za 240 dinarjev. Torej bo vsak prejel za 600 dinarjev 7 knjig. Se prej pa se mora vpisati v Prešernovo družbo, in sicer najkasneje do 8. aprila 1961, članarino pa mora plačati do 8. julija 1961. Razen tega prejme vsak član še eno barvno umetniško reprodukcijo, drugo pa lahko naroči za 150 dinarjev. Izšli bodo:

1. Ivan Grohar: »Macesen«
2. France Mihelič: »Taborni ogenj«

Pri vplačilu prejme vsak brezplačno srečko za veliko nagradno žrebanje. Med izžrebanimi darili bodo tudi avtomobil Citroen-Spaček iz tovarne »Tomos« v Kopru ter koleza, radijski sprejemniki, tranzistorji, razni gospodinjinski aparati itd.

Prešernova družba je v letošnjem programu uvrstila naslednje knjige:

1. Prešernov koledar 1962
2. Ivan Potrč: »Srečanje«, roman
3. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 1. zvezek
4. B. Traven: »Upor obsečenec«, roman, 2. zvezek
5. Dr. Makso Snuderl: »Naš državljani«
6. Spolar: »Za krmilom«
7. Dr. Anton Polence: »Zivalski svet«, 4. zvezek

meznega amaterja igralca, dirigenta, pevca, režiserja in vodjo kluba ali celoten kolektiv za najboljšo rekreacijo ali predstavo v tistem letu, ki bo imela širši pomen za umetniško in kvalitativno rast amaterske dejavnosti. Ob sedanjem nivoju naših amaterskih uprizoritev, ne samo da je odveč vsak strah za ugled Trdinove nagrade, če jo podeljujemo amaterjem za njihove ustvaritve, ampak je to celo nujno potrebno, če hočemo, da bo Trdinova nagrada predstavljala stimulacijo napredku in razvoju kulture v našem okraju.

Prav zaradi tega v novem Pravilniku, tudi ni več omejitve glede starosti dela, kar je prav tako čisto nespodbudno vplivalo na mlade ustvarjalce, ki so bili prisiljeni čakati le priznanje za življenjsko delo. Prvotni Pravilnik je določal, da lahko dobi kandidat nagrado za amatersko reproduktivno delo šele po 30 letih dela, spremenjeni Pravilnik iz leta 1959 pa je to mejo znižal na 15 let, vendar je tudi to togo in nepotrebno. Po novem Pravilniku bo lahko komisija predlagala nekoga že za posamezen izreden uspeh ali pa za življenjsko delo. Bistvo ni več število let, ampak pomen dela in njegova vrednost. Prav tako ni več omejitve, da kandidat lahko nagrado prejme le enkrat. Tako določilo je bilo posledica gledanja prvenstveno nagrajenca kot individua, ne pa njegovega prispevka družbenemu napredku.

Razen nagrade, ki se bo kot doslej podeljevala za pomembna dela z literarnega, znanstvenega, glasbenega in likovnega področja, je uvedeno še nagrajevanje del s publicističnega, filmskega in televizijskega področja in nagrade za dejavnost v arhitekturi, urbanizmu in projektiranju, kar je brez dvoma potrebno, ker se s tem odpira možnost podelitve priznanja delu, ki pomeni boljši prispevek preobrazbi novomeškega okraja.

V novem Pravilniku ni več naštetih le 5 nagrad, kar je pomenilo, če se n. pr. literarna

nagrada ne podeli, se potem ne moreta namesto tega podeliti dve za amatersko reproduktivno dejavnost. Sklad Trdinove nagrade se sicer še deli na pet enakih delov — nagrad, vendar bo komisija za podelitev po svojem preudarku lahko predlagala za eno področje več nagrad ali panobene. To omogoča, da lahko dobi, če v tem letu ni kandidatov za nagrade z literarnega, znanstvenega ali drugega področja, nagrado več kandidatov za uspešno estetsko humanistično vzgojo ali za delo na področju arhitekture in obratno. O tem bo odločala komisija, upoštevaje kvaliteto in obseg del na posameznem področju, za vsako leto posebej.

Osnutek pravilnika tudi ne pozna več omejitve glede bivalnosti (novomeški okraj) oziroma porenja (rojaka) iz novomeškega okraja) kandidata, kakor je bilo v prejšnjem Pravilniku. Povsem zadostuje določba, da se nagrajujejo le dela, ki so v korist novomeškega okraja. Ta odločba spet izhaja iz stališča, da se nagrajuje delo, ne glede na to, kje je nastalo in kdo je ustvarjalec, le

da je prispevek napredku našega okraja, kar pa hkrati loči ozka lokalistična gledanja.

Bistvena novost je tudi stalnost komisije za podeljevanje Trdinove nagrade. Po sedanjem Pravilniku je predsedstvo okrajnega sveta SPD imenovalo komisijo vsako leto, prvi pravilnik pa komisije niti ni predvidel. Vsakoletno imenovanje nove komisije se ni izkazalo kot najboljša. Stalna komisija bo lahko kontinuirano spremljala delo in napredek in tako bo tudi ocenjevanje dosti lažje in bolj objektivno, možen pa bo tudi vpliv na hitrejši razvoj posameznih dejavnosti. Komisija bo tako lahko tudi sama predlagala kandidate poleg tistih, ki jih bodo predlagale kulturne prosvetne organizacije in društva, politične in družbene organizacije in posamezniki. Novost pa je tudi natečaj, ki ga komisija lahko razpiše. V devetletni komisiji bodo vidni politični, kulturni in javni delavci našega okraja.

Vse to bo bistveno doprineslo, da bo ugled Trdinove nagrade še večji.

stanje. Uredila naj bi se še primerna otroška igrača. Predvidena so tudi sredstva za nabavo opreme in glasbi za glasbeno šolo.

Vajeniška šola naj bi se vvela v kupljeno zgradbo (bivše Pšerjevo hišo). Preurediti bi bilo potrebno prostore in jih primerno opremiti. Na področju znanstvenega ureditve nekaj sob za stanovanja vajencev.

PERSPEKTIVNI PLAN OBČINE VIDEM-KRŠKO

V osemletki v Leskovcu je predvideno dokončanje igrača, v letu 1964 pa gradnja telovadnice. Za to je predvidenih 12 milijonov dinarjev. V osnovni šoli v Kostanjevici je že v naslednjem letu v načrtu prekritje strehe. Ravno tako naj bi se na Raki dopolnila oprema in izvršila nekatera večja dela. Potrebno je tudi čimprej zamenjati tla v podbočju in predvideno dopolnitev opreme in vzdrževalna dela.

Sola na Senšah je v dobrem stanju. Dopolnila naj bi se le oprema. Na Velikem Trnu je predvidenih nekaj večjih popravil v glavnem pa vzdrževalna dela. V šoli na Zdehah je nujno prekritje strehe.

Sola v Dolenji vasi je potrebna nekaterih notranjih preureditev. V Črneči vasi bodo izvedena nekatera vzdrževalna dela.

Na Gradcu predvidevajo dokončati začeta dela.

Prav tako naj bi opremiti gospodinjstvo ustanovo za izobraževanje gospodinj. Z dograditvijo zdravstvenega doma bi dalski dom dobil še več prostora, ki ga bo potrebno opremiti.

Program KMEČKE KNJIŽNE ZBIRKE za 1962

1. Kmečki koledar za leto 1962 s poučno, pestro in zanimivo vsebino
2. Redna povest
3. Peti zvezek Zgodovine slovenskega naroda, ki jo piše znani zgodovinar dr. Bogo Grafenauer
- 4.-5. Dve strokovni knjižici s področja kmetijstva, poljedelstva in živinoreje, ki ju bodo napisali priznani kmetijski strokovnjaki.

Cena vsem petim knjigam bo samo 500 dinarjev.

da je prispevek napredku našega okraja, kar pa hkrati loči ozka lokalistična gledanja.

Bistvena novost je tudi stalnost komisije za podeljevanje Trdinove nagrade. Po sedanjem Pravilniku je predsedstvo okrajnega sveta SPD imenovalo komisijo vsako leto, prvi pravilnik pa komisije niti ni predvidel. Vsakoletno imenovanje nove komisije se ni izkazalo kot najboljša. Stalna komisija bo lahko kontinuirano spremljala delo in napredek in tako bo tudi ocenjevanje dosti lažje in bolj objektivno, možen pa bo tudi vpliv na hitrejši razvoj posameznih dejavnosti. Komisija bo tako lahko tudi sama predlagala kandidate poleg tistih, ki jih bodo predlagale kulturne prosvetne organizacije in društva, politične in družbene organizacije in posamezniki. Novost pa je tudi natečaj, ki ga komisija lahko razpiše. V devetletni komisiji bodo vidni politični, kulturni in javni delavci našega okraja.

Vse to bo bistveno doprineslo, da bo ugled Trdinove nagrade še večji.

stanje. Uredila naj bi se še primerna otroška igrača. Predvidena so tudi sredstva za nabavo opreme in glasbi za glasbeno šolo.

Vajeniška šola naj bi se vvela v kupljeno zgradbo (bivše Pšerjevo hišo). Preurediti bi bilo potrebno prostore in jih primerno opremiti. Na področju znanstvenega ureditve nekaj sob za stanovanja vajencev.

PERSPEKTIVNI PLAN OBČINE VIDEM-KRŠKO

V osemletki v Leskovcu je predvideno dokončanje igrača, v letu 1964 pa gradnja telovadnice. Za to je predvidenih 12 milijonov dinarjev. V osnovni šoli v Kostanjevici je že v naslednjem letu v načrtu prekritje strehe. Ravno tako naj bi se na Raki dopolnila oprema in izvršila nekatera večja dela. Potrebno je tudi čimprej zamenjati tla v podbočju in predvideno dopolnitev opreme in vzdrževalna dela.

Sola na Senšah je v dobrem stanju. Dopolnila naj bi se le oprema. Na Velikem Trnu je predvidenih nekaj večjih popravil v glavnem pa vzdrževalna dela. V šoli na Zdehah je nujno prekritje strehe.

Sola v Dolenji vasi je potrebna nekaterih notranjih preureditev. V Črneči vasi bodo izvedena nekatera vzdrževalna dela.

Na Gradcu predvidevajo dokončati začeta dela.

Prav tako naj bi opremiti gospodinjstvo ustanovo za izobraževanje gospodinj. Z dograditvijo zdravstvenega doma bi dalski dom dobil še več prostora, ki ga bo potrebno opremiti.

Program KMEČKE KNJIŽNE ZBIRKE za 1962

1. Kmečki koledar za leto 1962 s poučno, pestro in zanimivo vsebino
2. Redna povest
3. Peti zvezek Zgodovine slovenskega naroda, ki jo piše znani zgodovinar dr. Bogo Grafenauer
- 4.-5. Dve strokovni knjižici s področja kmetijstva, poljedelstva in živinoreje, ki ju bodo napisali priznani kmetijski strokovnjaki.

Cena vsem petim knjigam bo samo 500 dinarjev.

PERSPEKTIVNI PLAN OBČINE VIDEM-KRŠKO

V osemletki v Leskovcu je predvideno dokončanje igrača, v letu 1964 pa gradnja telovadnice. Za to je predvidenih 12 milijonov dinarjev. V osnovni šoli v Kostanjevici je že v naslednjem letu v načrtu prekritje strehe. Ravno tako naj bi se na Raki dopolnila oprema in izvršila nekatera večja dela. Potrebno je tudi čimprej zamenjati tla v podbočju in predvideno dopolnitev opreme in vzdrževalna dela.

Sola na Senšah je v dobrem stanju. Dopolnila naj bi se le oprema. Na Velikem Trnu je predvidenih nekaj večjih popravil v glavnem pa vzdrževalna dela. V šoli na Zdehah je nujno prekritje strehe.

Sola v Dolenji vasi je potrebna nekaterih notranjih preureditev. V Črneči vasi bodo izvedena nekatera vzdrževalna dela.

Na Gradcu predvidevajo dokončati začeta dela.

Prav tako naj bi opremiti gospodinjstvo ustanovo za izobraževanje gospodinj. Z dograditvijo zdravstvenega doma bi dalski dom dobil še več prostora, ki ga bo potrebno opremiti.

Vlado Lamih: ČAKANJE (lesorez, Bruxelles, 1960)

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Vlado Lamih: ČAKANJE (lesorez, Bruxelles, 1960)

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Pisatel evanje

Praviš, da piše ata čuda mnogo knjig, ali kaj piše, ne morem razumeti.

Bral ti je ves večer, ali si pa zares mogla uganiti, kaj je mislil?

Kakšne lepe pravljice nam znaš ti pripovedovati, mamica! Zakaj ne zna ata pisati takšnih, bi rad vedel.

Ali od svoje mamice ni nikoli slišal pravljice o orjakih in vilah in kraljicah?

Jih je vse pozabil?

Cestokrat, ko zakasni kópel, ga moraš iti stokrat klicat.

Čakaš in pogrevaš njegovo žužino, on pa piše in piše in pozabi.

Ata se zmerom igra »pisati knjige«.

Ce se grem kdaj jaz igrat v avto sobo, prideš in mi kličeš: »Kakšen malopriden otrok!«

Ce le malo zaropčem, praviš: »Ali ne vidiš, da ata dela?«

Kakšna zabava naj bo to, venomer pisati in pisati?

Ce vzamem avto pero ali svinčnik in pišem po njegovi knjigi prav tako kot on — a, b, c, d, e, f, g, h, i — zakaj si tedaj huda mama, mamica?

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

Se besede pa ne rečeš, kadar piše ata.

Kadar trati ata takšne grmade papirja, mamica, kakor da ti ni tega prav nič mar.

Ce pa vzamem jaz samo eno polo, da bi si napravil iz nje čolnček, praviš: »Otrok, kako si nadležen!«

Kaj si pa misliš, ko kaže ata polo za polo na obeh straneh čez in čez s črnimi znamenji?

Rabindranath Tagore

(Nadaljevanje in konec)

Vtem pa se je že razplamtela prva svetovna vojna, ki jo je Germ preživel večinoma kot oficir-ekonom vojaške bolnišnice v Feldbachu pri Grazu. Po vojni se je spet vrnil v Novo mesto in se zaposlil na gimnaziji, kjer je poučeval risanje in opisno geometrijo. Hkrati je vodil tudi obrtno nadbavala šolo in učil lepoto na trgovski dvor

V ankeri ste povedali...

— Kaj? Sele zdaj? Kar vidimo, kako se vprašujete ob zgornjem naslovu, češ kdaj se ste nam poslali odgovor na lanskano nagradno anketo in sele zdaj prihajamo z obračunom! Res je, ni se nam mudilo; hoteli smo počakati, da bi vam v letošnji prvi številki postregli z nekaterimi novostmi, med katerimi bi bilo tudi nekaj rešenih želja. Se zadnjič pa smo vam razložili, da bomo morali na novo obliko ankete počakati še nekaj mesecev. — Anketo smo lani poletni statistično in analitično obdelali; dala nam je veliko dobrih napotkov in nam sploh pomagala, da smo bolje spoznali želje naših bralcev. Anketa je potrdila nekatere že znane ugotovitve o razširjenosti in priljubljenosti domačega tednika, uresničevanju pa je hkrati razkrila, kaj vse naročniki od svojega lista še pričakujejo. O tem danes nekaj besed.

Kaj smo hoteli lani doseči z vprašanji v anketi? Predvsem smo želeli dobiti od bralcev čimveč dobrih nasvetov, kritičnih opomb in pobud, kako bi v bodoče urejali naš list, glasnik Okrajnega odbora Socialistične zveze. Menimo, da je anketa uspela. Do roka je prišlo 974 odgovorov, nato še 6, skupaj torej

980 odgovorov

Pri takratnem številu naročnikov oz. nakladi lista, ki je znašala 15.130 izvodov (naročnikov pa smo imeli lani 1. januarja 14.170), je to skoraj 7 odstotkov vseh rednih naročnikov lista.

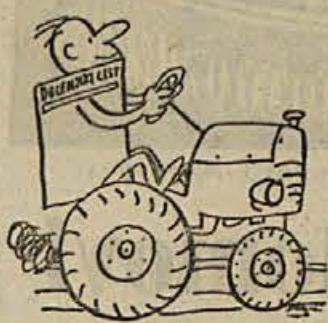
Kdo vse nam je odgovoril? Različni poklici, različni starosti in z najrazličnejšimi željami. Statistična obdelava ankete je bila strokovna in zelo natančna. Ugotovili smo, da so

Na prvem mestu: gospodinj!

Od 980 odgovorov je bilo kar 183 odgovorov gospodinj ali 18,7 odstotka; uslužbencev in uslužbenk je odgovorilo 172, delavcev 168, kmetovalcev 111, dijakov 117, študentov 25, obrtnikov 44, upokojenec 88, pripadnikov JLA 51, pripadnikov LM 8 in 13 oseb z drugimi poklici. Med vsemi odgovori je bilo 533 moških in 447 žensk, od tega: 148 anketirancev pod 18 leti in 832 nad 18 leti.

Povprečno: 5 bralcev na en Dolenjski list

Morda se še spominjate vprašanje: Koliko oseb prebere naš Izvod Dolenjskega li-

Prvi: »Manj o kmetijskih«
Drugi: »Več o kmetijskih«

271 naročnikov je odgovorilo: »razen mene prebere vsak teden Dol. list 5 in več ljudi«. Nekdo je napisal celo: 21, v anketnem listu, ki smo ga dobili iz Kanade, pa je bilo zapisano celo: »še 27«. Stevilke povedo, da prebere n. pr. 16.000 izvodov Dolenjskega lista vsak teden že približno 80.000 bralcev. Stevilka, ki razveseljuje — in obveseljuje!

Kaj vam je bilo najbolj všeč?

Za urejanje lista so posebno dragoceni podatki, ki ste

jih dali na 6. vprašanje: KAJ VAM JE BIL V NAŠEM LISTU NAJBOLJ VŠEČ? Našteli bomo »prveke«, se pravi tiste vrste pisanja in rubrike, ki so vam najbolj po godu in ki ste jih (vsak seveda po svojem okusu, množica 980 rednih naročnikov pa je tako nehote izbrala najbolj priljubljeno branje v domačem tedniku) našli takole:

385 glasov — podlistki; 345 glasov — partizanski spomini; 225 glasov — šale; 158 — silkanica NEPOKORJENI BREGOVI; 144 — razni članki; 120 — fotografije; 92 — športi; 82 — različne domače novice; 72 — krizanke; 68 — obvestila v kotičku — V tem tednu vas zanimala... sledilo pa:

zdravniški kotiček (58), »vse« (62), novomeška kronika (45), gospodarski razvoj okraja (32), »Naš obisk«, gospodinski kotiček, politični članki, vremenska napoved, pozdravi iz vrst JLA, potopisi, kmetijske novice, kronika nesreč, gibanje prebivalstva, članki o medvedih, poročila o brigadah na avtomobilski cesti in tako dalje.

»Najmanj mi ugaja...«

Tu smo v zadnji, pri odgovorih na 7. vprašanje: KAJ VAM JE BIL V NAŠEM LISTU NAJBOLJ NEVŠEČ? Rekord — 412 glasov — ima namreč odgovor: »vsi članki so dobri, medtem ko je ostalo 240 anketnih listov pri tem vprašanju neizpolnjenih. Pa ne da bi bili res tako zelo zadovoljni z listom, ko v uredništvu dobro vemo, kje so šibke točke lista in kaj nam še manjka, da bi bili zares vsestranski in obveščujoči, prenašajoči izkušnje in mobilizirajoči vseh sil pri uresničevanju nalog naše družbene skupnosti.

Pojdimo po vrsti. Slabo to je spet oredel šport! — 101 anketirancev je povedal, da mu

— Premalo pišete o kulturi...
— Preveč poročate o prostvi...

ta reč ni všeč... Pa vendarle si brez telesne vzgoje ne moremo predstavljati skladnega življenja v današnji družbi in vedno si očitamo, da s športno rubriko v listu dostikrat postopoma prav mlačevsko. Naštevamo dalje: 37 anketirancev je bolanih na žolcu — sodimo po tem, da so se izrekli proti šalam... 81 jih je »proti kmetijstvu (1), 15 proti reklamam (mi tudi — toda kje dobiti denar za izhajanje lista, če ne prav od reklam?); 27 bralcev je enostavno napisalo: »nislo mi všeč članki«. In plača — nič več, ne kakšni, ne kateri članki. Pa ugaja! 32 jih je proti tepežem in tatvinam (proti takim pojavom smo vsi, le da menijo ti bralci najbrž, naj o tem ne bi nič poročali). Proti fotografijam jih je 28, medtem ko 31 anketirancev niso všeč karikaturo v listu. Z vremenom jih ni zadovoljnih 13, z neresničnimi članki pa 31 (in uredništvo!). Kronika nesreč ne ugaja 11 bralcem, pisanje o pretepih in ubojih

(7) med mladino pa 18 bralcem. Enajst jih je proti pisanju o kontracepciji, 17 pa proti »opisovanju obredov« (zaman smo tuhtali, kakšne »obrede« smo lani opisovali!).

»Želim si, da bi objavili...«

Tu smo odprli vse ventile želja, upov, nad in pričakovanj, čeprav smo se hkrati dobro zavedali, da so take želje sprico omejenih možnosti (skromen obseg lista zaradi dragih tiskarskih uslug, zaradi klisur, izhajanje enkrat na teden ipd.) lahko tudi dvorezen nož za uredništvo. Vendar, želje smo morali zvesti — in povedali ste nam jih:

283 glasov je požel Spored RTV Ljubljana, 225 glasov — partizanski spomini, 208 — podlistki, 143 — romani, 147 — več o športu (1), 85 — list naj izhaja dvakrat na teden (1), 42 — gospodinski nasveti, 28 — o gospodarskem razvoju, 27 — več političnih člankov, 61 — šale, 28 — kronika nesreč, 77 — zdravniški kotiček, 31 jih želi, da bi vstal od mrtvih Potopni Janez; 18 glasov je za »več o modi«, kar 62 pa si jih želi fotografij filmskih igralcev (te hrane je na Slovenskem že tako preveč in si našega skromnega prostora ne bomo mogli privoščiti še za razne zvezde in zvezdice). Kar 42 jih želi člankov o kozmetiki, 79 — o jedilnikih, 30 anketirancev pa bi rado bralo članke »o mladini in novem šolanju«.

Tako se vrstijo želje in pričakovanja; nekaterim smo že ustregli, nekaterim še bomo, vseh pa ne bo mogoče oživiti. Moči našega lista so le pre-skromne; smo in bomo ostali samo lokalni tednik, ne pa list za vse.

»Kritiziram, ker mi ne naklonite nobene nagrade...«

Njim, ki niso mogli povedati vseh želja v prejšnjih vprašanjih, smo dali še anketo: »OSTALE PRIPOMBE, NASVETI, KRITIKA IN PREDLOGI«. Tu so mnogi naši bralci pokazali precej smisla za humor, nekateri so ponovili in še podčrtali želje iz 6. in 8. vprašanja, drugi spet so čestitali za 10-letnico izhajanja in pod. Nekaj odgovorov:

61 — izhajajte dvakrat na teden! 261 — list je dober! 210 odgovorov — brez odgovora, vprašanje prebrano; 27 — po-cenitev lista; 31 — da bi imel list lastno tiskarno; 12 — več o Metliki; 21 — več karikaturo; 11 — več novic o požarih (menda ne boste zahtevali, naj začnemo požigati); 25 — izboljšati tisk (hvala, enake želje gojita že leta tudi uredništvo in uprava, list pa nam ti skajajo v Ljubljani, ne v Novem mestu!). In še.

— Želim listu odlični finančni uspeh, po bilanci pa nabavo boljših fotoaparata... — Imam veselje do branja, pa je včasih še premajhen. Dol list, ker ga tudi moji otroci radi čitajo, pridem jaz zadnja na vrsto... — »da se poučijo mladina, nekaj je pa še tudi starejših zabilih dase malo jim več pride pret oči...« (točno po kopsil); — Obdržite sedanjo vsebino! — Premalo pišete o našem kraju! — Ostalo vse ugaja... — O loteriji državni več pišite, o žrebanju! — Več objavite o oliki in lepem vedenju... — Mali oglasi so predborno pisani... — Nimam posebne želje! — Torej use u redu... — Živimo v Piranu, daleč od domačega kraja, pa vse radi

prebramo — zanima nas vse, od prve strani do zadnjega kota... — Nimam kaj kritizirati, samo vsak četrtek težko čakam... — V splošnem pa: le še tako naprej!

— Jezna sem na vas, ker mi ne naklonite nobene nagrade, pa ga imam že deset let... — V vsako vas poverjenike, da bi kaj pisali o našem delu in življenju... — Da bi bil uslišan pod rubriko 6 in 8

— Predlagam še več vicov! — Povečajte obseg, bo list še bolj zanimiv... — Z listom sem zadovoljen, vendar bi se dalo še marsikaj izboljšati...

In še naše želje

No, naj z zadnjo ugotovitvijo (prilža je iz Dobrinja) zaključimo današnje kramljanje. Žal listu ne bomo mogli — vsaj zdaj še ne — povečati obsega; v kratkem bomo objavili letno bilanco in stroške za tiskanje člankov, pa se boste strinjali z nami, da se bomo morali zadovoljiti s sedanjim obsegom. Vsi naši napori bodo zdaj obrnjeni predvsem v nadaljnjo vsebinsko izboljšanje Dolenjskega lista. Radi bi, da vas bi vsak četrtek pozdravil kot dober, vsestranski informiran in zanimiv domač obveščevalec. Naša želja je:

— da bi se domači tednik razvil v razgibano tribuno delovnih ljudi, da bi z njegovih strani govorili vi sami, volivci, proizvajalci in državljani, potrošniki in ustvarjalci dobrih! Le tako bo naš list zares in vedno glasnik najnaprednejših teženj in hotenj graditeljev socialistične družbe.

Vsem, ki so sodelovali v lanskem nagradni anketi, pa pri-srčna hvala za trud in pomoč! Uredništvo in uprava svojega lista ste dali z odgovori in nasveti dragoceno oporo za nadaljnje delo!

TONE GOŠNIK

Brežice za svoj nadaljnji načrtni razvoj

Pretekli petek je bil v Brežicah zbor volivcev 7. volilne enote. Volivci so izbrali kandidata na nadomestnih volitvah za odbornika občinskega in okrajnega zbora tov. Silva GORENCA, dosedanjega sekretarja občinskega komiteja ZKS Brežice. Tov. Gorenc je bil namreč razrešen dolžnosti se-

V novih odborih je precej več mladine

Ze kratek pogled na statistične podatke novovoljenih odborov krajevnih organizacij SZDL v Sevnici kaže, da so marsikje naložili več dela mladim in da politično delo postaja last vseh prebivalcev. Tako je na primer na Bučki v odboru kar 7 mladih ljudi, na Studencu so 4, v Trzišču 5. V Podgorju pri Sevnici je od 19 članov odbora kar 8 mladih.

Precej se je povečalo tudi število žena, ki so bile v tem obdobju vključene v delo odborov.

Vabilo s Kuma

»Vljudo prosimo, da bi nam poslali številko Dolenjskega lista, v kateri bo objavljena rešitev novoletne krizanke... Vse uslužbenke uredništva prisrčno pozdravljamo s sončnega Kuma tehni-ki RTV Ljubljana na Kumu in planinskega doma Pecca Kotarjeva, p. Dobovec, Trbovlje...«

Vabilo vas, da pridete iz vaše megle doline na naš jasni, sončni Kumu!

Vabilo posredujemo vsem ljubiteljem planin v novomeškem okraju, stalnim prebivalcem planinskega doma na Kumu — pa tople pozdrave!

100 nagrad - 100 presenečenj

Čaka tudi letos vse stare in nove naročnike DOLENJSKEGA LISTA, za katere smo znova pripravili tradicionalno NAGRADNO ZREBANJE. Sporočili smo vam že, da bo tudi letos prva nagrada

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

razen tega pa smo pripravili še 99 drugih nagrad. Sodelujejo znana podjetja našega okraja, izmed katerih so že prispevala:

Industrija ob črte v Novem mestu: par moških čevljev

Rudnik rjave premoga, Senovo: tona premoga kockovca

Trg. podjetje »Potrošnik«, Črnomelj: moško srajko

Tovarna »BETI«, Metlika: garnituro ženskega perila

Trg. podjetje »IZBIRA«, Novo mesto: lestenec s 3 skodelicami in moško ročno uro

»BELIT«, Črnomelj: 5 električnih gretcev in pans svetilko

Prihodnjiki: seznam novih nagrad, daril in prispevkov naših znanih proizvodnih, trgovskih in drugih kolektivov!

Ne pozabite: pri žrebanju bodo sodelovali samo tisti redni naročniki našega lista, ki dobivajo DOLENJSKI LIST na svoj naslov po pošti! Druge pogoje za udeležbo pri žrebanju bomo razpisali v eni izmed prihodnjih števil našega tednika!

NAROČNICO za Vaš Dolenjski list ima Vaš pismonoša! Priporočite list sorodnikom, prijateljem in znancem, naročite nanj svojce v tujini in v drugih republikah Jugoslavije!

Obvestilo o sprejemanju strank v občini Brežice

Občinski ljudski odbor Brežice obvešča vse prebivalce z območja občine Brežice, da je s 1. 1. 1961 določen nov čas za sprejemanje strank pri upravnih organih na sedežu ObLO Brežice in na vseh krajevnih uradih.

Stranke se sprejemajo na sedežu ObLO v Brežicah in na vseh krajevnih uradih vsak drugi dan, t. j. v ponedeljek, sredo in petek.

Cas za sprejemanje strank dan trajajo od ponedeljkih in petkih od 8 do 13 ure, ob sredah pa od 8 do 12 ure in od 14 do 18 ura.

Vsi državljani, ki ne utegnejo svojih zadev opraviti v dopoldanskem času, lahko te zadeve opravijo ob sredah popoldne.

Menimo, da je uvedba novega časa za sprejemanje strank pri upravnih organih izključno v interesu strank in da jim je na ta način omogočeno vedno pravočasno in ob ustreznem času opraviti vsa uradna opravila oz. uveljaviti svoje zahteve.

Opozorjamo prebivalstvo, da se bodo vsi upravni organi in vsi krajevni uradi strogo ravnali po času, določenem za sprejemanje strank. Izven določenega časa stranke ne bodo sprejete.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR, BREŽICE

Prejšnji mesec je v Brežicah igral z domačimi šahisti veleojster Bora Ivkov. Prireditelj je organiziral Dom JLA. Po petih urah trdega boja je velenjster odločil dvoboj z rezultatom 2:1 v svojo korist. Edino zmaga za domače je zabil tov. Gabersek.

Ivkov v Brežicah

Leto 1961: 3100 vozil

Mariiborska tovarna avtomobilov (TAM) bo v letu 1961 izdelala 3100 vozil. Manjše število vozil bo znamke »Pionir« (kamioni, prekučniki, avtobusi), blizu 2000 bo izdelala kamionov »TAM 4500«, precej avtobusov »A 3000«, kamionov »TAM 2000«.

Mimo tega bo tovarna izdelala 2200 ton rezervnih delov, tako bo vrednost celotne proizvodnje tovarne dosegla 23,5 milijarde dinarjev.

Pozdravite evroce v tujini s DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga v hvalnico! Van bodo se pozorosti!

Gradnja novega jeklenega izvornega stolpa v kanilarskem rudniku (Januar 1961)

leto je ni pozabili na nas — be-lokranske delavce. »Prinesel« je nam rudarjem in ostalim delovnim ljudem potnišni dom ob našem Jadranu. Sedaj bomo morali z združenimi močmi poskrbeti, da uredimo menze in ležišča; tako bomo lahko že letošnji dopust preživeli s svojimi družinami na prijetnem oddihu ob morju.

Direktor rudnika inž. BRANKA PETERNELJA sem našel ravno na posvetu vodnega oseba, zato je na moje kratko vprašanje tudi on prav kratko odgovoril:

»Prizadevam, da nam bo upravni odbor centralne Jugoslovanske investicijske banke odobril investicijsko posojilo za drugo etapo rekonstrukcije rudnika, s čimer bo zagotovljena izpolnitev letošnjih planinskih nalog ter povečanje zmogljivosti rudnika na 150.000 ton premoga letno, in to od leta 1965 dalje.

Uverjen sem, da bomo odpravili te tiste napake, ki smo jih delali od sedaj glede direktnega obveščanja o drugih dejavnostih. Pri našem vprašanju, pri tem bomo morali odigrati svojo vlogo upravni odbori in delavski svet ter upravni odbor sindikalne poročila.

Prizadevam, da bo z nadaljnjimi ukrepi, pri čemer bomo morali sodelovati prav vsi prebivalci, došla kanilarska prireditev, raziskava, navedla, ki se bo prišla uradništvu ureditvi Črnomelja samega.

Srečno, rudarji iz Kanilarske prireditve smo, da boste v svoji prizadevanosti uspešni, saj prav vsi imamo v sebi vagonov polno energije in želje po novih uspehih in nalogi!

J. K.

Spet 265 novih bralcev!

Od 11. do 17. januarja se je na novo naročilo na naš list še 265 naročnikov. Največ uspehov so dosegli v tem tednu pismonoše novomeške pošte, ki so pridobili 23 novih naročnikov, postavili pa so se tudi tle: Sent-jernej — 19, Zabukovje — 14, Brežice — 14, Leskovec — 8, Podbočje — 12, Bičelsko — 7, Sevnica — 7, Zdole — 8, Koprivnica — 7, medtem ko so po 6 novih naročnikov dobili pismonoše iz Vidma-Krškega, Velikega Gabra, Mirne, Smarjete itd. Od 19. decembra 1960 do 17. januarja 1961 se je na novo naročilo na DOLENJSKI LIST že nad 1600 naročnikov iz tehle krajev:

občina BREŽICE	249 novih naročnikov
občina SEVNICA	211 novih naročnikov
občina SENOV	59 novih naročnikov
občina VIDEM-KRŠKO	300 novih naročnikov
občina ČRNOMELJ	101 nov naročnik
občina METLIKA	26 novih naročnikov
občina NOVO MESTO	376 novih naročnikov
občina TREBNJE	142 novih naročnikov
občina ŽUŽEMBERK	43 novih naročnikov
Razne pošte v LRS in FLRJ	72 novih naročnikov
Inozemstvo	23 novih naročnikov

SKUPNO VSEH NOVIH NAROČNIKOV V ZADNJIH 4 TEDNIH: 1602, od tega v Spodnjem Posavju 819, v starem delu okraja 683 in izven okraja 95.

Zbiranje novih naročnikov se nadaljuje! Za zbiranje in nove naročnike pripravljamo prijetno presenečenje, s katerim vas bomo seznanili v eni izmed prihodnjih števil Dolenjskega lista!

Pismonoše, vodstva krajevnih organizacij SZDL, odbore Svobod, prosvetnih društev in drugih organizacij prosimo, da pohitijo z zbiranjem novih naročnikov, ker bomo v kratkem začeli objavljati novo silkanico in nov roman (podlistek).

Ob vstopu v novo leto je naš dopisnik obiskal tudi rudarje v Kanilarski in žel-ke izvedeti od predsednika upravnega odbora, delavskega sveta in upravnega odbora, sindikalne podružnice ter direktorja rudnika, kaj vse si obetajo kanilarski rudarji v letu 1961.

Predsednik upravnega odbora NEDELJKA VELINKA sem našel na obratu, in sicer v strojnici za komando mizo izvornega stroja. Povedal mi je, da je zaposlen v rudniku od leta 1945. Do danes je postal že mojster na svojem delovnem mestu, vendar mora vedno znova izpopolnjevati svoje znanje ter se privajati modernim izumom naprav. Zaupal mi je, da se pravkar pripravlja na izpit, da bi smel postati prevajatelj tudi mso-vo.

Ze drugo leto je predsednik upravnega odbora in je ponosen na uspehe, ki jih je dosegel kot aktiv v preteklem letu. Povedal je, da predstavlja lani za 20 odstotkov povečano proizvodnjo premoga, dosežena je s staro opremo, velik uspeh in da bo letos z uporabo nove opreme zadostno povečal proizvodnjo za nadaljnjih 25 odstotkov, to je na 60.000 ton.

»Prizadevam,« je dejal, »da bo skoraj redno vprašanje glede finančnih prodajnih cen premoga. Rudarji se namreč nahajajo dan-

danes v zelo težkem ekonomskem položaju. Vsa premogovna industrija v državi je na slabšem kot katara koli druga dejavnost in industrije in rudarstva. Od leta 1953 do konca 1960 so se proizvodni stroški občutno povečali, in to v glavnem zaradi podražene surovosti in industrijskih proizvodov. Naj omenim, da se je v omenjenem času podražil janski les za 150 odstotkov, železo za 56 odst., karbid za 62 odst., razstrelivo za 24 odst., električni vžigalniki za 88 odst. — da ne omenjam podražitve rezervnih delov strojne opreme iz uvoza. Zato so se v omenjenem razdobju začeli proizvodni stroški za 96 odst. V istem razdobju pa je prodajna cena premoga porasla komaj za 18 odst.

Iz tega jasno sledi, da se bomo lahko rešili izredno nizke akumulativnosti premogovnikov izključno s povišanjem prodajne cene vsem asortimanom premoga. Naš rudnik ima sicer sproščene prodajne cene, vendar majhni rudniki ne bomo uspeli, dokler bodo imeli veliki rudniki še vedno pod kontrolno cen nad 65 odst. celokupne jugoslovanske proizvodnje premoga. Povem naj vam, da je vsaj za delno rešitev vseh problemov, ki tarajo danes nas rudarje, predlagalo Združenje premogovnikov Jugoslavije povečanje dosedanjih prodajnih cen rjavemu premogu za 13 odst. Predlagana podražitev bi na posamezne pajo-ge industrije vplivala različno in bi se to karalo v povečanih materialnih stroških nekako takole: v industriji nasloj za 0,45 odst., v termoelektrarnah za 26,5, v cementarnah za 3,3, v prehran-jevalni industriji za 0,2 odst., v ostalih industrijskih dejavnostih pa

le malenkostno. Povečanje nabav-je cene za premog v termoelektrarnah ne bi smelo imeti bistvene-nega vpliva, kajti ta podjetja so danes — v primerjavi s premo-govniki — močno akumulativna.

JANKO BUKALA, predsednik delavskega sveta, prav do-bro pozna dogajanje v pod-jetju in tudi vse, v katerih smerih bo potrebno v letu 1961 vlagati napore za nadaljnji proseg rudnika. Iz nje-govih obetov sem povzel nasled-nje tri vodilne misli:

Utrditi bomo že začeto delo v bore malo finančnih sredstev za opre-mo dohodke nad tarifnim pra-vilnikom. In tako je stanje pri nas, ki spadam med polovico pri-namno boljših stoletih jugoslov-anških premoševnikov.

Daljši Lani smo občutno pove-čali produktivnost dela in spade-mo med rudnike, ki dosegajo najvišje povprečne mesečne do-hodke na enega zaposlenega. Jam-ski storitev smo povečali za 18 odst., rudniško pa za 20 odst., ter tako dosegli 1,34 oziroma 0,87 tone na eno dniho. Nadaljnji porast storitev v letu 1961 bomo dosegli

s smotnim in doslednim uvaja-njem sodobnih metod rudarjenja ter moderne mehanizacije. Veliko si obetamo tudi od začeta obrav-novanja vseh obratov in opreme, ki smo jo vgradili v zadnjih dveh letih, t. j. v času prve etape re-kostrukcije rudnika.

In še eno! Reševanje stanovanj-skega vprašanja je bistvenega po-mena za ustališe delovne sile v našem rudniku. V zadnjih pe-tih letih smo vložili v stanovanj-sko izgradnjo 66 milijonov dinar-jev, s čimer smo pridobili 20 du-šinskih stanovanj. Uvajanje se-

nje, bomo potrebovali torej v na-slednjih petih letih lemo okoli 40 milijonov dinarjev.

Predsednik upravnega odbora sindikalne podružnice JO-ZEFA ZORETA sem našel na obratu. Na moje vprašanje, kaj pričakuje od novega leta 1961, mi je pokazal na nogo v mav-ju ter pototil, da je njegova v-rya želja, da se čimprej reši e-nadloga. Hčerka pa mi je za-pašala, da si je že zvinil nogo in da se bo močno primoj-lal, ker ne more »na štih«.

Nadaljnji Jožetov cilj je, v-jo-

žiti vsa prizadevanja kolektiva za čimprejšnjo izdelavo, dobavo in vgradnjo novega izvornega stro-ja, ki bo dovoljeval poleg pre-voja izkopnine in drugega mate-riala tudi prevoz mošta, S to ureditvijo bo kanilarski rudar se-šen izrednih napredov, saj naj bi sedaj premagal, ko se spuša v tamo in pride na dan, visinsko razliko okoli 230 m. To opravi s posebnim deloma po stopnicah, deloma po lestevnih kličih. S to pridobitvijo bo bolje izrabljen de-lovni čas, poleg tega pa bodo ob-čutno manjši neproduktivni na-pori rudarjev. In to bo ugodno vplivalo na povečanje storilnosti.

Prizadevam, da bo letoš-nje leto prineslo nam kanilarskim in ostalim rudarjem v Ju-goslaviji ureditev naših osebnih prejemkov. Dovolj je že besedi-tenja in pripravi, da se ruarski poklic eden najlepših in najbo-varnejših ter da gre zato rudar-tem pohvala celokupne socialistič-ne družbe. Rudarji si namreč ž-elim, da bi se že enkrat uredi-li naši osebni prejemki, ki naj bi bili primerni vloženemu trudu in prizadevanju. Medtem ko so bili leta 1952 povprečni dohodki ru-darjev v odnosu do drugih de-lavnosti industrije med natv-šimi

SPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ SPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ SPORT ☆ TELESNA KULTURA

ATLETI DOSEGAJO Z NAČRTNIMI TRENINGI ŽE SREDI JANUARJA RAZVESELJIVE USPEHE

ŠPILER ŽE TA MESEC - 60,35 METROV

Poročili smo že, da se atleti in atletinje iz Novega mesta in Se. novega, ki so določeni med kandidate za evropsko prvenstvo, zelo vestno in marljivo pripravljajo na novo sezono. Sedaj si v glavnem pridobivajo moč in vzdržljivost s tem, da zelo veliko dvigajo uteži. Če bi se nekdo, ki ne pozna sodobnega atletskega treninga, ogledal njihove priprave v telovadnici, bi mislil, da ima pred seboj dvigalce uteži in ne atlete.

V moči so vsi napredovali. To dokazuje redno treniranje in nekatere poskusne tekmovalne. Prvo uradno tekmovalno je imel letos pretekli teden mladi kolesar Marjan Repič. Repičev trener prof. Kolarik je pripeljal iz Ljubljane Kasteleca (Olimpija), ki ima svoj osebni rekord v metu kopja že preko 60 metrov. Prvi tekmovaljevalci na tekmovalnem terenu so bili Marjan Repič, ki je bil v metu kopja 59 metrov, S. petim metrom 60,35 m je premagal Kasteleca, ki je tolikrat vrgetel le 55,38 m. Oba rezultata sta glede na to, da je bilo tekmovaljevanje sredi januarja, zelo dobra.

Metalci kopja bodo imeli do pravega začetka sezone (konca marca) še več podobnih preglednih tekmovalnih (v sredo se bodo v Novega mesta spet zbrali vsi najboljši »kopjarji« Slovenije), za vse atletične in atletinje pa priprav-

ljajo tudi republiško zimsko prvenstvo v dvorani C »Maribor« s tega tedna v Mariboru in državno prvenstvo v telovadnici dvorani v Zagrebu.

Za zaključek še novica, ki jo je sporočil prof. Kolarik: med kandidati za evropsko prvenstvo je bil naknadno uvrščen tudi novomeški skakalec v višino Miro Baydek, ki ima svoj osebni rekord v tej disciplini — 185 cm. Baydek se je lani vrnil iz JLA, zato ni imel možnosti, da ponovno izboljša svoj najboljši rezultat. Prof. Kolarik meni, da ima Baydek zelo velike možnosti tu-

di v troskoku, ki ga bo v bodoče treniral mladi skokar v višino. Tako imamo sedaj v okviru kar 7 kandidatov za ES, kar je lepo priznanje dolenjski atletiki. Ker so vsi zelo marljivi pri treningih, lahko že na prvih spomladanskih tekmovaljih pričakujemo dobre rezultate.

x x x
Se nekaj bi morala poudariti: tudi ostali atleti in atletinje v okviru, ne samo kandidati za ES, — ne bi smeli več povzicati. Dovolj je zimskega spanja, zato pridno na treninge. Posamezniki kandidati za ES, ki od jeseni ni-

so prekinili treninge! Krog kandidatov ni zaprt, ker bo vsakdo, ki bo spomladi dosegel dobre rezultate, avtomatično uvrščen med kandidati in bo užival vse ugodnosti, ki jih imajo kandidati za ES. To so sporočili iz republiške atletske zveze.

V Novega mesta so redni treningi vseh atletov in atletinj Parizana vsak torki in četrtek od 18.30 ure dalje v telovadnici osnovne šole, vsak ponedeljek sredo in petek od 14.30 ure dalje pa na zletnem stadionu.

Vabljeni so tudi novinci! fm

V I. kolu najboljša: »Dolenjski list« in RTV Ljubljana

Sportno uredništvo TT je že lani uvedlo napovedovanje rezultatov nogometnih tekem — »Sportne prognoze«. — Vsak teden posebej so rezultate napovedovali novinarji. — Gani posameznih sportnih redakcij. V skupni oceni je imelo lani največ uspehov sportno uredništvo RTV Ljubljana, ki je ob koncu leta zmagovalo z 10 točkami nasproti pred TT in Ljubljanskim dnevnikom.

Z Novim letom so pri TT spreminili rubriko »Novinarji napovedujejo«. V »Bralci in poslušalci napovedujejo« 1, 0, 2, 4. Posamezne liste bodo odslej zastopali aktivni »sportniki«. Sportni funkcionarji, navijači itd. — Na tekmovaljevanje je TT letos povabil še Dolenjski list, Slovenski Jadranski Večer, Celjski tednik in Gorenjski glas — torej deset uredništev. Vsi listi bo tedensko prispevali po eno kombinacijo zmagovalcev v vsakem kolu bo pa brezplačno prejel TT — kot nagrado. Točke predstavnikov listov se bodo od tedna do tedna prištevale, tako da bodo ob koncu tekmovalna tudi sportna uredništva listov.

V I. kolu, ki pa ni bilo popolno (pet uredništev je z napovedjo zamudilo), je Dolenjski list zastopal novomeški odbojkar Rudi Berger. Moramo priznati, da se je dobro odrezal, saj je bilo to kratko težko uganiti pravilne rezultate. Uganili je 7 rezultatov in z režiserjem Jožetom Tiranom — zastopal je RTV Ljubljano) delil 1-2. mesto. To je bilo to kolo res težko in da je sedem zadetkov od 12 možnih lep uspeh, dokazuje sleh uspeh predstavnikov TT in Poleta, ki sta tokrat uganila le dva rezultata.

Vrstni red v tem kolu je bil naslednji:
1-2. Dolenjski list in RTV Ljubljana — 7 točk, 3. Večer (Maribor) — 5 točk, 4-5. Polet in TT (Ljubljana) po 2 točki.

V drugem kolu tega tekmovalja bo naš list zastopal Elanov nogometaš Janez Turk. Njegove napovedi za nedeljo 22. januarja se glasi:
2, 3, 0, 1, 0, 2, 1, 0, 1, 1, 0 (rezerve) 1, 1, 2

Kaj je z brežiškim nogometom?

Se vedno prihajajo na naše uredništvo nepodpisana pisma. Takih stvari ne objavljamo; poletni gredo na »odpade«. Po- zimi pa z njimi kurimo peči. Sicer smo o tem že večkrat pisali. To pismo, čeprav ni podpisano, pa objavljamo zato, da bi spregovorili o brežiškem nogometu.

Kaj je torej s tem?

Tako se sprašujejo mnogi. V jeseni je moštvo zadnjih hip odpravilo nastop v dolenjski nogometni podzvezi. Vzroka ne znan nihče pojasni. Tudi igralci ne vedo, zakaj niso igrali. Nekateri so trdili, da igralcev ni, toda srenje z novomeškim »Elanom« je dokazalo, da je dovolj dobrih nogometašev. »Brezice« so nastopile z novim moštvom in prepričljivo zmagele. Zelim, naj nam odgovorijo pojasnijo, kako je s stvarjo, kajti žalostno bi bilo, da tako mesto ne bi imelo dobrega

Taborniki

Datumi tečajev za vodnike na Frati so predstavljeni za en dan:

I. TEČAJ: prihod na Frato v nedeljo, 22. I., dopoldne, odhod s Frate v četrtek, 28. I., dopoldne.

II. TEČAJ: prihod na Frato v četrtek, 26. I., dopoldne, odhod s Frate v ponedeljek, 30. I., dopoldne.

Vsa druga navodila v okrožnici ostanejo v veljavi. Tečaj se lahko udeležijo samo taborniki, ki so jih enote prijavile do 18. januarja.

moštva. Radi bi tudi vedeli, če bodo še igrali mladi. Setine in Lenič sta dokazala, da bi jih morali najprej upoštevati. Upajmo, da bomo spomladi videli svoje igralce na drugačni poti kot zdaj. »Navijač«

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆

Spis o očetu

V šoli pišejo spise. O vsem mogočem: o praznikih, o dogodkih doma, na cesti, v kinu itd.

Otroci radi pišejo spise, ki so jim blizu. Radi se izpovedujejo, če jih znajo izgovoriti.

Tako so nekoga jesenskega jutra pisali v prejem razredu zgodbo o mami. Naslov: Moja mamica... Kaj vse so pisali! Nekaj stavkov: Moja mamica je zlata. Zelo rad jo imam. Pomagam ji pomivati posodo. Zvečer jo božam po obrazu. Kadar joka, sem žalosten... Tako. Ura je minila. Otroci so oddali zvezke, vsi razjarjenih lic.

Le Marjanca, ki ni imela mamice, je oločno zrla skozi okno razreda v rumeno jesensko pokrajino.

Cez teden dni so pisali drugo nalogo. Tema je bila zelo zanimiva. Tovarišica je želela spoznati njihove mamice, sedaj pa še očete. Zato bodo danes pisali zgodbo o očcih, atih, tatih in kakor jim že vse pravi otroci.

V razredu je popolna tišina. Le peresa škrlbajo. Anica, punčka temne polti in modrih oči, nič več pisala. Samo toliko: Moja očka. Moja očka je urad-

nik. Je zelo priden. Pika ni nič več. Janezček je prav tako prenehal. Njegov spis: Moja očka je obrtnik. Vidim ga le zjutraj. Mitika, svetlooka de-

klita s sinjimi očmi, piše: Moja tata. Dela v rudniku. Pride domov. Je lep... In zopet nič več!

Kaj naj to pomeni? Se več otrok je napisalo komaj dva stavka o svojih očcih in učiteljica kar ni mogla razumeti. Pri mamica so pisali toliko in tako dolgo. Le redki so pisali več o očcih.

»Otroci, zakaj niste o očcih pisali več?« jih je pobrala. Tedaj stopi k njej mala, srčkana deklica in tiho de: »Sica, našega atka ni nikoli doma!« — »Našega tudi ne!« — »Našega tudi ne!« In še in še. Trpko je bilo spoznanje.

Otroci imajo očete in jih nimajo. AH sploh smemo potem govoriti o obojestranskem vzgojnem vplivu. Ali ni ravno oče v družini blagoslov močnejši činiteelj? Bolj avtoritativen in s tem bolj odločen, doslednej? AH otroci tega ne občutijo, zelo, zelo dobro? Res je, le da očete lo pozabljajo, ne vsi, in se zne-sejo samo takrat, kadar otrok

V Zagrebu: sekcija dolenjskih visokošolcev

Nedavni skupni sestanek vodstva Kluba dolenjskih visokošolcev iz Ljubljane, predstavnika OK LMS iz Novega mesta in zastopnikov študentov iz Zagreba je potrdil, da so bili doslej visokošolci v Zagrebu močno odtrgani od dogajanj v domačem kraju. Zato so zdaj ustanovili iniciativni odbor, ki bo zbral vse študente v Zagrebu; na sestanku z vodstvom matičnega kluba bodo sprejeli dolovni načrt in se pomenili o tesnejšem sodelovanju z drugimi visokošolci, predvsem pa seveda tudi s študentstvom iz domačih občin.

Sd.

Mladi v trebanjski občini

Mladina trebanjske občine je že lani pregledala enoletno delo, pred dnevi pa je na plenu mu obč. komiteja LMS izbrala nov sekretariat in se pomenila o sklepih občinske konference. Naloge so si razdelili po komisijah, vse velike akcije pa bodo reševali z združenimi močmi. Za predsednika so znova izvolili Franca Oparo, za sekretarja pa Mileno Gnidovec. Sd.

Dvanajst nagrad Zveze borcev za najboljše naloge

Na seji okrajnega odbora Zveze borcev so v ponedeljek sklenili razpisati 12 nagrad za najboljše naloge z naslovom: »Moji domači kraj med NOB«. Razpis bodo v kratkem poslali vsem šolam v okviru; tekmovalci bodo lahko vsi pionirji in pionirke preko svojih odredov. Rok za dostavljanje najboljših nalog bo 1. oktober 1961, nagrade pa bodo razdeljene 29. novembra 1961. Prva nagrada 3000 din, druga 2000 din in deset nagrad po tisoč dinarjev.

Šah v Sevnici

V nedeljo, 8. januarja, je bil v sevnici kolodvorski restavraciji šahovski braturni turnir za člane DPD Svoboda. Turnirja se je udeležilo 14 šahistov.

Prvo mesto je zasedel z 11,5 točkami Marjan Sušteršič, ki je znan bratovezni šahist. 2. do 4. mesto so delili: Rudi Blas, Ed. Rauter in Jože Mauer (vsaj po 10,5 točk); 5. mesto Branko Zel. (9,5 točk); 6-7. mesto Milan Poljšak in Anton Vintar (7); 8. Alojz Jerman (6,5); 9. Martin Jamšek (6); 10. Franc Drstvenšek (4); 11. Jože Senica (3); 12. Rudi Pol. (2,5); 13. Drenada (2) in 14. Viktor Kodar (2) (po 2 točki).

Pred dnevi sta se pomerili tudi mladinski šahovski aktiv Kmetijske šole Radua in mladinski šahovski aktiv sevniske Kopitarne. Zmagali so domačini z rezultatom 4:1.

V Kopitarju je zdaj sindikalno šahovsko prvenstvo. Tekmovalci se z vsemi močmi borijo za šahovskega prvaka Kopitarne. Sindikalna prvenstva bi bila zablana tudi v ostalih podjetjih.

Janko Blas

1. Kosilo: krompirjeva juha, pečenice s kislim zelcem, ja. bolka. — Večerja: žolca s čebulo, čaj.

2. Kosilo: svinjska jetra v omaki, pire krompir, solata, kompot. — Večerja: vampja juha z zelenjavo.

3. Kosilo: svinjska pečenka, dušeni riž, radič, kompot iz suhih hrušk. — Večerja: krompir v kosih, zeljna solata s slanino.

4. Kosilo: svinjske zarezbrnice v omaki, krompirjevi svački, endivija. — Večerja: ajdovi žganci, svinjska obara.

5. Kosilo: karfiolna juha, segedinski golaž, krompir v kosih. — Večerja: svinjsko meso s hrenom, čaj.

6. Kosilo: rižota s svinjino, mešana solata, sadje. — Večerja: krvavice z zeljem.

7. Kosilo: zelenjavna juha,

svinjski burek, krompirjeva solata. — Večerja: topli ocvirki, kruh, bela kava.

— To bo naš očka presenečen, ko bo prišel domov in videl, da imajo naši stari stoli nova pregrinjala in mehke se-deže! Kupila sem penasto gumo in nekaj ustreznega blaga pa jih bom prenovila.

— Stare sedežne deske moramo seveda odstraniti. Služijo nam za model, da z njihovo pomočjo zarišemo v penasto gumo obrise. To napravimo s svinčnikom. Nato izrežemo iz gume blazino, zarisano v obliki sedeža.

— Nato bom položila blazino iz penaste gume na sedež in povlekla pogrinjalo tesno čez to blazino in sedež. Paziti je treba, da se pogrinjalo tesno prilaga obema (blazini in se-dežu).

— Sedaj bom pribila še z majhnimi žebelčiki pregrinjalo na sedež. To seveda na spodnji strani. Tako je sedež po-polnoma pripravljen, da ga lahko vložimo na njegovo mesto v stolu. Uspeh bo prese-netljiv.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Zobje in zdravje

Piše: dr. NIKO SEVER

Lepota človeškega telesa je odvisna v veliki meri od harmoničnega videza ust in zob. Zunanja oblika ust je odvisna od položaja zob. Pomanjkanje prednjih zob spremeni vse izraz obraza. Filmski igralci so se dolgi za del lepote zahvalili zobom, pa naj bodo naravnaj ali umetni. Pri žensh so se od pradednih časov posebno pesniki navduševali nad lepimi zobmi in izkušnje dokazujejo, kako se lahko spremenijo vsa zunanja podoba človeka, če nima lepih zob. Kakšna razlika je, če zagledamo, če človek odpre usta, vrsto bisero ali pa grde zobe. Vsi, ki ga napravi človek, je popolnoma drugačen, če ima lepe zobe. Tudi pogovor trpi pri pomanjkanju prednjih zob, da ne govorimo o gledaliških igralcih, ki brez prednjih zob sploh ne morejo vršiti svojega poklica. Pri žensh kot pri dekletih povzroča zavest pomanjkanja prednjih zob občutek manjvrednosti, čutijo se zapostavljene in trpe zaradi tega.

Tudi barva zob vpliva na lepoto. Zlasi pri žensh je izražena želja po svetlih, lepih, belih zobeh. Ni dolgo tega, kar so ljudje radi nadomestili bele, naravne zobe z zlatimi, s srebrnimi kromami. Danes hočejo ljudi imeti naravne zobe oziroma zobe, ki bi bili po barvi podobni naravnim zobem. Tako so začeli zamenjati zlate plosbe s porcelanastimi. Danes je izdelava umetnih zob v popolni formi nekaj navadnega, pa ima vsak zobozdravnik možnost izdelati tako dovršeno protezo, da jo le oko strokovnjaka spozna, da gre za umetne zobe. V zadnjih desetletjih je javnost spoznala porcelanaste krone. Če so pravilno izdelane, pomenijo višek zobotehnične umetnosti, in sicer v kozmetičnem in v higienskem pogledu. Tudi krone iz umetne smole so dosegle lepe uspehe. Neravni položaj zob se danes regulirajo do desetera leta in sicer uspešno in brez bolečin. Klinične in laboratorijske preiskave nam omogočajo kozmetično popravljanje zob. Človeškemu umu se je posrežilo popolnoma popravljati naravne okvare.

Zakaj se kvarijo človeški zobje?

Okvara človeških zob je danes stvarnost, ki ji je treba posvetiti stalno skrb. Kaj pravi o tem znanost? Zobje se kvarijo, odkar živi človeški rod. Gnoloba zob se je pojavljala že pred deset tisoč leti, le odstotek obolenj je bil takrat malenkosten.

Statistično je ugotovljeno, da odstotek gnolobe naglo raste, čim neka kulturna epoha doseže določeno stopnjo civilizacije. Tako je bilo v Egiptu, to je dokazal stari Rim. Poglejmo stare Egiptance! Pred približno dva tisoč leti se je razvil tam kulturno visoko stopnjo razred. Zobje teh ljudi so trpeli od zobne gnolobe. Izkopanine nam dokazujejo, da je imelo staro egiptsko ljudstvo odlične zobe. Gnoloba zob opažamo od prvega do trinajstega stoletja, v manjši meri od 13. do 17. stoletja, potem odstotek raste in v zadnjem stoletju doseže katastrofalne meje. V zadnjih desetletjih naletamo na gnolobo zob že pri otrocih in tudi na prednjih zobeh, kar je bila prej redkost. Naglo gniti zob, ki se je začelo pred dve sto leti, pomeni danes hud socialni in medicinski problem.

V civiliziranih krajih je bolnih 75%, a v mestih celo 100% ljudi. Gre torej za eno najrazširjenih bolezni. Znanost je iskala vzroke v vodi, klimi, nikotinu. Ugotovitev si nasprotujejo. Eskimi plijejo vodo, ki je brez soli, a zobe imajo dobre. Eskimi jedo meso, pa imajo odlične zobe, medtem ko nekatera plemena n. pr. v Afriki uživajo izključno rastlinsko hrano in imajo prav tako odlične zobe. Opažamo torej: dokler Eskimi živijo naravno življenje, najdemo pri njih majhen odstotek gnilih zob. Plemena Eskimov, ki žive ob obali in so se torej približala civilizaciji, hitro zbolijo za gnolobo zob. Ta narod živi daleč od zobnega zdravnika in znan je primer — to navajam, da b dokazal, kako strašne bolečine so to — da so kile proslili zobozdravnika, ki je prišel slučajno mednje, naj jim izdere vse zdrave zobe.

Preiskave so dognale, da primitivni ljudstva jedo relativno trdo hrano. Primitivni ljudje žvečijo surovo ali na pol surovo hrano dolgo in čvrsto, medtem ko je hrana pri civiliziranih narodih mehka in ne zahteva močnega žvečenja. To velja za kruh. Danes vemo, da je hranljiva vrednost moke tem manjša, čim bolj je bela. S tem da hrano slabo žvečimo, izločujemo manj

slime. Hrana ni pripravljena za nadaljnjo prebavo. Le z žvečenjem se lahko v večji meri izločuje slina, na ta način se čistijo zobje in odstranjujejo ostanki hrane. Oslabljena funkcija zobovja smatramo danes za vzrok propadanja zob.

Spregovoriti moramo še o sladkorju. Uporaba sladkorja je v zadnjih sto letih naglo narasla in temu pripisujemo škodljiv vpliv na zobe. Razlikujemo:

1. direktno lokalno kemično delovanje sladkorja na površino zob;

2. vpliv raztopljenega sladkorja, užitega s hrano. Za trdno deluje hrana, ki vsebuje sladkor, škodljivo na površino zoba, in sicer zato, ker razvija mlečno kislino. To škodljivo delovanje se je v zadnjem stoletju zelo povečalo zaradi velike količine sladkorja v hrani. Ker se zobna substanca sestoji v veliki meri iz apna, se moramo vprašati, kako apna bogata hrana deluje na gnolobo? Stoletja je bila gnoloba zob (karies) redek pojav, čeprav vse prejšnje generacije niso živele v krajih, kjer je veliko apna. Eskimi pijejo v glavnem mešanico, v kateri ni apna, pa kljub temu niso poznali kariesa, dokler niso prišli v dotik s civilizacijo.

Po vsem tem kaže, da ni odločilna količina apna v hrani, ampak v kakšni sestavini ga organizem sprejema. Pri tem so potrebni vitamini in ostale soli.

Vzroki propadanja človeškega zobovja so mnogoštevilni; kot poglavitni vzrok propadanja zob navajajo nepravilno prehrano in oslabilo delovanje čeljusti. Ne gre za usodo, s katero bi se morali sprizniti. Moremo in moramo se upreti vzrokom, kolikor nam je mogoče. Starši, učite otroke s potrpljenjem, naj mirno in dolgo žvečijo hrano! Privadite jih na trdo hrano! To je prav tako važno kot navaditi jih na čistočo, redno umivanje zob itd.

S pravilno prehrano vplivamo na zdravje zob. Zato upoštevajte tole:

1. jeste trdo hrano: kruh, pečen pred dvema ali tremi dnevi, jabolka, orehe in podobno;

2. uživajte vitamine in soli; take sestavine pa se nahajajo v svežem sadju in zelenjavi. Pozimi: čebulo in kislje zelje;

Takole se oblačijo po svetu...

V Spodnjem Posavju smo zvedeli

● Pred dnevi je večja skupina ljudi iz Bizeljskega in iz okolških vasi (samo iz Brezovice jih je prišlo 42) sodelovala pri popravilnih delih. Več kot 20 delovnih dni so prostovoljno nasipavali gramoz. Poudarjajo, da tako velike akcije po vseh krajih še ni bilo. V načrtu so še dela na cesti z Bizeljskega v Pišce, kjer je treba zgraditi 4 km dolg odsek.

● Kmetijska zadruga Bizeljsko in Kmetijska zadruga Pišce sta se združili. V novi razširjeni kmetijski gospodarski enoti bodo še nadalje izkoriščali možnosti pri pogodbenem sodelovanju. Lani je 80 odstotkov kmetijskih proizvajalcev sodelovalo s KZ Bizeljsko, kar pomeni, da tudi tokrat ne smemo pričakovati manj. Glavna panoga bo še vedno vinogradništvo, vendar bodo zdaj uvedli tudi svinjerejo in živinorejo.

● Na Studencu pri Sevnici razpravljajo o elektrifikaciji vasi in gradnji ceste Zavratec-Rovišče. Gradili bodo tudi prostovoljno pot.

Želje volivcev z Vel. Trna

Volilci so na nedavnem zboru predlagali, da bi v stanovanjski zgradbi za učiteljsko dogradili še dvorano za kulturne prireditve in kino predstave.

Nujno bi bilo, tako pravijo, da bi v neposredni bližini Vidma-Krškega uredili žago, ki bi jo uporabljali tudi prebivalci Velikega Trna. Stare kmečke domove, ki propadajo, je treba obnavljati, toda to je oteženo zaradi pomanjkanja lesa.

Organizirali naj bi zdravstveno postajo s stalno medicinsko sestavo in z zdravniško ordinacijo.

Volilci so izrazili še željo po gradnji ceste Veliki Trn-Lomno-Ardor.

Kaj pravijo na Križu, Primožu in kaj na Blanci in v Žabjeku

Krajevna konferenca članov SZDL na Križu je kritizirala dela na cesti v Sevnici, ki so jo prišli kar trikrat prekopati. Razumljivo bi bilo, če bi jim to kdaj pojasnili. Pri njih so pota veliki problemi in jih bodo letos precej sami popravili.

Prebivalci okolških zaselkov Primoža v sevniciški občini želijo, da bi pošta organizirala dostavo tudi za vasi Znojle, Rogatec in Češnjice. Ti kraji so namreč precej oddaljeni od pošte.

Ljudje na Blanci, predvsem pa oni, ki stanujejo na desnem bregu Save, so precej časa zaman prosili za brod preko Save. Končno se jim je želja uresničila in imajo sedaj spet

Predavanja in še kaj na Studencu in Bučki

Studenci želijo, da bi vsaj enkrat na mesec imeli dobro pripravljeno predavanje iz kmetijstva. V zimskem času je zato namreč dovolj časa. Radi bi predavanja, ki se tičejo pravih njihovih razmer v kmetijstvu. Enako želijo tudi kmetovalci člani SZDL na Bučki, ki si želijo še posebej predavanja o sadjarstvu.

Na Studencu želijo tudi, da bi enkrat na teden ordiniral otroški zdravnik na Studencu. Ta želja je razumljiva, saj bolanega otroka nositi v Sevnico res ni primerno niti priporočljivo. Tudi za odrasle naj

bi enkrat na teden delala zdravstvena postaja. Kako bi se dalo to urediti, naj bi povedali tovariši zdravilniki iz sevniciškega Zdravstvenega doma.

To pa še ni vse, kar tišči Studenci. Radi bi speljali elektrifikacijo svojih zaselkov. Za priključitev na cesto Impolje - Zavratec - Bučka so pripravili sami prispevati polovico stroškov. Ta zveza je izredno potrebna. Sedaj imajo le slabo in težko prehodno pot, ki v večjem delu sploh ni uporabna. Na ta način bi se jim skrajšala zveza proti Sevnici in Bučki.

Novomeška kronika

Novomeška mladina je končno dobila prostora za zabavo in ples. Komitaj za kulturno in zabavno življenje pri Občinskem komiteju LMS v Novem mestu je uspelo dobiti v telovadnici osnovne šole prostor, ki sičar ne ustreza zahtevam, je pa edina možna rešitev v sedanjih okoliščinah. Plesni odbor je naletel na številne težave, ki jih ne bo moč odstraniti, če mu ne bo pomagala vsa mladina, oziroma udeleženci plesa. Povečati moramo vodstva aktivov LMS, ki so prispevala za kritične stroške. Številne obliki so uprte v našo mladino, zato smo dolžni pokazati, da se zna vesti tudi brez nadzorstva tako, kot je treba.

V nedeljo ob 18. uri popoldne je Svoboda Dušana Jereba iz Novog mesta gostovala v Bršlunu s komedijo "Zaradi stanovanja". Domačin iz prebivalcev okolških vasi so dvorano Zdravstvenega doma napolnili do zadnjega kotička in nastopajočim burno poskrali.

V soboto se bodo zaprla šolska vrata novomeških šol za štiriinajst dni. Zimske počitnice so tu, toda brez snega, čaravnega in vremenoslovcem napovedujejo iz tedna v teden. Menimo, da otrokom ne bo dolg čas doma in da si bodo kmalu polekali zabavo na "suhem". Če nekaj dni namreč opažamo trenine v drzanju po zamrznjenem blatu in več stranskih ulicah.

Zaradi precejšnjega mraza življenjski trg v ponedeljek, 16. januarja, ni bil posebno dobro razložen. Mnogo stonjic je bilo praznih. Dobiti je bilo jajca po 25 din, jabolka po 60-70 din, fižol po 80 din, kisto rep in kisto zelje po 80 din, kg, smetano v skodelicah po 60 din, metovilec, radče, spinacio po 30 din (mali krožniki), koruzo po 35 din kg ter teloh v šopkih po 5 din. Tudi plenitni tokrat ni bilo veliko. Rib in drvo niso prodali.

Gibanje prebivalstva: Rodili sta: Ana Skrbec z Novoga trga 9 - dekle in Marija Petricelj z Kurirskih poti 11 - dekle. Umrl je: Jozef ...

se pomagajo in so tudi zdaj pripravljeno pomagati s prostovoljnimi deli.

● Tudi vašani Sromelj se zavedajo vprašanj, ki jih morajo rešiti. Potrebno je obnoviti vinograde in urediti vaške vodnjake. Ko bodo v Brežicah zgradili tovarno pohištva, bo v Sromljah velika rezerva delovne sile.

● Za 20 odstotkov več članov SZDL je v Arčih. Letni perspektivni plan predvideva dograditev prosvetnega doma, kjer bi bili še klubski prostori in stanovanja.

● Na Bizeljskem so krajevne

Iz Boštanj nam pišejo

domače prebivalstvo je zelo navdušeno za kulturno-prosvetno delavnost in pridno obiskuje razne prireditve. Mladina pripravila za 22. januar veseli večer "100 minut smeha in zabave". Za praznovanje 8. marca bodo pionirji dramatizirali nekatere Kajuhove pesmi. V načrtu imajo izvedbo "Jezusovih apostolov" za dan mladosti. Želja Boštanjčanov je, da bi se ustanovil občinski servis za izdajanje dramskih del, ki bi nudil najnujnejše rekvizite.

● Aktiv mladih zadružnikov šteje 54 članov in ima

Iz Vidma-Krškega in Senovega

jo. TVD "Partizan" se pripravljajo na telovadno akademijo...

● Na skupni seji mladinskega komiteja Senovo in Vidma-Krško so razpravljali o pripravah za skupno letno občinsko konferenco, ki bo 22. januarja.

● 13. t. m. sta bila v Vidma-Krškem na levem in desnem bregu zbor volivcev, na katerih so obravnavali družbeno perspektivni plan občine. Diskusija je se zlasti razvila na desnem bregu. Volivce je zanimalo, kako je z gradnjo gasilskega doma v Krškem, javnega stranišča in kaj je s trgovino, ki bi morala biti v sedanjem lokalu "Pekov". Volivci so nadalje predlagali, naj bi komunalna uprava nabavila avto za odvoz smeti ter čimprej preskrbel prebivalstvo boljšo vodo. Dogradili

Nekateri sklepi članov SZDL z Malkovca, Tržišča, Budne vasi, Telč in z Radne

Največ razprave na Malkovcu je vedno okoli modernega kmetijstva. Tega pričenja uvajati vedno več gospodarjev. Popolna novost pa je sekcija - za turizem. Nad za družno vinski kletjo že pripravljajo tudi klub. Oboje skupaj bo verjetno pritegnilo veliko več ljudi na ta mikavni kraj v dolenskem gričevju.

V Tržišču imajo 4 sekcije (prosvetno, komunalno, kmetijsko in za družbene organizacije), za klub in televizor pa imajo zbranih že polovico sredstev. Sekcijam so že postavili sekretariate in so nekateri že aktivni.

V Budni vasi se je posebej odrezala mladina. Krajevni konferenci je prisostvoval celoten mladinski aktiv in tam kolektivno objubil, da bo pomagal pri urejanju potov.

Kaj delajo na Zdolah

● Kulturno-prosvetno društvo pripravljajo igr "Uječ", ki bo uprizorjena 12. febr. 1961. Za dan žena bo ob sodelovanju mladine in pionirjev kulturna prireditev. Kulturni program bo izveden tudi na Prešernov dan.

● Novi odbor SZDL se je že dvakrat sestel. Razpravljali so o izgradnji novega vodnjaka in sklenili, naj bi drevnina, last mladih zadružnikov, čimprej ogradila in popravila pot do pokopališča. Izražena je bila želja po gradnji kulturnega doma (vendar naj Zdolani premislijo, če se jim to zaradi vsakolkega zmanjšanja števila otrok izplača). Imeli so tudi študijski sestanek, na katerem so obravnavali alžirsko vprašanje.

● Kdor bo kaj bleknil o meni, gozje mu! je večkrat grozil z nožem I.P., lastnik gostilne v Žvirčah. Ljudje vedo o njem povedati še marsikaj. Pred kratkim pa so ga poiskali organi ljudske milice.

Lani in že prej je bilo le malo pretopov, da se I. P. ne bi udeležil pretepa. Največkrat je do tega prišlo, ker je gostilničar širil razne neresenice govore o tem in onem. V svoji gostilni se je vedno prvi opil, izrazil prepričanje in vedno prvi in marljivo mladi vso-vprek.

SE BOMO RES ŠE VIDELI?

"Ubl bom vsakogar, ki me bo prijavil," je razglasil. Ljudje so se ga bali. A ne samo to: gostilničar I. P. se ni zadovoljil s pretepi v svoji lastni gostilni. Precejkrat je vdiral v tuja stanovanja in strahoval ljudi. Pri tem je še vedno sodeloval mladinec J. H., gostilničarjev sorodnik.

"Se se bomo videli," je dejal, ko so ga odvedli. Niti opomini ga niso spravili na pošteno mirno pot. Kdo mu bo dokazal, da ne ravna prav? Je kazen dovolj? Kaj naj postane mladinec J. H. če bo še naprej deloval?

● V sevniciški šoli je bil prejšnji teden na novo ustanovljen Starešinski pionirski svet. Letos naj bi pomagal predvsem pionirski organizaciji na šoli pri celoletnem tekmovalnem pod naslovom "Pionirske igre". V tem obdobju bodo pionirji obdelali tri podglavja: "Naš kraj včeraj - danes - jutri". Skupno z mladinsko organizacijo in DPM

bodo organizirali še pustovanje, proslavo 8. marca - dneva žena s kulturno prireditvijo in veliko proslavo dneva vstaje.

● Nov stanovanjski blok v Sevnici je že krepko zrasel iz tal. Gradnja podjetja Elektro-Krško za svoje ljudi, ki delajo v Sevnici. Gotovo je že prvo nadstropje, kaže pa, da bo marljivo delavce sedaj preganjal mraz, ki je le začel kazati zobe.

● Na poslovni stavbi konfekcije Lisca je tudi še vse živo. Notranja gradbenja in instalacijska dela kar nadaljujejo. Marsikdo se ustavi in občuduje velike in svetle prostore, kjer naj bi se jutri seslilo še več lepih izdelkov tega znane podjetja.

● S perspektivnim planom občine so se volivci strinjali, le prevoz otrok v šolo bi morala občina urediti. Za prevoz so pripravili tudi sami nekaj

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetnik, 19. jan. - Hranitelj Petek, 20. jan. - Boštjan Sobota, 21. jan. - Neža Nedelja, 22. jan. - Viktor Ponedeljek, 23. jan. - Rajko Tork, 24. jan. - Feliks Sreda, 25. jan. - Trpinir

ZAHVALE

Ob smrti naše drage mame NEZE FABJAN iz Dolenje peči pri Mirni peči so najlepše zahvaljujemo kolektivno Ortopedsko kliniko v Ljubljani ter vsem sorodnikom in znancem, ki so jo spremenili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje. Vsem namreč hvala!

OBVESTILA

Aviolotki v Novem mestu
Obveščam zainteresirane, da nudim aviolotke uslug (avtolotke) v vsakem dnevnem času. Vprašajte v recepciji hotela Metropol - telefon 47. Anton Hostar. Novo mesto.

RAZPIS

Na podlagi 33. in 144. člena ZIU, Ur. l. 53/57, upravnih odborov Veterinarske postaje v Brežicah še drugič razpisuje mesto RACUNOVODJE pri Veterinarski postaji, Brežice. Pogoji za sprejem: uspešno dokončana srednja ekonomska šola in 5 let samostojnega dela v računovodstvu. Razpis bo zaključen 15 dni po objavi. Pisarne ponudbe pošljite Veterinarski postaji v Brežicah.

PREKLICI

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 11723 in jo s tem prekladam. Marija Zolotar, Smarje pri Sevnici.

Marija Ržen iz Klevevca 3. p. Smarjeta, predložim, kar sem ustvarila pred Marijo in Jožem Ržem iz Zbur pri Smarjeti.

KINO

Cromelji, 20. in 22. I. ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU. 24. in 25. I. ameriški barvni film CLOVEK, KI JE PREVEČ VIDELO.

Dol. Toplice, 21. in 22. I. ameriški film BORBA ZA POSEST. Kostonjica, 22. I. ameriški barvni film ČUVAJ SE LA TUR. Meljaka, 21. in 22. I. domači film TRI ČISTINE SONCA. 23. I. domači film VETER JE POJENJAL PRED ZORO.

Novo mesto - Krško, od 20. do 23. I. ameriški barvni film DVE LJUBEZNI EDDYJA DUCHINA. Od 24. do 25. I. francoski barvni film SESTANEK S HUDICEM.

Novo mesto - Dom JLA, od 19. do 22. I. ameriški barvni film DOBER DAN ZALOST. Od 23. do 25. I. NESREČNIKI I. del.

Sevnica, 22. I. francoski film VRNIL SE BOM V KANDARO. Sevnica, 21. in 22. I. francoski film OGLEDALO Z DVEMA OBRAZOMA.

Trzinje, 21. in 22. I. ameriški barvni film DAVEK NA KRUTOST. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. in 16. uri.

● Na krajevnih konferencah SZDL v žužemberški občini, za katere sodijo, da so bile zelo uspešne, so se prebivalci živo zanimali za krajevna vprašanja. Dve vasi še nimata elektrike, zato - so sklenili, da tam čimprej postavijo daljnovode. Precej sredstev bodo v obliki samopriprave dali vašani sami. Nadalje so se občani seznanili s splošnimi lokalnimi vprašanji. Krajevni odbori se izdelujejo program letošnjega dela. Za vodstva odborov bodo posebnimi seminarji, na katerih se bodo podrobneje seznanili s statutom SZDL in proučili V. kongres Socialistične zveze. Ustanovili so tudi več podružnic kot nove oblike dela Socialistične zveze.

● Občinske ceste in poti so v zelo slabem stanju. Cesta iz Žužemberka proti Podžumberku

Kratke iz Sevnice

bodo organizirali še pustovanje, proslavo 8. marca - dneva žena s kulturno prireditvijo in veliko proslavo dneva vstaje.

● Na poslovni stavbi konfekcije Lisca je tudi še vse živo. Notranja gradbenja in instalacijska dela kar nadaljujejo. Marsikdo se ustavi in občuduje velike in svetle prostore, kjer naj bi se jutri seslilo še več lepih izdelkov tega znane podjetja.

● S perspektivnim planom občine so se volivci strinjali, le prevoz otrok v šolo bi morala občina urediti. Za prevoz so pripravili tudi sami nekaj

PIJAVŠKO

Obveščam, reklame in zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 V izbi na toplem - 20.20 Michael Brett George se zmešaj kaj prameri - 21.00 Melodije za prijeten večer - 21.15 Od daja za noč - 21.30 Do polne lune - 21.45

MAH OGLASI

PRODAMO VPREZNO KOSILNICO v novozem stanju. Prednost pri nakupu imajo kmetijske organizacije. Kmetijska zadruga, Skočjan.

PRODAM "Kosmaj" radioaparata Ogled od 13. ure dalje v Kette.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 9. do 16. januarja je bilo rojenih 12 dečkov in 11 deklic.

Porodili so se: Franc Stanič iz Dragomilje vasi in Antonija Judež, delavka iz Vel. Orehka; Milan Pavlič, delavec iz Orehovca; in Justina Franko, hišnica iz Hraštja; Milan Stipič, uslužbenec iz Ragovega; in Avgustina Breznik, delavka iz Potočne vasi. Umrla sta: Franc Zakrajšek iz Hraštja, stara 73 let, in Terezija Bele, učiteljica iz Gotne vasi, stara 94 let.

VIDEM-KRŠKO
Decembra sta bila rojena dva dečka.

Porodili so se: Aleksander Ratič, elektrovarilec iz Sp. Starega gradu, in Darinka Jamnikar, trgovska pomočnica iz Vidma-Krškega. Alojz Božič, tesar, in Ana Rostohar, čistilka, oba iz Vidma-Krškega. Ivan Gorenc, delavec, in Marija Jalovec, delavka, oba iz Kremenca. Marijan Rupar, uslužbenec iz Leskova, in Veronika Zorko, uslužbenka iz Vidma-Krškega.

Umrla so: Marija Sinkovec, gospodinja iz Goleka, stara 68 let; Ana Jankovič, upokojenka iz Vidma-Krškega, stara 76 let; Jožeta Rudan, gospodinja iz Vidma-Krškega, stara 62 let.

BREŽICE

Decembra ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Porodili so se: Jože Jazbec, upokojenec, in Marija Eggen, gospodinja oba iz Brežic; Vidovska Stojilč, podoficer JLA in Vasiš Arap, gospodinja, oba iz Krške vasi; Alojz Golob, polje delavec in Frančiška Sava, gospodinja pomočnica, oba iz Brežic; Maks Gernovšek, uslužbenec iz Brežic in Jožica Kovačič, uslužbenka iz Arč; Ivan Remih, delavec iz Armeškega in Eda Vatovec, bolničarka iz Brežic.

Umrla sta: Terezija Jerman, ski poslovođa iz Globokca, stara 77 let; Frančiška Slana, upokojenka iz Brežice, stara 85 let.

CRNOMELJ
Decembra je bilo rojenih 6 dečkov in 2 deklice.

Porodili so se: Ivan Stručel, pripadnik LM, in Ana Schweiger, uslužbenka, oba iz Crnomelja; Rudolf Hudorovac, upokojenec in Danica Hudorovac, gospodinja, oba iz Kanizarje; Leopold Plut, trgovski pomočnik iz Loke, in Ana Mendler, trgovska pomočnica iz Maribora; Tomislav Vučkovič, podoficer JLA iz Mostara, in Ema Golobčič, šivilja iz Ljubljane.

Umrla sta: Terezija Jerman, gospodinja iz Crnomlja, stara 68 let, in Merima Asani, otrok iz Crnomlja, star 6 mesecev.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Angela Pavlica, kmetka iz Orehovca, je udarila konj v desni bok. Frančiška Kovačič, steno posostnika iz Dramče, je v roki eksplozivna bomba; poškodovani so bili glavo vrat, roki, trebuh in obe nogi. Jože Mukačev, sin kmetke iz Starega trga ob Kolpi, si je na ruku udaril pedikoval pri jeze roke. Milena Končička, hčerka kmetke iz Vrbovca, je na poti v šolo podrl kolesar in ji poškodovale glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Ignac Spiller, posostnik iz Žužemberka vasi, si je pri padcu zlomil levo nogo. Ana Zorko, gospodinja iz Stare vasi, je padla na poti in si zlomila levo roko. Jože Agrež, delavec iz Senovega, se je s sekstro usekal v desno nogo.

Žužemberške novice

● Na krajevnih konferencah SZDL v žužemberški občini, za katere sodijo, da so bile zelo uspešne, so se prebivalci živo zanimali za krajevna vprašanja. Dve vasi še nimata elektrike, zato - so sklenili, da tam čimprej postavijo daljnovode. Precej sredstev bodo v obliki samopriprave dali vašani sami. Nadalje so se občani seznanili s splošnimi lokalnimi vprašanji. Krajevni odbori se izdelujejo program letošnjega dela. Za vodstva odborov bodo posebnimi seminarji, na katerih se bodo podrobneje seznanili s statutom SZDL in proučili V. kongres Socialistične zveze. Ustanovili so tudi več podružnic kot nove oblike dela Socialistične zveze.

● Občinske ceste in poti so v zelo slabem stanju. Cesta iz Žužemberka proti Podžumberku

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 21. januarja:
8.00-8.30 Dobro jutro (pisani glasbeni spored) - 8.35-8.45 Nekež dondiba - 8.45 Glasba ob delu - 8.50 Klavirsko skladbo B. Smetane - 8.55 Radijska šola za mlade - 9.00 Radijski spored - 9.05 Radijske zabavne glasbe - 9.15 Poje zbor Slovenske filharmonije - 9.40 Angličanka za mladino (ponovitev 3. izdaje) - 9.55 Zabavni orkester Melachrino - 10.00 Po svetovni jazz - 10.30 Pionirski tehnik - 11.00 Otroci izbirajo pesmi - 11.05 Veseli hribovc - 12.15 Kmetijski nasveti - 12.25 Zabaven opoldanski spored - 13.15 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Za prijetno sobotno popoldne - 13.50 Operne melodije, ki jih radi poslušate - 14.30 Sport in športniki - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.40 S knjižnega trga - 14.50 Zimske veselje - 15.40 Pionirski ožet iz Maribora - 17.00 Lokalni dnevnik - 17.15 Po kinu - 17.45 Plesni orkester Ray Anthony - 18.00 Jaz, kovni pogovori - 18.15 L.M. Skerjanc: Concertino za klavir in godalni orkester - 18.30 Peveca Anica Zubovčič in Marko Novosel - 18.45 Okno v svet - 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 19.35 Radijski dnevnik in športna poročila - 20.05 Zabavni orkester RTV Ljubljana - 21.00 Obisk pri skladatelju Blasku Arnič - 21.15 Ples ob radijskem spremljanju - 21.30 Nočni komori - 21.45 Radijska poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA, 22. januarja:
8.00-8.30 Jutranji pozdrav - 8.35 Veseli zvoki - 7.35 Reklame - 7.50 Radijski koledar in prireditve dneva - 7.55 Pihalni orkester LM igra zabavne melodije - 8.30 Mladinska radijska igra - 8.50 Matineja za zabavo - 9.45 Cima rosa - Malipiero: Cimarosa: 10.00 Se pomnite, tovariši... - 10.30 Poje Slovenski ožet - 10.35 Z zabavno glasbo v novi teden - 11.30 Silvo Matetič: V našem zimskem turističnem središču - 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 1. del - 13.15 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Za prijetno sobotno popoldne - 13.50 Operne melodije, ki jih radi poslušate - 14.30 Sport in športniki - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.40 S knjižnega trga - 14.50 Zimske veselje - 15.40 Pionirski ožet iz Maribora - 17.00 Lokalni dnevnik - 17.15 Po kinu - 17.45 Plesni orkester Ray Anthony - 18.00 Jaz, kovni pogovori - 18.15 L.M. Skerjanc: Concertino za klavir in godalni orkester - 18.30 Peveca Anica Zubovčič in Marko Novosel - 18.45 Okno v svet - 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 19.35 Radijski dnevnik in športna poročila - 20.05 Zabavni orkester RTV Ljubljana - 21.00 Obisk pri skladatelju Blasku Arnič - 21.15 Ples ob radijskem spremljanju - 21.30 Nočni komori - 21.45 Radijska poročila in zaključek oddaje.

Ne zamudite Perkove razstave v Dolenjskem muzeju!

Obiščite razstavo novjših slikarskih del akad. slikarja Lojzeta PERKA v prostorih Dolenjskega muzeja v Novem mestu! Odprta je vsak dan od 9. do 12. ure, popoldne pa od 16. do 19. ure.

Zapiski s poti po Koroški

Od Tržiča se cesta začne strmo dvigati proti ljubeljskemu prelazu. Dolina je slikovita, kot vse alpske doline. Na levi ostane spomenik umrlim internirancem, ki so gradili ljubeljski predor. Napisi so v slovenščini in francosčini. Od taborišča so ostali samo sledovi — nekaj ostankov zidov in splinirani prostori, kjer so stale barake.

Pri carinarnici, kjer je tudi vhod v predor, se cesta začne dvigati v druzh serpentinah, ozka in strma, posuta z debelimi kamenji. Ko bo predvidoma predor letos junija ali julija gotov bo avtomobilistom prihranjenih mnogo živcev. Skozi predor se bo promet odvijal vse leto, tudi pozimi, ko zapade po hribih meter ali dva snega.

Carinjski pregled je brz za nami. Avstrijske carine predvsem to, koliko denarja, žepnja in cigarete nosiš s seboj. Zig na potni list, belo-rdeča zapornica se dvigne in na Koroškem smo.

Tudi na drugi strani je cesta strma in ozka, čeprav jo na nekaterih odsekih regulirajo in asfaltirajo. Ta dela opravljajo privatni podjetniki po načrtih cestne uprave kot zaupniki. Zato je značilna za gradnjo raznovrstnost v tehniki gradnje.

Vsi napisi so v nemščini, starejši celo v gotici. Slovenska imena vasi, ki se končujejo na "...-če" so prevedli s končnico "...tschach" in podobno, včasih na moč smešno. Kot navadno, kadar tuji nastopijo spreminjajo imena vasi, ga včasih močno polomijo, ker ne poznajo fines v jeziku drugega naroda.

Drugeče pa je cesta še kar lepa, soteska slikovita in vasilce kot iz škatlice vzete. Kmalu pridemo na cesto, ki je

že vsa asfaltirana in regulirana; proti Celovcu vodi. Na borovaljskem mostu se še pozna nekaj sledov strelav. Zidovi bližnjih hiš so še vedno opraskani od krogel in ob mostu samena črnkasta, na pol podrti betonski bunker. Tu je padlo maja 1945 v boju z ustaši in esesovci iz divizije "Prinz Eugen" nad 80 naših, ki so hoteli umikajoče se sovražnike ustaviti ter razorožiti.

Se majhen vzpon, vožnja skozi redke smrekove gozdove, in Celovec je tu. Mesto je precej raztegnjeno in po časi preide v vrsto hotelov, vil in weekendov ob severni obali Vrbskega jezera. Hoteli so majhni, jezero sameva v pozni jeseni. Veletok tujih turistov, ki vsako leto v poletnih mesecih preplavijo Avstrijo, posebno pa še Koroško, je spahnel. Jeseni je mrtva sezona in Avstrija, ki ima velike dohodke od turizma, živoreži v pričakovanju prihodnje sezone. Pozna se, da v Avstriji še ni prišlo do koncentracije kapitala. Od tod obilica manjših turističnih objektov.

Mnogo je tudi gostiln, kjer dobiš za 3,30 šilinga dobro pivo in kjer lahko poslušaš za 1 šiling glasbo iz avtomata. Avtomate postavi v gostilne tovarna na svoje stroške, gostilničar pa dobi od njih del dobička. Tudi takli avtomati so različni. Nekateri imajo po sto in še več plošč. Vsaka pesem je napisana na posebnem listku. Vržeš šiling, pritisneš na gumb in zaslišiš želeno pesem. Gledal sem naslove. Poleg znanih mednarodnih slagerjev, kakor je n.p. "Mari-na", sem zagledal v vsakem avtomatu tudi po ducat in še več Avenikovih. Pri nas se niti ne zavedamo, kako popularne so Avenikove plošče v Avstriji in tudi na Koroškem. Slovenci trdijo, da so šele Avenikove plošče in valčki pri nekaterih Avstrijcih spremenili mnenje, da smo Slovenci manjvredni in zaostali narod. Poleg čisto "civilnih" in sentimentalnih popevk pa vidiš na seznamih avtomatov tudi azne "marše". Od tradicionalnega "Radetzky marša" do raznih novejših, s katerimi smo sliškali korakati naciste tudi po naših cestah. Posebno starejši ljudje v Avstriji še

vedno močno žalujejo za monarhijo in vse staro, monarhično ima čar dobrega in solidnega.

Drugeče pa je Vrbsko jezero lepo modro in mirno toplo. Včasih prikrasani za to v kapitalističnem svetu potrebni znanje. Včasih letijo za učenci in učenkami tudi opazke. Neklede so klicali "Tito-fräulein", ker se je učila slovensko. Sploh je tako, da skušajo šovinisti doseči tole: da bi otroci na račun pouka slovenske bili prikrasani pri pouku drugih važnih predmetov. Tako bi bili v življenju prikrasani za mnoge dobrine. Zato naj bi bil pouk slovenske nepotreben in škodljiv za otroke, ker jim samo polni glavo. Če pa je kdo trmast, naj trpi...

Odvč je pripovedovati, da se tistemu, ki ne posluša, lahko kaj pripeti. Če ne drugo, ne dobi kredita, sin ne dobi službe, ki je lahka in dobro plačana. Vse v okviru demokracije, v okviru zakonov. Država, tudi če bi se hotela vmešavati v take zadeve, ne bi dosti opravila, ker je gospodarstvo v rokah posameznikov. Ti pa so skoraj brez izjeme strupeni šovinisti, to se pravi sovražniki Slovencev in tudi nekdanji nacisti. Zaman iščeš na Koroškem bogatega Slovence ali izobraženca Slovence. Če Slovenec konča univerzo ali vsaj srednjo šolo, ga premestijo na sever, v nemške kraje, kjer pozabijo na svoje poreklo in se najkasneje v dveh pokolenjih potuži. Vaski trgovci, mesar ali gostilničar je največ, kar doseže Slovenec, izjeme pa so zelo redke. Se bogatih kmetov je Slovencev malo! Nekateri to dejstvo izkoriščajo, da bi dokazali, kako so Slovenci manjvredni narod, ki ne zna delati in misliti ter se bogatiti.

(Nadaljevanje sledi)

Bil sem v vasi, ki je bila pred dvajsetimi ali tridesetimi leti še popolnoma slovenska. Takrat je bil Nemec samo žandar, železnikar in učitelj. Otroci so se šele v šoli za silo naučili nemško. Zdaj je drugače. Narodnostna meja je blizu, pa tudi v sami vasi znajo slovensko le še starejši. Mladina se razume kako besedo, drugače pa govori med seboj in s starši nemško. V vasi se zdaj uči samo še 7 otrok slovensko. Na vse moč začnejo jih smejati in zapostavljajo. Pouk slovenske je so uredili tako, da morajo

učenci ostati po šolskih urah. Včasih namesto računstva učijo slovenščino, tako da bodo učenci prikrajšani za to v kapitalističnem svetu potrebni znanje. Včasih letijo za učenci in učenkami tudi opazke. Neklede so klicali "Tito-fräulein", ker se je učila slovensko. Sploh je tako, da skušajo šovinisti doseči tole: da bi otroci na račun pouka slovenske bili prikrasani pri pouku drugih važnih predmetov. Tako bi bili v življenju prikrasani za mnoge dobrine. Zato naj bi bil pouk slovenske nepotreben in škodljiv za otroke, ker jim samo polni glavo. Če pa je kdo trmast, naj trpi...

Odvč je pripovedovati, da se tistemu, ki ne posluša, lahko kaj pripeti. Če ne drugo, ne dobi kredita, sin ne dobi službe, ki je lahka in dobro plačana. Vse v okviru demokracije, v okviru zakonov. Država, tudi če bi se hotela vmešavati v take zadeve, ne bi dosti opravila, ker je gospodarstvo v rokah posameznikov. Ti pa so skoraj brez izjeme strupeni šovinisti, to se pravi sovražniki Slovencev in tudi nekdanji nacisti. Zaman iščeš na Koroškem bogatega Slovence ali izobraženca Slovence. Če Slovenec konča univerzo ali vsaj srednjo šolo, ga premestijo na sever, v nemške kraje, kjer pozabijo na svoje poreklo in se najkasneje v dveh pokolenjih potuži. Vaski trgovci, mesar ali gostilničar je največ, kar doseže Slovenec, izjeme pa so zelo redke. Se bogatih kmetov je Slovencev malo! Nekateri to dejstvo izkoriščajo, da bi dokazali, kako so Slovenci manjvredni narod, ki ne zna delati in misliti ter se bogatiti.

SUSA PO NOVEM LETU

"Sinko, daj, posodi očku svoj vlak na baterijo, ki ti ga je prinesel dedek Mráz."

"Naa, ne posodim. Ti bi ga gotovo odnesel v komisijško!"

SREBRNA POROKA

"Grem na srebrno poroko nekakega mojega prijatelja."

"Oho! Petindvajset let je že oženjen?"

"Ne, pač pa petindvajsetkrat."

V RESTAVRACIJI

"Kaj boste pili?"

"Vodo."

"Umiliš se boste lahko kasneje. Vprašal sem, kaj boste pili?"

RAZUMLJIV POGOJ

"Ali misliš, da bo oče dovolil, da boš vzela s seboj klavir, ko se poročiva?"

"Seveda! Saj mi je to stavil celo kot pogoj, da smem od hiše."

CUDEN CLOVEK

"Veste," pravi gost natakarku, "jaz sem res čuden človek: imam rad majhne otroke, majhne mucke, majhne psičke, majhne skrbje — samo majhnih porcij nikakor ne maram."

STRAH

"Ali te sosedje veliko obiskujejo, kar imaš televizor?"

"Nobenega ni. Več, enemu sem rekel, da iščem poroka za posojilo."

HOLMES UGANE VSE

Slavni detektiv Sherlock Holmes pravi Watsonu: "Oho, vidim, da ste obkeli porhantaste spodnjice."

"Odlično, Holmes, odlično, mojster! Amrak kako, uraga, ste to uganili?"

TRGOVINSKA

"Tole blago res ni posebne kvalitete, toda če ga kupite, lahko s listkom v nagradnem natečaju zadeneš zvožček igel."

MODROVANJE PRED IZLOŽBO

"Hm, hm, tale tranzistori: radio je res lepni, samo ne vem, če je za moj žep..."

KORENINE

"Kaj? Vi še v svojem 67 letu igrate nogomet?"

"Eh, to ni nič: moj oče ima 89 let pa se še zmerja boksa."

"Nemogoče! Odpeljte me k njemu!"

"Ga ni doma. Sel je na svatbo k mojemu dedu, ki ima 108 let."

"Sto osem let! Pa se je še hotel poročiti?"

"Hotel se sicer ni, pa se je moral, da ne bo otrok brez očeta..."

— Ali si ešana s Petrom? Ura je polnoč in ti se vraščaš počesana?

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

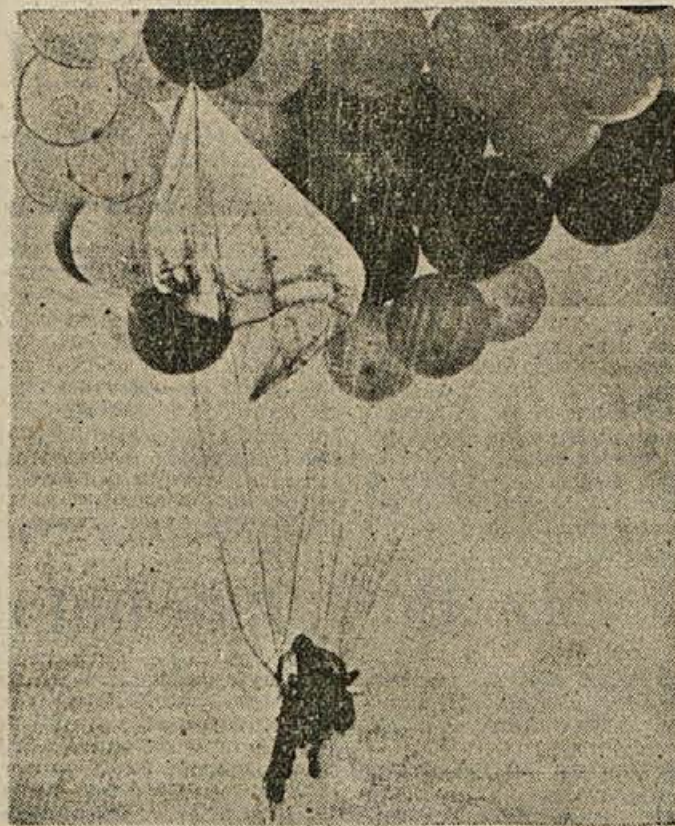
—

—

—

—

—

Moderni Ikar

Tole ni prizor iz filma »Rečel balone«, temveč nenavadna priprava za letenje Američana Garetha Cachmana. Osemdeset balonov, napolnjenih z vodikom, zadostuje, da ga dvignejo v zrak, nato pa se nenavaden letalec prepusti zračnim tokovom. Ta moderni Ikar je dosegel na svojem prvem poletu neverjetno hitrost 150 kilometrov na uro in višino 6500 metrov. Ko se naveliča letanja, Cachman izpusti iz 10 balonov plin in varno pristane...

Uničevanje volkov

Po končani vojni je bilo v naših planinah na deset tisoč volkov, ki so uničevali živino in divjačino in povzročali gospodarstvu veliko škodo.

Po podatkih iz leta 1952 so volkovi samo na področju Srbije s klanjem goveda in ovce prizadejali škodo za 125 milijonov dinarjev. V tej številki pa ni zajeta neprijavljena škoda in škoda, ki so jo naredili volkovi med divjačino. Tolikšnega krvela volkov — računajo, da jih je bilo okrog 20.000 — ni bilo mogoče uničiti ali vsaj zmanjšati z lovom. Zato so jih začeli zastrupljati s strupnim in cianovodikom. Akcije zastrupljanja so vodile posebne komisije. Družba je razpisala tudi nagrade za uničene volkove: 5 do 15 tisoč dnnarjev. Naj-

večje nagrade smo plačali v Sloveniji.

V dobrih 14 letih je bilo uničeno nad 20.000 volkov. Na področju Bosne in Hercegovine, kjer jih je bilo v povojnih letih največ, so ponekod povsem iztrebljeni. Zato pa je izredno poraslo število smrdljivih koz in jelenov: od povojnih 8000 na 60.000, kolikor jih je danes v Bosni in Hercegovini. V vseh naših loviščih imamo okrog 300.000 smrdljivih srnjakov. Mimo tega je naše gospodarstvo rešeno škode, ki so jo povzročali volkovi in ki je znašala težke milijone. Večja krvela volkov najdemo sedaj samo še v obmejnih pasovih ob Albaniji, Grčiji, Bolgariji in Romuniji.

Ker pa je v zadnjem času sistematično zatiranje volkov

Morda še ne veste ...

Argentina ima sedaj poletje, oziroma začetek poletja, in sicer z izredno visoko temperaturo: že nekaj tednov kaže toploter v senci 40 stopinj.

Meteorološka postaja na Južnem tečaju je poslala v Kalifornijo dva zaboja — zraka. Ta zrak so »vložili« v zaboj in ga poslali v Kalifornijo na preiskavo.

320 milijonov dolarjev povprečno na dan se porabi za oboroževanje v svetu. To je uradni podatek Organizacije združenih narodov.

V Mehiki gradijo progo, ki bo najbolj zapletena na vsej ameriški celin. 300 kilometrov dolga proga bo speljana čez gorska slemena in prelaze. Zgradijo bodo morali 23 mostov in 56 predorov.

Svetovne zemljepisne karte imajo veliko napak in pomanjkljivosti. Sedaj jih bodo lahko popravili po podatkih, ki jih posreduje ameriški satelit »Vanguard«.

3900 delavcev je zaposlenih v kemičnih tovarnah »Badi-sche Anilin«. Sedaj bodo tovarno avtomatizirali in potem bo dovolj 190 delavcev.

Zanimiv jez bodo zgradili sovjetski strokovnjaki blizu slabiskega mesta Jakutsk, v »coni« diamantov. Orjaški jez ne bo iz betona, temveč iz blokov kamna in ledu. Jez bo za tamonjšno novo hidroelektrarno.

Težave s hudourniki

V Jugoslaviji imamo registriranih 1760 hudournikov, ki povzročajo škodo skupaj na 200.000 hektarjih zemljišča. Strokovnjaki si prizadevajo, kako bi te hudournike ukrotili in preprečili škodo, ki jo povzročajo našemu gospodarstvu.

NAROCITE SI DOLENJSKI LIST!

Sele v taborišču za izseljene osebe v Bernu je sprevidel, kako nepopravljivo napako je storil. Zdaj je iskal rešitve. Sklenil je zbežati iz taborišča. Njegova pisma Rusom niso prišla v roke. Tiste, ki so se družili z njim, so ob odhodu iz taborišča natanko preiskali. Zato Tropinjin že dolgo opazuje tolačaka Kurta Wlenerja. Res je Nemec, toda Tropinjinu se zdi, da je v zadnjem času potr in da zmeraj pozorno opazuje obraze taboriščnikov, kakor da med njimi nekoga išče. Po srečanju z bradatim starcem je dolgo stal ves osupel. Tropinjin je slišal, kako je Kurt vprašal starca, zakaj se je premislil in se noče vrniti v Rusijo. Slišal je tudi odgovor in videl, da so Kurta staršev besede presenetile. In videl je tudi Kurtovo posmeh, ko je zastopnik metalurgov pozval taboriščnike, naj odidejo preko oceana. Med pogovorom z njim je Tropinjin opazil, da kaže Kurt razumevanje za njegovo zahtevo in da ga gleda s sočutjem.

Seznani se moram s Kurtom,« je sklenil Tropinjin, »z njegovo pomočjo bom odposlal pismo iz taborišča.« Po tem sklepu mu je postalo laže in začel se je spravljati spat.

Zdajci je zaslišal trkanje na vrata.

»Naprej!« je rekel.

Vstopili so trije policaji. Eden je na kratko ukazal:

»Oblecite se!«

Tropinjin so odpeljali v komandantovo pisarno. Za mizo je zavlinal komandantovega pomočnika sedel prileten major sovjetske armade. Tropinjin je komaj obrzdal veselje. Major je vstal in mu stopil naproti.

»O zdravje Boris Antonovič!« mu je major rekel v roko.

»Tovariš... tovariš major!« Tropinjin je vzemirjen pogledal komandanta, ki ga je pozorno opazoval. »Nazadnje spet vidim domače ljudi!«

»Usedite se, usedite, Boris Antonovič!« mu je major ponudil stol. »Pripovedujte.«

»Kaj če bi šla od tod, tovariš major! Saj bova kasneje vse, vse...«

Major se je nasmehnil in znova pogledal Tropinjinu.

»Saj vas razumem, Boris Antonovič. Ne- trpni ste, čaka vas družina, tako dolga od- sotnost. Vendar boste razumeli — izvršiti moramo nekaj formalnosti. Nekaj je ne- nega pri njih,« je pokazal z glavo proti komandantu, ki je napeto poslušal. »Njihovi podatki se ne skladajo z našimi.«

»Saj boste to lahko kasneje uredili...« se je vznemiril Tropinjin.

»Ne dragi moj, treba je vse urediti tukaj,« je rekel, »kde ste rojeni?«

Tropinjinu se je ta glas nenadoma zazdel. Do tega trenutka je bil videl le uniformo. Mislil so mu zarolile tako naglo, da se je celo »medel.« Zakaj so me poklicali ravno ponoči? Zakaj se v sobi somračno, ko po navadi zme-

raj gori močna luč? Kje sem že videl ta tanka, ostru usta? Od kje poznam ta prijetni nasmeh ni pričakajoči pogled? Tropinjin je dvignil obrvi in se napeto zazrl majorju v obraz. »Le vje sem ga že srečal!«

Po nekaj trenutkih je major rekel:

»Veste, Boris Antonovič reki ste, da ste kamnosek, in to nas moti.«

Tropinjin je povsili glavo. Zamislil si je majorja z zaviranimi brki in koničasto bradico in ga znova pogledal. Major je to opazil in se nehote odmaknil globlje v mrak, kar Tropinjinu ni ušlo. Vzdržal se je le z največjim naporom, kajti pred njim je sedel — Gorčakov. Geologu so zadrtje o roke, vendar se je takoj premagal, dvignil glavo in mirno odgovoril:

»Da, jaz sem kamnosek. Kaj pa to spre- meni na stvari? Jaz sem sovjetski državljani.«

Tropinjin je spet začel govoriti razburjeno. »Želim se vrniti v domovino. Ali domovina ne potrebuje kamnosekov? Sploh ničesar več ne razumem. Pojasnite mi, sploh vas...«

»Vidite, niste me dobro razumeli. Major je s prsti bobnal po mizi in Tropinjin se je spomnil na čas, ko so ga rabili mučiti in so ti prsti prav tako bobnali po mizi. »Mi sveda omogočimo vsakemu, vsakemu sovjetskemu državljanu, da se vrne v domovino, k svoji družini. Toda ponavljam vam: obveščeni smo, da je neki Tropinjin geolog, vi pa ste Tropinjin kamnosek. Naš sporazum z njimi,« pokazal je komandanta, »zahteva, da se naši podatki skladajo z njihovimi. Zato bomo morali pre- veriti vaš naslov in šele potem boste lahko odpuščeni. Saj veste, kako se včasih za- vleče...«

Ko je major to govoril, se je čedalje bolj umikal v temo. »Zdaj se bo naslonil na okno,« si je mislil Tropinjin. »Podleži! Spet sem v rokah tega bandita!«

Ko se je Gorčakov naslonil na okno, je Tropinjin pogledal komandanta, ki je pozorno opazoval vse dogodek. Gorčakov se je zrav- nal in vprašal:

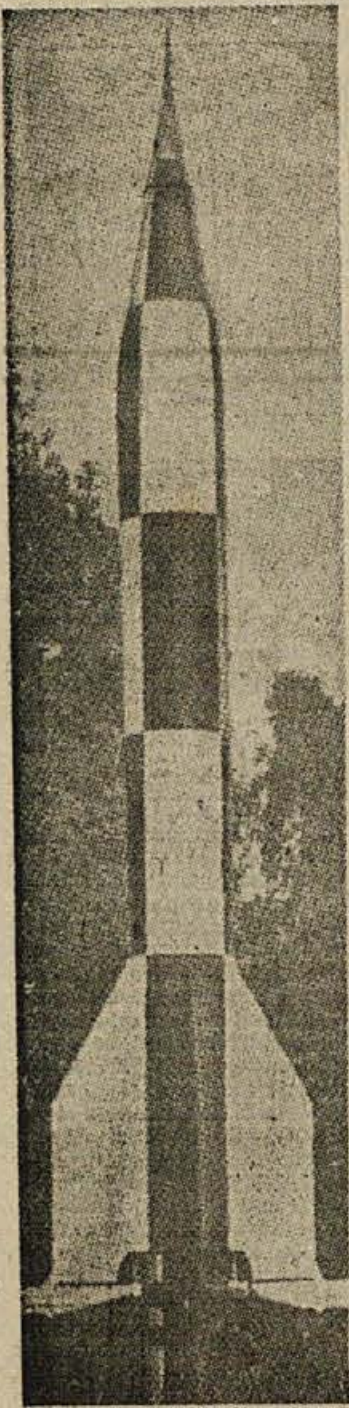
»Boris Antonovič, morda želite kaj sporo- čiti sovjetski komandi? Lahko storite to pi- smeno. Jaz bom sam izročil.«

Tropinjin je pristal. Hitro je napisal vse, kar je bil odgovarjal tudi pri zasliševanju v taborišču in izročil list Gorčakovu. Major je list prebral in ga vtaknil v žep.

»Koliko časa bo trajalo preverjanje?« je vprašal Tropinjin.

»Bodite brez skrbi, ne bomo vas pozabni. Preverjanje bo trajalo tri, štiri dni.« Gorčakov je po voljaško pozdravil komandanta. Tropinjinu pa segel v roko. »Na svidenje!«

Tropinjin ni zavrnil te zločinske roke. Ni se hotel ločiti, da je Gorčakova spoznal.

Avtomatizirani rudnik

V Sovjetski zvezi, v zahodni Sibiriji, bodo kmalu imeli prvi avtomatizirani rudnik na sve- tu. Premog bodo kopali in spravljali na površje avtomat- sko in ga po hidravličnih ce- vech pošiljali naravnost potroš- nikom-termoelektrarnam.

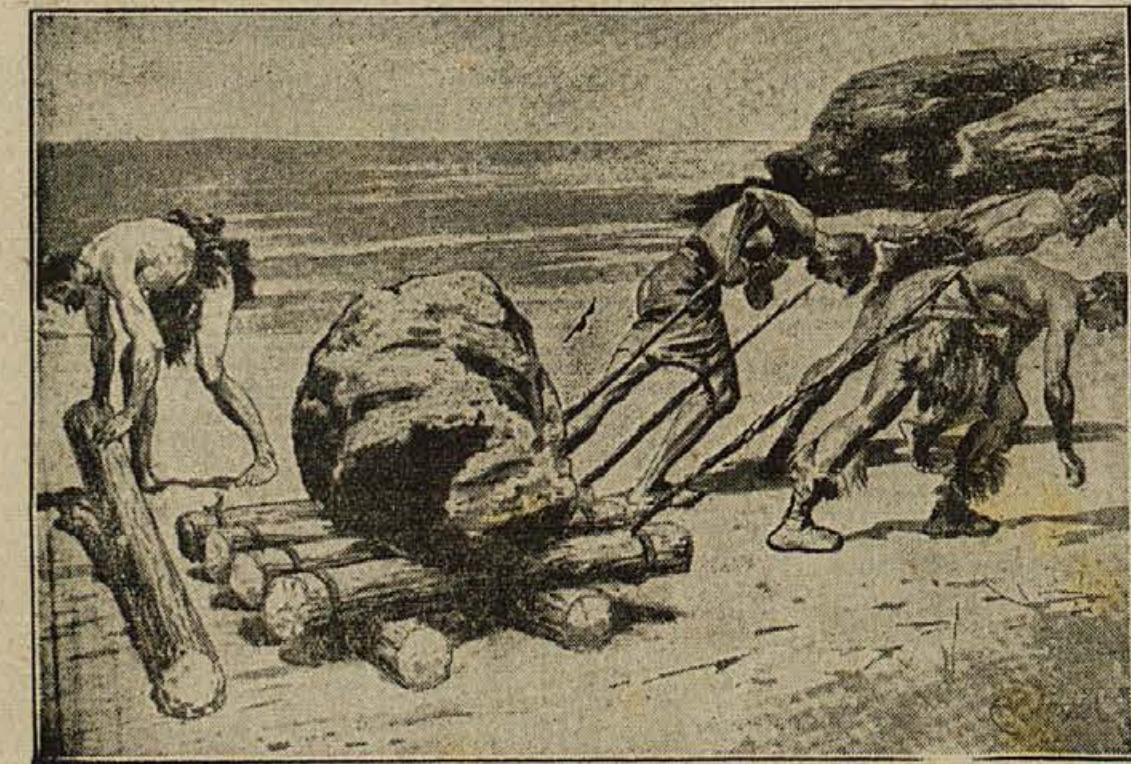
Dnevno bodo pridobili iz te- ga rudnika 4 tisoč ton premo- ga.

PRI NOVOMESKI VEDEŽEVALKI

— Ne, gospa, preveč me vpra- šate! Tega ni v kavini gošči, ne v kartah in celo ne v moji ču- dežni krogli! To vam lahko po- vedo samo tiste, ki hodijo med uradnimi urami na turško!

OD SUŽNJA DO OSVAJALCA VESOLJA

Takole je naš davni prednik izumil prvi voz, potem ko se je na- mučil v dolgih tisoč- letjih v krutih bojih z naravo in si zagotovil obstoj na takrat nepri- jazni Zemlji. Zgoraj: slika sedanosti, ko segamo že po zvezdah. V tej francoski ra- keti (pravi jo il lepo po domače »Veranika«) bodo z vrtnjavlo hi- trostjo poslali podgana 200 kilometrov visoko. Tokrat, tako pravijo, je za biološki polz kus. Radi bi zvedeli, kakšni bodo odzivi podganinih možgan v trenutku, ko bo raketa dosegla breztežnost. Z vsemi silami si človek prizadeva stopiti v ve- solje, a na domačih tleh, na Zemlji, še vedno ne zna — in na- čel — urediti odnosov s sosedom...